

Η ΠΑΝΔΩΡΑ.

ΟΛΛΑΝΔΙΚΟΝ ΔΙΗΓΗΜΑ.

(Μετάφρασις).

(Συνέχεια. Ἴδε Φυλλ. 29.)

Ὅταν ὁ Κ. Ἀμβέργης ἐξῆλθε τὸ πρῶτ' ἀπὸ τὸ δωμάτιον τῆς γυναικὸς του, τὸ πρόσωπόν του εἶχεν ἀναλάβει τὸ σύνθημα αὐτοῦ ἦθος ἢ φύσιν του, ἀκαριαίως παραχθῆσα, εἶχε δαμάσει αὐτὴ ἑαυτὴν καὶ εἶχεν εὖρει παλιν τὴν ἰσοσταθμίαν τῆς. Ἡ Ἄνουγκιάτα συμπαρέλαβεν εἰς τὸν τάφον τὴν τελευταίαν ἐρωτικὴν κραυγὴν, τὸ τελευταῖον δάκρυ τῆς γαλκῆς αὐτῆς καρδίας. Ἐπερῆν δὲ παλιν τοῖς πᾶσιν ὡς δεσπότης, ὡς ἀκαμπτος πατήρ, ὡς ἄνθρωπος ἐπὶ τοῦ μετώπου τοῦ ὁποῖου οὐδεμία θλίψις κατέλιπεν ἴχνος. Αἱ θυγατέρες ἐκυψαν τὴν κεφαλὴν ἐνώπιόν του, ὁ Γουλιέλμος δὲν τὴν εἶπε λέξιν, ἢ τάξις καὶ ἡ ἡσυχία ἐ-

ΠΑΝΔΩΡΑ.

πανῆλθον εἰς τὴν οἰκίαν. Ἡ Ἄνουγκιάτα ἀπήχθη ἄνευ θορύβου καὶ πομπῆς. Ἐξῆλθε δὲ διὰ τελευταίαν φοράν ἀπὸ τῆς θλιβερᾶς ἐκείνης κατοικίας, ἐν ἧ ἡ δυστυχῆς ψυχῆ τῆς ἐθατανίσθη μέχρι τοῦ θανάτου τῆς. Ἐπαύσε δὲ νὰ ζῆ, καθὼς ἐκλείπει ὁ ἦχος, καθὼς τὸ νέφος κερρέχεται, καθὼς τὸ ἄνθος μαραίνεται ἢ ἀπουσία τῆς κατ' οὐδὲν διεκόλυσε τὸν φυσικὸν τῶν πραγμάτων ροῦν. Ὅσοι τὴν ἐκλαίον, τὴν ἐκλαίον καθ' ἑαυτούς· ὅσοι τὴν ἐνθυμοῦντο, δὲν τὸ ἔλεγον τὸ ὄνομά τῆς δὲν ἐπροφέρετο· πλειοτέρα τις ἡσυχία ἐπεκράτηεν ἐντὸς τῆς μικρᾶς ἐρυθροπλίνθου οἰκίας, τὸ δὲ βλέμμα τοῦ Κ. Ἀμβέργου παρίστατο εἰς πάντας ἐτι μᾶλλον ἀθορύβητον ἢ πρότερον.

Ἡ βαθεῖα τῆς Χριστίνας θλίψις ὑπέκυπτε τὴν ἡμέραν εἰς τὴν σιδηρᾶν θέλησιν τὴν πιέζουσαν ἅπαντα τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας· ἡ δυστυχῆς ἐσιώπα, εἰργάζετο, ἐκάθητο εἰς τὴν τράπεζαν, ἐξηκολούθει νὰ ζῆ ὡς ἂν ἡ καρδία τῆς δὲν ἦτο τεθλασμένη· ἀλλὰ

Φυλλ. 30.

τήν υλάτα, όταν ήτο μό η εἰς τὸ μικρὸν ἐκεῖνο δωμάτιον εἰς τὸ ὅποιον ἡ μήτηρ της τοτὰς ἤλθε καὶ ἐκλαυσε μαζὶ της, ἐθρήνησε καὶ ἐλευθέρως ἐξέφραξε τὰ αἰσθητάκατα ὅσα ἐντὸς ἡμέρας ἀφρήτου εἶχον πιεσθῆ ἐντὸς τῆς καρδίας της· ἐκάλεσε τὴν μητέρα της, τὴν ὠμίλει, τὴν ἔπεισε τοὺς βραχίονας· ἐπεθύμει νὰ καταλίπη τὸν κόσμον τοῦτον ἵνα τὴν παρακολουθήτῃ εἰς τοὺς οὐρανοὺς· τὴν ἔλεγε·

— Ἐλα, μήτῆρ μου, νὰ μ' ἐπάγῃς, Μακρὸν τοῦ, καὶ αὐτοῦ μακρὸν, ἡ ζωὴ δὲ, μὲ χρησιμεύει εἰς τίποτε, οὐδὲ φοβούμαι τὸν θάνατον, ἀφοῦ τὲ εἶδα ἀποθανούσαν.

Διετέλει δὲ ὀλοκλήρως νύκτας κυττάζουσα τὸν οὐρανόν· ἐζήτει τὴν Ἀνουγκιάταν ἐντὸς τῆς λάμψεως τῶν ἀστέρων, ἐντὸς τῶν ἀκτίνων τῆς σελήνης· ἐνόμιζεν ὅτι ἡ μήτηρ της θέλει πάλιν ἐπιρᾶν εἰς αὐτήν, καὶ ὅτι δὲν ἦτο δυνατόν νὰ τὴν εἶδε τελευταίαν φοράν· Ἐπρόσχευεν ὅτε βαθεῖα ἐπεκράτει σιωπῆ, ἐπὶ τῇ ἐλπίδι ὅτι θέλει ἀκούσει τὴν ἡδέαν καὶ τοσοῦτον ἀγαπητῆν τῆς Ἀνουγκιάτας φωνῆν. Ἐν ὁ αἴματος ἀνεσιεῖν ὀλίγον τὰ φύλλα, ἡ καρδία της ἐπαλλεν εὐθὺς σφοδρά. «Ἰδοὺ αὐτή!» ἔλεγε· ἀλλ' ὄχι· ὁ οὐρανὸς ἐφύλακτεν τὴν ψυχὴν ἥτις ἀπέπη προῦ αὐτὸν τὸ ἀφανὲς κῦτοῦ στερέωμα ἐκλείσθη ὅπισθεν αὐτῆς, ἀμα εἰσελθούσης, οὐδεμία δὲ σκιὰ καθήρχετο ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ φωνὴ οὐδεμία δὲ ἤρχετο, ὡς ἤχος· οὐρανός, νὰ διακοπῇ τὴν νυκτερινὴν σιγῆν.

Ἀπὸ τοῦ θανάτου τῆς Ἀνουγκιάτας, ἡ Χριστίνα ἔμενε ἐλευθέρη. Ἰτως ὁ Κ. Ἀμβέρτης ἐνόμιεν εὐλόγως ὅτι ἡ Χριστίνα δὲν θέλει ὠρμηθῆ ἀπὸ τὴν ἐλευθερίαν της κατὰ τὰς πρώτας ταύτας τοῦ πένθους της ἡμέρας· καὶ ἴσως, ἐνῶ χλιερὰ ἦτο εἰσέτι ἡ σποδὸς τῆς γυναικὸς του, ἐδίστασε νὰ ἐπαναλάβῃ τὴν παῖζιν δι' ἣν τοσαῦτα ἐκεῖνη ἔχυσε δάκρυα. Ὅπως δὲ ποτε, ἡ Χριστίνα ἦτον ἐλευθέρη, κατὰ τὸ φαινόμενον τοῦλάχιστον. Αἱ τρεῖς ἀδελφαί, πενηνροῦς ἡσασί, δὲν διεβαινον τὴν φλίαν τῆς κατοικίας των· ἀλλ' εἰργάζοντο δι' ὅλης τῆς ἡμέρας, π' ἦτον τοῦ παραθύρου τῆς αἰθούσης, εἰδείπνον μετὰ τοῦ θεῖου καὶ τοῦ πατρὸς των, ἔπειτα δὲ ἀνέβαινον εἰς τὰ δωμάτια του. Εἰς τὰς μακρὰς ὁρᾶς ἐκείνας ὥρα, καθ' ἃ· ἡ Χριστίνα εἰργάζετο ἐν σιωπῇ. ἡ νῆα ἐτλλογιζέτο τὸν φίλον της, ἂν καὶ δὲν ἐτόλμα νὰ δοκιμάτῃ πάλιν νὰ τὸν ἴδῃ, διότι ἐνόμιζεν ὅτι ἡ φωνὴ τῆς μητρὸς της ἤθελε ψυθυρίσει εἰς τὸ οὐ· της. «Κόρη μου, δὲν εἶναι καιρὸς ἀκόμη εὐτυχίας! κλαῦτε ἀκόμη ὀλίγον μόνη καὶ ἀπαρμύθητος.» Ὑπέθετεν ὅτι ὁ Ἐρβερτος ἐγίνωσκε τὴν δυστυχίαν της, καὶ ὅτι ὁ Ἐρβερτος ἐπρεπε νὰ ἐνοήσῃ ὅτι ὑπάρχουσι θλίψεις τὰς ὅποιαις ὁ ἄνθρωπος πρέπει νὰ φυλάττῃ ἀκεραία, καὶ περὶ ἃς πᾶσαι αἱ λοιπαὶ τοῦ βίου μέριμναι πρέπει νὰ σιγήσωσιν. Ἡ Χριστίνα λοιπὸν ὑπετάσσετο καθ' ὀλοκλήριαν εἰς τὴν θέλησιν τὴν κανονίζουσαν τὴν χρῆσιν πάσης ὥρας τῆς ἡμέρας, της· καὶ διετέλει, καθὼς ἡ Γουλιελμίνα καὶ ἡ Μαρία, ἀδιαλείπτως ἐνησχολημένη εἰς τὴν ἐργασίαν της. Ὅστις ἤθελεν ἰδεῖ τὰς τρεῖς αὐτὰς κόρας ἐργαζομένας ἐν σιωπῇ καὶ μὲ ἀκούραστον ἐπιμόνην, δὲν ἤδύνατο νὰ ὑποπέσῃ ὅτι αἱ καρδίαι των ἐπαλλον τοσοῦτον δια-

φόρω, ὅτι μυρία ἐνόμοι ἐκρύπτοντο εἰς ἐν τῶν νέων αὐτῶν μετώπων, ὅτι μία τῶν ψυχῶν τούτων ἐπνίγετο ὡς αἰχμαλώτος ἐντὸς τῆς σιωπῆς, καὶ ψυχρᾶς, καὶ μονοτόνου ταύτης ἀτμοσφαιρας.

Μικρὴν πρώτῃν, ἡ Χριστίνα ἦτι· εἶχε περάσει τὴν νύκτα ὅλην κλαίουσα, ἀπεκοιμήθη ἀπὸ τὸν κόπον. Ἐθρυβώδη ὄνερα ἐτάραττο τὴν κεφαλὴν της· ὅτε μὲν ἡ μήτηρ της τὴν ἐλεμθινεν εἰς τοὺς βραχίονας της, τὴν ἐδαυκάλιζε, καθὼς βαυκαλιζονται οἱ ὑπνώτοντες παῖδες, καὶ ἀρίπτατο μετ' αὐτῆς ἀνα μέσον τῶν συννέρων, λέγουσα. — Δὲν θέλω νὰ ζήσης! ἡ ζωὴ φέρει ὀδύνας. Παρακάλειτε τὸ, θεὸν διὰ νὰ ἀνοήσῃς νέα, διὰ νὰ μὴ κλαύτης ὅσον ἐκλαυσα ἐγὼ! — Μετ' ὀλίγον ἔβλεπεν ἐαυτὴν λευκῶς ἱματισμένην, ἐστεμμένην δι' ἀνθέων καὶ περισταμένην πλησίον τοῦ Ἐρβερτου, ὅστις τὴν ἔλεγε. — Ἐλα μνηστὴ μου! καλὸν πράγμα εἶναι ἡ ζωὴ, ἡ ἀγάπη μου θέλει σὲ προφυλάττει ἀπὸ τὰ δάκρυα· ἔλα, νὰ εὐτυχῆσωμεν μαζὶ! — Ἡ Χριστίνα ἐξύπνησεν αἰσνης. Ἐθρυβὸς ὑπόκωφος εἶχε προσβάλει τὴν ἀκοήν της· ἐκύτταξε τριγύρω της· τὸ παράθυρό της ἦτον ἀνοιχτόν, κατὰ γῆς δὲ, ἐν τῷ μέσῳ τοῦ δωματίου της, ἔκατο ἐπιτολὴ προσρητημένη εἰς λιθάριον, τοῦ ὁποῖου ὁ ἐπὶ τοῦ ἔδαφους κρότος εἶχε ταραξεί τὸν ἐλαρρὸν τῆς νέας κόρης ὕπνον. Ἡ Χριστίνα ὠρμηθεν ἀμέσως εἰς τὸ παράθυρον, ἀλλὰ δὲν εἶδε κανένα· μία τῶν πρὸς τὸ μέρος τοῦ ποταμοῦ βίτων ἐταράσσετο ἴσως, ἀλλὰ τὰ βλέμματα τῆς κόρης δὲν εἰμπόρεσαν τίποτε νὰ διακρίνωσιν. Ἐλαβε τότε τὴν ἐπιτολὴν, διότι ἐνόησεν ὅτι ἐγράφη ὑπὸ τοῦ Ἐρβερτου. Ὁ ἀγαπῶν νομίζει· ὅτι ποτὲ δὲν βλέπει κατὰ πρῶτον τὸν χαρακτήρα τῆς γραφῆς τοῦ ἀγαπωμένου· ἡ καρδία του τὴν ἀναγνωρίζει ὡς ἂν εἶχεν ἰδεῖ αὐτὴν πολλάκις. Ἡ Χριστίνα ἐκλαυσε ἀπὸ τὴν χαρὰν της. — Ὁ μήτῆρ μου! — ἀνέκραξε· διότι αὐτὴν πρὸ πάντων ἐνεθυμήθη εἰς τὴν πρώτῃν ταύτην τῆς εὐτυχίας στιγμῆν, τὴν ὁποῖαν ἀπῆλαυσε μετὰ τὰς μακρὰς ἐκείνας ἡμέρας τοῦ πένθους καὶ τῆς στενοχωρίας.

Ἡ Χριστίνα ἠπατάτο. Ἐὰν ἡ ψυχὴ τῆς μητρὸς της ἔδύνατο νὰ κατέλθῃ ἀπὸ τὸν οὐρανόν, ἤθελεν ἐπεκταίνει τὰς πτερυγὰς αὐτῆς ἐπὶ τῆς ἐπιτολῆς τῆν ὁποῖαν ἐκράτει, διὰ νὰ μὴν εἰμπόρῃ νὰ τὴν ἀναγνωσῇ· ἀλλ' ἡ Χριστίνα ἦτο μόνη, μία τοῦ ἀνατέλλοντος ἡλίου ἀκτὶς ἐρώτιζε τὴν κορυφὴν τῶν ἰτεῶν, ἀγάπης ἐνθυμήματα ἐξύπνησαν εἰς τὴν καρδίαν τῆς νέας κόρης, καὶ ἀνέγνωσε τὰ ἑξῆς·

«Χριστίνα, δὲν εἰμπόρῶ νὰ γράψω εἰμὴ ὀλίγους στίχους, ἐπιτολὴ μακρὰ καὶ δυσκόλος νὰ κρυθῇ δὲν ἤθελε φθάσει μέχρι σου. Ἡ ψυχὴ σου ἄς ἀκούτῃ τὴν ψυχὴν μου, ἃ μνηστῆτῃ ὅ,τι δὲν δύναμαι νὰ εἶπω! Φίλη μου, ἤξεύρεις ὅτι ἡ οἰκογένειά μου μὲ ἀνέθεσεν εἰς τὸν πατέρα σου καὶ ἔδωκεν αὐτῷ πᾶσαν ἐπ' ἐμὲ ἐξουσίαν. Ὅθεν δύναται νὰ μὲ μεταχειρισθῇ κατὰ τὰς ἀνάγκας τῶν ἐμπροσθῶν ἐπιχειρήσεών του. Χριστίνα, διετάχθη νὰ ἐπιβιβασθῶ εἰς ἐν τῶν πλοίων του, τὸ ὁποῖον ἀναχωρεῖ διὰ τὴν Νέαν Ὀλλανδίαν.»

Κραυγὴ ἐξῆλθεν ἀπὸ τῶν χειλέων τῆς Χριστίνας, καὶ τὸ βλέμμα της, ὑπὸ δακρύων ἐξαστράπτου, διέ-

«Ὁ πατήρ σου μὰς χωρίζει διὰ παντός, παρεβάλλων μεταξὺ ἡμῶν τὸ ἀχανὲς πέλαγος. Πρόκειται νὰ μὴ ἰδωθῶμεν πλέον! Χριστίνα, νὰ μὴ ἰδωθῶμεν! εἶναι δυνατόν; Ἡ καρδία σου ἄρᾳ γε κατάρθωσε νὰ ἐνοήσῃ τὰς λέξεις ταύτας, ἐντὸς τῶν ὀλίγων αὐτῶν ἡμερῶν καθ' ἃς ἔπαυσα νὰ εἶμαι πλησίον σου; Ὁχι, Χριστίνα μου· ὄχι, μνηστὴ μου! ἀνάγκη νὰ ζήσωμεν καὶ ν' ἀποθάνωμεν μαζὶ! Ἡ μήτηρ σου δὲν ὑπάρχει· ἡ παρουσία σου δὲν εἶναι ἀναγκαία πρὸς εὐτυχίαν οὐδενός· διότι πάντες οἱ λοιποὶ εἶναι ἀνελεήμονες καὶ ἄστοργοι πρὸς σέ. Τὸ μέλλον σου εἶναι φοιχτόν. Ἀλλ' ἰδοὺ ἐγὼ, μεστός ἀγάπης καὶ φροσώσεως· σὲ παρακαλῶ, ἔλα νὰ φύγωμεν μαζὶ. Εἰς τὸν πλησιέστερον ἐνταῦθα λιμένα, ὑπάρχουσι πλοῖα πολλὰ, δυνάμενα νὰ φέρωσιν ἀμφοτέρους ἡμᾶς, μακρὴν τῶν τόπων τούτων, ὅπου τοσοῦτον ὑπεφέραμεν. Τὰ πάντα πρεσίδου, τὰ πάντα παρεσκεύασα· ἔλα μόνον, σὲ περιμένω. Χριστίνα, ἀπὸ τὴν λέξιν τὴν ὁποῖαν θέλει χαραξεί ἡ χεὶρ σου, ἔξαρτάται ἡ ζωὴ μου, διότι τί τὴν θέλω ἄνευ σου! Ἐὰν πρόκηται νὰ χωρισθῶμεν διὰ παντός! . . . εἰν ὑπογράφῃς τὴν περὶ τοῦτου ἀπόφασιν, δὲν θέλω συμπληρῶσαι τὴν πικρὸν ὑπαρξίν, τὴν ὁποῖαν μ' ἐνεὶ μεν ὁ Θεός. Ἀλλὰ θέλω εἶπει· Δυστυχῆς ἡ ἡμέρα καθ' ἣν εἶδα τὸ πρῶτον τὴν ἀγαπητὴν μου! τὴν ἡμέραν ταύτην μόνον ἔζησα. Ἀμὴ ἐσὺ, ἐσὺ, Χριστίνα, μακρὸν ἐμοῦ, θέλεις ἄρᾳ γε ἀρχίσει πάλιν ἡ ἀγάπη; ἡ ἀγάπη; ἄλλον παρ' ἐμέ! . . . ἡ θέλεις ζῆσει ἄνευ ἀγάπης; . . . Ὁ! ἔλα, τόσα ὑπέφερα χάριν σου! Θέλωμεν ὑπάγει εἰς τὴν Ἰσπανίαν, εἰς τὴν Σευιλλιαν, εἰς τὴν πατρίδα τῆς μητρὸς σου, εἰς τὴν χώραν ὅπου ὁ ἄνθρωπος ἀγαπᾷ ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς τῆς ὑπαρξέως του, ὅπου παύει τοῦ νὰ ζῇ, ὅταν παύῃ τοῦ νὰ ἀγαπᾷ! Σὲ προσκαλῶ, σὲ περιμένω, Χριστίνα! σὺ ζυγὲ μου! Ἀπόψε, περὶ μέσας νύκτας, ἔλα εἰς τὸ χεῖλος τοῦ ποταμοῦ· ἐνεὶ θέλω εὐρεθῆ καὶ μέλλον εὐτυχῆς θέλει ἀρχίσει δι' ἡμᾶς. Ἐλα Χριστίνα, ἔλα!»

Ἐνῶ δὲ ἀνεγίνωκεν ἡ Χριστίνα, χεῖμαθρος δακρύων ἐν ἀνοίᾳ αὐτῆς κατεπότισε τὴν ἐπιτολὴν τοῦ Ἐρβερτου. Ἐδοκίμασε δὲ μίαν στιγμὴν ταραχῆς φοβερᾶς. Ἡγάπα μὲν περιπαθῶς, ἀλλ' ἦτο νῆα, καὶ ἡ ἀγάπη δὲν εἶχε ἐπὶ δώσει εἰς τὴν καθαράν αὐτὴν ψυχὴν τὴν τὰ πάντα ἀφηροῦσαν πόλμην Ἡσθάνετο ἐρικνη τινὰ ἐν ἑαυτῇ. Ὅλοι οἱ ἀγαθοὶ λόγοι τοῦς ὁποῖους ἤκουσεν ἐν τῇ πατρικῇ οἰκίᾳ, ὅλοι αἱ εὐσεβεῖς παραινέσεις τοῦ θεοῦ της Γουλιέλμου, ὅλοι αἱ ἱεραὶ προσευχαὶ τὰς ὁποίας ἐκ παίδων ἐδιδάχθη, ἐβόμβησαν εἰς τὰς ἀκοὰς της· ἐνόμιζεν ὅτι ἡ εἰκὼν τοῦ Ἰησοῦ τὴν κυττάζει· τὰ πατερματὰ της ἦσαν ζεστά ἀκόμη ἀπὸ τὴν θλίψιν τῶν δακτύλων της.

— Ὁ! τ' ὄνειρόν μου, τ' ὄνειρόν μου! εἶπεν ὁ Ἐρβερτος ὁ παρακαλῶν τὴν μνηστῆν του! ἡ μήτηρ μου ἡ προσκαλοῦσα τὴν κόρην της! Αὐτὸς ἐπαγγελόμενος ζωὴν καὶ ἔρωτα! αὐτὴ, προτεινούσα τὸν θάνατον καὶ τὸν οὐρανόν! . . . Ὁ θεὸς μου! θεὸς μου! ἀνέκραξεν ἡ Χριστίνα ὀλοκλήρως.

Μίαν στιγμὴν, ἐδοκίμασε νὰ ἀποβλέψῃ πρὸς τὸ μέλλον, λέγουσα, ὅτι δὲν θέει φύγει, ὅτι θέλει μείνει εἰς τὴν θλίβεράν αὐτὴν οἰκίαν, ὅτι θέλει ζῆσει με-

μονωμένη, Ἐρνεουσα τὸν Ἐρβερτον, γηράσκουσα μακρὰν αὐτοῦ, ἄνευ ἀγάπης, ἐντὸς τῶν σκυθρωπῶν ἐκείνων τείχων, ὅπου λέξις οὐδεμία ἀπὸ καρδίας ἐξερχομένη δὲν ἐμελλε πλέον ποτὲ νὰ ἀκουσθῇ. Ἀλλὰ ἀπέτρπεκε τοὺς ὀφθαλμούς μετὰ φρίκη· αἰσθανομένη, ὅτι τὸ μέλλον ἐκεῖνο ἦτο ἀδύνατον. Ἐκλαυσε πικρῶς ἡ σπᾶσθη τὰ πατερματὰ της, τὸ προσευχητῆριόν της, ὡς ἂν ἤθελε νὰ ἀποχαιρετίσῃ πάντα ὅσα εἶδον τὴν ἀγνότητα τῶν πρώτων αὐτῆς χρόνων· ἔπειτα ἡ καρδία της ἐκτύπησε σφοδρά. Τὸ πῦρ τοῦ βλέμματός της ἐξῆρανε τὰ δάκρυα αὐτῆς. Ἐκύτταξε τὸν ποταμόν, τὸν λευκὸν ἴσθμὸν, ὅστις ἐφαίνετο ἀνακαλῶν εἰς αὐτὴν μακρόθεν τοὺς ἔρκους τῆς ἀγάπης της καὶ ἄφησε λυγμὸν μέγαν, ὡς ἂν ἤθελε νὰ θραύσῃ διὰ παντός τοὺς δεσμοὺς τοῦ ἐνοῦντος τὸ παρελθὸν αὐτῆς καὶ τὸ μέλλον. Ἡ μήτηρ δὲν ἦτο πλέον πλησίον της. . . Μετ' αὐτῆς ἄπασαι αἱ ἱεραὶ ἰδέαι, αἱ φρουροὶ τῆς ἀθωότητος, ἀπῆλθον εἰς τὸν οὐρανόν. Ἡ Χριστίνα, ἐγκαταλειθεῖσα εἰς ἐαυτὴν, παρεδόθη εἰς τὴν φορὰν τῆς ὀρμητικῆς αὐτῆς φύσεως· ἐκλαυσε, ἐρριξε, ἐδίστασεν, ἔπειτα δὲ ἀνέκραξεν — Ἀπόψε, περὶ μέσας νύκτας, θέλω ὑπάγει εἰς τὴν ἔχθρην τοῦ ποταμοῦ! — Ἡ Χριστίνα ἐπὶ ἄνευ τὰ δάκρυά της καὶ ἐμεινεν ἐπὶ τινὰς στιγμὰς ἀκίνητος διὰ νὰ κατευνάσῃ τὴν φοβερὴν ταραχὴν ἥτις ἐκυρίευσεν τὴν ψυχὴν της. Μέλλον ἀχανὲς ἀπεκαλύπτετο ἐνώπιόν της, προέκειτο νὰ λάβῃ τὴν ἐλευθερίαν της, νὰ ἴῃ νέον κόσμον, ν' ἀρχίσῃ ζωὴν νέαν.

Ἐδίγασε δὲ νὰ περάσῃ ἡ Χριστίνα τὴν ἡμέραν ὅλην ἐν σιωπῇ ἐργαζομένη μετὰ τῶν ἀδελφῶν· τὰ δάκτυλά της ἐθραυσαν πολλάκις τὸ νῆμα· ἡ χεὶρ της ἔλησμοῦναι νὰ σύρῃ τὴν βελόνην· οἱ σκεπτικοὶ ὀφθαλμοὶ της ἐθεώρουν τὸν δρίζοντα καὶ δὲν ἐκύτταζον εἰμὴ διὰ παραπετάσματος δακρύων· ἐνόμιζεν ὅτι ὁ χρόνος στέκεται· οὐραὶ εἶναι συγχεχυμένα συναυθούστο ἐν τῇ κεφαλῇ της· ὁ Ἐρβερτος, τὸ μέλλον, ἡ εὐτυχία της ζωῆς. . .

Ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ, ἡ Γουλιελμίνα ἡμίπνος, ἐτραγωδοῦσε βραδέως καὶ μὲ σιγαλὴν φωνὴν στρέφουσα τὸν μάγανον. Ἡ δὲ Χριστίνα, ἀκούσα σχεδὸν, καὶ περ τοσοῦτον τεταραγμένη τὴν ψυχὴν, ἀκούσε τὰς παραδόξους τοῦ ἄσματος λέξεις. Ἐπρόσπερον δὲ ἀνεπαίσθητος σχεδὸν καὶ ἐνόμιζε, ὅτι ἡ Γουλιελμίνα ἐδάνειζε τὴν φωνὴν της εἰς ἀόρατόν τι δὲν, τὸ ὁποῖον ἐλάλει διὰ τοῦ στόματός της, τοσοῦτον ἐφαίνετο ἀδιάρροτος πρὸς τοὺς λόγους της. Ἡ Γουλιελμίνα ἐτραγωδοῦσε τὸ ἑξῆς ἄσμα.

Στενάζω, λυπη φλογερὰ τὰ χεῖλη μου μαραινέι,
Ποθῶ ν' ἀναχωρήσω,
Εἰς ἄλλην γῆν θὰ μεταβῶ, γὰ ζωὴ μεροτωμένη
Τὸν τόπον μου θ' ἀφήσω.

—
Ὁ κόσμος πλὴν ἀτέραντος κ' ἐγὼ μικρὰ καὶ νέα,
Τὸν οἶκον πῶς ἀφήσω;
Ἀνεροζάει εἰς τὰ βουνὰ μυκάται γριζαλέα,
Καλλίτερον γὰ μείνω.

—
Ὡς χεῖλῶν τὴν ἀνοίειν ἐπιθνήσῃ τὰ ξένα,
Ποθῶ ν' ἀναχωρήσω,

Νὰ δρέψω τ' ἄρθη τοῦ βουνοῦ τ' ἀφθόως ἔσπαρ
Τὸν τόπον μου θ' ἀφήσω. [μέτρα

Πλανώμεθα διώκοντες φωτὸς ἀκτίνα μίαν
Τὸν οἶκον πῶς ἀφίω;
Δὲν ἐγεννήθη ἄρα γε εἰς ταύτην τὴν γωνίαν;
Καλῆτερον γὰ μείνω.

Παρομοιάζω τὸ φυτόν ποῦ ἀνεμοὶ ζαλλίζου,
Ποθῶ γ' ἀναχωρήσω,
Καὶ κάτω κλίνου τὸ φυτόν καὶ τ' ἄρθη του σκορ
Τὸν τόπον μου θ' ἀφήσω. [πίζου

Πλὴν τ' ἄρθη θέλου προσοχήν, ἐν γῆ μικρᾷ τῇ
Τὸν οἶκον πῶς ἀφίω; [ροῦνται,
Οἱ φεύγοντες εἰς ἔξτην γῆν εὐκόλως λησμοιοῦνται,
Καλῆτερον γὰ μείνω.

Ἄκται τῆς φαντασίας μου, ᾧ μὴ με τυραννῆτε,
Τὸν οἶκον δὲν ἀφίω.
Ἐγὼ τὸν πόδα προχωρῶ καὶ σεῖς παλινδρομεῖτε
Καλῆτερον γὰ μείνω;

Ὅσο βαδίζεις, τὸ καλὲν μακρύτερον βαδίζει,
Τὸν οἶκον πῶς ἀφίω;
Ὅστις διώκει τὸ καλὸν εἰς τὸν ἀέρα κίττει,
Καλῆτερον γὰ μείνω.

Ὁ φεύγων τὴν πατρίδα του πικρὰ θ' ἀναστεράξῃ,
Τὸν οἶκον πῶς ἀφίω;
Ὅπου γεννᾶται ἡ ψυχὴ ἐκείθεν ἄς πετάξῃ!
Καλῆτερον γὰ μείνω.

Καλῆτερον τοῦ κήπου μου τὰ βόδια γὰ μυρίζου,
Τὸν κήπον μου προκρίνω.
Ἡ λάμπ' ἡμέρα φωτεινὴ, ἡ νύκτ' ἡ μαυρίζου,
Καλῆτερον γὰ μείνω!

Ἡ φωνὴ αὐτὴ ἡ ἀποτρέπουσα τὴν ἀναχώρησιν, εἰσέ-
δυσε θλιβερώς ἕως εἰς τὰ βῆθη τῆς ψυχῆς τῆς Χρι-
στίνας. Ὀλίγα τινὰ δάκρυα καταπεσόντα ἔβρεξαν τὸ
ράψιμόν της. Ἐκύτταξε τὰς ἀδελφάς της. Ἡ μὲν
Γουλιελμίνα ἀπεκοιμήθη ὄλωσ διόλου, ὡς βραυκαλι-
ζομένη ὑπὸ τῆς ἰδίας φωνῆς· ἡ δὲ Μαρία ἠγωνίζετο
νὰ διαλύσῃ ἕνα κόμβον σχηματισθέντα εἰς τὸ νῆμά
της, καὶ ἦτο ἐντελῶς προσηλωμένη εἰς τὴν ἑνασχό-
λησιν ταύτην, ἧτις παρετίετο χωρὶς νὰ τὴν προξε-
νήσῃ οὔτε στενοχωρίαν, οὔτε ἀνυπομονησίαν. Ὀμί-
χλη ἐσκέπαζε τὸ λιβάδιον καὶ ἐσηματίζε πλησίον
τοῦ παραθύρου κάλυμμα, τὸ ὁποῖον οἱ ὀφθαλμοὶ δὲν
ἠδύνατο νὰ διαπεράσωσι. Ζωῆς σημεῖα δὲν εἶδον
οὔτε ὄντα, οὔτε πράγματα· ἡ Χριστίνα ἐπέθηκε τὴν
χεῖρα ἐπὶ τῆς καρδίας της, ἧτις ἐπαλλε σφοδρῶς καὶ
ἐπανέλαβε μίαν τῶν στροφῶν τοῦ ἄσματος.

Ὅς χελιδὼν τὴν ἀνοιξὶν ἐπιθυμῶ τὰ ξένα,
Ποθῶ γ' ἀναχωρήσω,

Νὰ δρέψω τ' ἄρθη τοῦ βουνοῦ τ' ἀφθόως ἔσπαρ
Τὸν τόπον μου θ' ἀφήσω. [μέτρα

— Ἐάν ὁ ἥλιος, ἡ ἀνάπτουσι, ἡ εὐτυχία, δὲν ἔ-
πάρχωτιν εἰμὴ εἰς μόνον τὸν οὐρανόν, ἐπιθύρυσεν ἡ
νέα κόρη, κλόνι! ἀροῦ ζητήσω ὅλα ταῦτα εἰς τὴν
γῆν, ἀποθῆτω καὶ ὑπάγω νὰ εὔρω τὴν μητέρα μου.
Ἡ Χριστίνα ἐπανέλαβε τὴν ἐργασίαν της· καὶ ἤρ-
χιστε πάλιν ν' ἀριθμῆ πᾶσαν στιγμὴν ἀποχωρίζουσαν
αὐτὴν ἀπὸ τῆς ὥρας τῆς ἀνχωρήσεως.

Τελευταῖον ἦλθεν ἡ ἐπέρα. Φανὸς ἀνεπλήρωσε τὰ
τελευταῖα τῆς ἡμέρας· φῶτα. Πάντες περιστοίχισαν
τὴν τράπεζαν, ἀντὶ νὰ καθήνται πλησίον τοῦ παραθύ-
ρου. Εἰσῆλθον δὲ καὶ ὁ Γουλιέλμος, καὶ ὁ Κάρολος
Ἀμβέργη. Ὁ μὲν, λαθῶν βιβλίον, ἤρχιστε νὰ ἀναγινώ-
σκῃ καθ' ἑαυτὸν, ὁ δὲ ἤνοιξε μεγάλα κατὰστιχα πε-
ριέγοντα τοῦ λογαριασμοῦ τῶν ἐμπορικῶν ἐπιχειρή-
σεων του. Βαρυτάτη σιωπὴ ἐπεκράτησεν εἰς τὴν αἴ-
θουσαν. Ὁ φανὸς οὐδένα ἀποχωρώντως ἐφώτισεν. Οἱ
ὀφθαλμοὶ ἦσαν σκυθρωποὶ, ὡς αἱ καρδίαι. Ἡ νεότης,
τὸ γῆρας, ἡ ἀδιαφορία, ἡ ταραχὴ, ἡ θλίψις, τὰ πάντα
ἐσκεπάζοντο ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ καλύμματος· ἡ σιωπὴ
τὰ πάντα ἐκρυπτε. Τὸ ὥρολόγιον ἐσήμαινε βραδέως
τὰς ἀλεπαλλήλους ὥρας. Ὅταν τὸ πληκτρον αὐτοῦ
ἐκτύπησε δεκάκις, ταραχῆτις ἐγένετο περὶ τὴν τρά-
πεζαν· τὰ βιβλία ἐκλείσθησαν, αἱ ἐργασίαι ἐμαζώθη-
σαν. Ὁ Κάρολος Ἀμβέργη ἐσηκώθη· αἱ δύο μεγα-
λῆτεραι θυγατέρες του ἐπλησίασαν πρὸς αὐτὸν, ὅστις
ἠπάσθη τὸ μέτωπόν των, χωρὶς νὰ εἰπῇ λέξιν. Ἡ
δὲ Χριστίνα, ἧτις, καὶ τοὶ ἐλευθερα, ἠθάνετο ἐαυτὴν
ἐν δυσμενεῖα διατελούσαν, ἐπροσκύνησε μόνον τὸν
πατέρα της. Ὁ θεῖος Γουλιέλμος, ἡμίσηνος ἀπὸ τῆς
ἀναγνώσεως αὐτοῦ, ἔβαλε βραδέως τὰ ὀφθαλμοὶ
του εἰς τὸν κόλπον, ὑποψιθυσίας κᾶτι τι, τὸ ὁποῖον
ἦτο ἴσως ἀκλήν νόκτα· ἀλλὰ αἱ λέξεις αὐταὶ ἐστά-
θησαν εἰς τὰ χεῖλη του καὶ δὲν ἐρθασαν εἰς τὰς ἀκοὰς
τῶν ἄλλων. Πάντες ἐξῆλθον τῆς αἰθούσης βραδέως
καὶ σιωπηλοί. Αἱ τρεῖς ἀδελφαὶ ἀνέβησαν τὴν ξυλινὴν
κλίμακα. Ἡ δὲ Χριστίνα, μέλλουσα ἦθ' νὰ εἰσελθῇ
εἰς τὸ δωμάτιόν της, ἠθάνθη τὴν καρδίαν αὐτῆς θο-
ρυβουμένην καὶ στραφεῖσα, ἐκύτταξε μακρόθεν τὰς
ἀδελφάς. Ἡ φέρουσα εἰς τὰ δωμάτια ἐκεῖνα στενὴ
πάρδος ἦτο σκοτεινὴ διότι καὶ ἐν καθρᾶ μιση-
μῆ, τὸ ἐν καὶ μόνον μικρὸν αὐτῆς παράθυρον ὀλίγον
διέχευεν ἐν αὐτῇ φῶς· τὸ κηρίον τὸ ὁποῖον ἐκάστη
τῶν κορῶν ἐκείνων ἐκράτει εἰς τὴν χεῖρά της, δὲν
ἐφώτιζεν εἰμὴ αὐτὴν καὶ μόνον, ὥστε ὁμοίαν μάλ-
λον φαντάσματα λευκὰ ἀνά μέσον τοῦ σκοτοῦς τῆς
νυκτὸς διερχόμενα.

— Καλὴν νόκτα, Γουλιελμίνα! καλὴν νόκτα Μα-
ρία! ἐπιθύρυσεν ἡ Χριστίνα. Αἱ δύο ἀδελφαὶ ἐστρά-
φησαν, ἡ Χριστίνα εἶδε τὰ γλυκὰ αὐτῶν πρόσωπα
μειδιάσαντα καὶ τὰς χεῖράς των προσελθούσας εἰς τὰ
χεῖλη διὰ νὰ ἐκπέμψωσι πρὸς αὐτὴν ἐν φιλίᾳ· ἐπει-
τα ἐμακρύνθησαν χωρὶς νὰ εἰπῶσι λέξιν.

Ἡ Χριστίνα εἰσῆλθε μόνη εἰς τὸ δωμάτιόν της·
ἠνοιξε τὸ παράθυρόν της· ἡ νύξ ἦτον ἡρεμὸς, νέφη
διήρχοντο συχναίς ἐπὶ τῆς σελήνης καὶ ἐκάλυπτον ἐκ

θαλειμάτων τὸ πῶς τῶν ἀκτίων της. Ἀστέραις τι-
νὲς ἐλαμπον ἐκ θαλειμάτων ἐν τῷ μεταξὺ τῶν νεφῶν.
Ἡ Χριστίνα οὐδεμίαν ἔκαμε παρασκευὴν ἀναχωρή-
σεως· ἔλαβε μόνον τὰ πατερνὰ τὰ ὅποιον τὴν εἶχε
δώσει ἡ μήτηρ της καὶ τὴν κυανὴν ταινίαν τὴν πρὸ
τοσούτου χρόνου προσηρημένην εἰς τὴν κιθάραν· ἐφό-
ρεσε τὸν μαῦρον ἐπινοδύτην της καὶ ἐκάθησε πλησίον
τοῦ παραθύρου· ἡ καρδία της ἐπαλλε σφοδρῶς, ἀλλ'
οὐδεμίαν καθαρὰ ἰδέαν δὲν ἐτάραττε τὸ πνεῦμά της.
Ὅλον της τὸ σῶμα ἔτρεμεν· ἀλλ' οὐδένα ἠθάνετο
φόβον· οἱ ὀφθαλμοὶ της ἦσαν γελάτοι δάκρυι, ἀλλ'
οὐδένα ἐδοκίμαζε πόθον. Ἡ νύξ ἐκείνη ἦτο δι' αὐτὴν
ἐπίσημος· μᾶλλον ἢ θλιβερά· ὁ καιρὸς τῆς πάλης παρ-
ῆλθεν. Ἡ Χριστίνα ἦτο ἀμετακλήτως ἀποφασισμένη
καὶ μόνον περιέμενε τὴν κρίσιμον στιγμὴν.

Ὅποσον ἡ αὐτὴ ὥρα διάφορον εἰμπορεῖ νὰ εἶχ' ἡ βί-
ρα· εἰς τὴν τύχην μας! Διὰ τὰς δύο κοιμημένους ἀ-
δελφάς, τὴν Γουλιελμίαν καὶ τὴν Μαρίαν, ἡ ὥρα ἐ-
κείνη δὲν ἐσήμαινε τίποτε. Διὰ τὸν θεῖον Γουλιέλμον,
ὅστις ἴστατο μετέωρος μεταξὺ ἀγροπνίας καὶ ὑπνοῦ,
ἡ ὥρα αὐτὴ εἶχε τὴν ἀληθῆ ἀξίαν της. Διὰ τὸν Κά-
ρολον Ἀμβέργη, ὅστις ἐργάζετο, ἡ ὥρα ἦτο σύντο-
μος· διὰ δὲ τὴν περιμένουσαν Χριστίαν, ἡ αὐτὴ ὥρα
ἐφαίνετο ἀτελείωτος. Ἡ Χριστίνα ἐκύτταξε τὴν νύ-
κτα καὶ ἐθυθίζετο εἰς τοὺς στοχατοῦς της, ἡ δὲ τα-
ραχὴ τῆς ψυχῆς της δὲν τὴν ἐπέτρεπε νὰ ἐνοήσῃ τὴν
ἀταραξίαν τῶν πραγμάτων. Ἐλεγε δὲ καθ' ἑαυτὴν·
— Καὶ λοιπὸν μὲ τὴν αὐτὴν ἀπάθειαν ἡ νύξ διέρχε-
ται ἐπὶ τῆς οἰκουμένης ἀπάτης! Οὐδὲν παρᾶται τὸ
ἀγανὲς αὐτῆς στερέωμα, εἴτε ἀπλοῦται ἐπὶ τοὺς εὐ-
τυχεῖς τοῦ κόσμου τούτου, εἴτε ἐπὶ τοὺς ἀτυχεῖς τῶν
ὀπίων σπαράσσεται ἡ καρδία! ἡ νύξ εἶναι ἡ αἰωνία
σιωπὴ, καὶ ἡ ἀνάπτουσις ἡ αἰωνία! — Καὶ ἡ νέα κόρη
ἀνήτυχος, περοβισμένη προσέθηκε ταπεινῇ τῇ φωνῇ
— Θεέ μου, ὅποσον τὰ πάντα εἶναι σκυθρωπά καὶ
σιωπηλά περὶ ἐμέ! Ἐρθετε, πῶσον ἀνυπόμονος εἶμαι
ν' ἀκούσω τὴν φωνὴν σου! — Ἐπειτα ἡ Χριστίνα ἐ-
κλαυσεν ὡς ἤθελε κλαῦσι παῖς.

Τελευταῖον ἐρθασεν ἡ στιγμὴ καθ' ἣν τὸ ὥρολόγιον
τῆς ἐρυθροπλίνθου οἰκίας ἐσήμαινε μετάνυκτα, ἕκα-
στος αὐτοῦ κτύπος ἀντήχησεν εἰς τὴν καρδίαν τῆς
Χριστίνας· ἐγερθεῖσα δὲ ἐστάθη μίαν στιγμὴν ἀκίνη-
τος· ἦνωσε τὰς δυνάμεις της, τὴν γενναϊότητά της,
τὴν θέλησίν της· ἐπειτα στραφεῖσα πρὸς τὰ ἐνδότερα
τοῦ δωματίου της· — Σ' ἀφίω, μητέρ μου! — ἐπι-
θύρυσεν. Τοσοῦτοι ζῶντες ἀνεπαύοντο ὑπὸ τὴν στέγην
ταύτην, ἡ δὲ Χριστίνα ἐνόμιζεν ὅτι δὲν ἀρίνει εἰμὴ
ἐκείνην ἧτις δὲν ὑπῆρχε πλέον ἐν αὐτῇ. — Σ' ἀφίω,
μητέρ μου! — ἐπανέλαβεν. Τότε, κατὰ τὸ σχέδιον
τοῦ ὁποῖον εἶχε προμελετήσῃ, ἐπλησίασεν εἰς τὸ παρά-
θυρον· δοκοὶ περὶ αὐτὴν ἐτυλίτισσαντο φυτὰ ἀνερπόντα ἠ-
σαν ἐστηρικτῆμα εἰς τὸν τοίχον, ὅστις δὲν ἦτο ὑψη-
λός. Ἡ Χριστίνα ἐπάτησε στερεὰ εἰς τὰς δοκοὺς
αὐτάς, καὶ κατήλθε βραδέως, διακόπτουσα τὴν κα-
τάβασιν, ὁσᾶκις ἐπὶ τὴν ξύλον ἢ φύλλωμα, τὸ ὁ-
ποῖον ἠγγίζεν ὁ ποὺς ἢ ἡ χεῖρ της, ἕκαμναν κἀνένα
κρότον. Τοσαύτῃ ἦτο ἡ κοινὴ σιγὴ, ὥστε ὁ ἐλάχιστος
ἦχος ἐφαίνετο ἱκανὸς νὰ ταραξῇ τὴν γενικὴν ἡρεμίαν

ἡ καρδία τῆς Χριστίνας ἐπαλλε μὲ βίαν φρικτῆν. Τε-
λευταῖον ἐπάτησε κατὰ γῆς· φθάσασα δὲ ἐκεῖ, δὲν
ἐτόλμησε νὰ κινηθῇ ἐνόμιζεν ὅτι τὴν βλέπουν, ὅτι
τὴν ἀκούουν. Ἀλλὰ καλῶς ἐπαύσαν τὰ κινήματά της,
ἐπαυσε καὶ ὁ κρότος, σιωπὴ δὲ, παρήγορος ἄμα καὶ
φοβερά, ἐπεκράτησε πᾶσι ἀνταχθοῦ.

Ἡ Χριστίνα ἔκαμε βήματα τινα, ἐσήκωσε τὴν κε-
φαλὴν καὶ ἐκύτταξε τὴν οἰκίαν· τὸ παράθυρον τοῦ πα-
τρός της ἐφῆγγεν ἀκόμη· ἡ κόρη ἐφρίξεν· ἀλλ' ἐπει-
τα, λαβούσα, ἐπὶ μίαν στιγμὴν τόλμης, θάρρους πλειό-
τερον παρ' ὅτι εἶχεν ἐπὶ ἡμίσειαν ὡς ἀν κοῦ ἦν μετὰ
προφυλαξέως ἔβαινε, ἤρχιστε νὰ τρέχῃ ἀνά μέσον τοῦ
λιθαδίου καὶ ἐρθασε ἀσθμαίνουσα εἰς τὸν φραγμὸν
τῶν ἰτεῶν· ἐρηντάζετο ὅτι ὀπισθὲν της τὸ χόρτον
ἐτριξεν ὑπὸ πόδα ἄλλον ἢ τὸν εἰκόν της. Ὁ φόβος
τὴν ἐτύρλωνε καὶ ἐτάραττε τὸ λογικόν της. Πρὶν ἢ
εἰσελθῇ εἰς τὸν ἰτεῶνα, ἐστράφη διὰ τελευταίαν φοράν.
Βαρυτάτη ἐπεκράτει ἡρεμία! Ὅθεν ἀνέπνευσε μὲ πε-
ρσοτέραν ἐλευθερίαν καὶ ἀνεσήκωσε τοὺς κλάδους
τῶν ἰτεῶν διὰ νὰ περάσῃ. Ἐγνώρισε δ' εὐχερῶς τὸ
ἐγαπητὸν ἐκεῖνο δένδρον, τὸ ὁποῖον ὑπῆρχεν ὁ μόνος
μάρτυς τῶν ἀρχαίων συνεντεύξεων της, καὶ κύψασα
πάλιν ἐπ' αὐτοῦ, ἐπιθύρυσεν μὲ φωνὴν τοσοῦτον ταπει-
νῇ ὡς τε καρδία μόνη ἠδύνατο νὰ τὴν ἀκούσῃ. — Ἐρ-
θετε, ἐδῶ εἶται;

Μία κώπη ἐθίξε τὸ ὕδωρ.
— Ἐδῶ Χριστίνα! ἀπήντησεν ὁ Ἐρθερος.

Τὸ ἀκάτιον ἐπλησίασε πρὸς τὴν ἰτέαν· ὁ νέος
σπουδαστῆς, ἐγερθεῖς, ἔτεινε τὰς χεῖρας πρὸς τὴν Χρι-
στίναν, ἐλαφρῶς πηδήσασαν εἰς τὸ πλοῦριον. Συγκί-
νησις βοθεῖα ἐτάραττεν ἀμωτέρως τὰς καρδίας των·
ἀλλὰ δὲν ἐπρόφεραν λέξιν. Ὁ Ἐρθερος ἔλαβεν ἀμέ-
τως τὰς κώπας καὶ ἐξῆλθεν ἀπὸ τοῦ μικροῦ καὶ ὑπο-
σπίου λιμενίσκου, θραύων τοὺς κλάδους τοὺς διακω-
λύοντας τὴν ἐξοδὸν τοῦ ἀκατίου του. Φθάσας δὲ εἰς
τὰ μέσα τοῦ ποταμοῦ, ἤπλωσεν ἐν μέσῳ τοῦ σκό-
τους τῆς νυκτὸς τὸν λευκὸν ἱστόν, τὸ σύνθημα ἐκεῖνο
τῶν ἐρώτων των· ἐλαφρὸς τὸν ἐφύσησεν ἄνεμος· τὸ
ἀκάτιον ὠλισθήσεν ἐπὶ τοῦ ὕδατος καὶ ὁ Ἐρθερος,
μόλις πιστεύων εἰς τὴν εὐτυχίαν του, ἦλθε καὶ ἐκά-
θησεν πρὸ τῶν ποδῶν τῆς Χριστίνας. Ἡ χεῖρ του ἐ-
ζήτησε τὴν χεῖρα τῆς νέας κόρης· ἠκούσεν αὐτὴν
κλαίουσαν καὶ ἐκλαυσεν ὡς ἐκείνη. Διέμειναν δὲ ἀμ-
φότεροι σιωπηλοὶ, συγκεκινημένοι, ἀνήσυχτοι, εὐτυχεῖς.
Ἀλλὰ καλὴ ἦτον ἡ νύξ, ἡ σελήνη ἐπέχεε τὸ γλυκύ-
τερόν της φῶς· τὸ ὕδωρ ἐπιθύρυσεν ἁρμονικώτερον ἢ
τὴν ἡμέραν· ἡ αὐρα ἐγάδευε τὰ μέτωπά των διὰ πνοῆς
ὕγρας, ὁ ἴστος κατεκλίετο ἐπ' αὐτοῦ· ὡς πτέρυξ ἀ-
οράτου ὄπτος· ἦσαν νέοι, ἠγαπᾶντο· ἡ χαρὰ ἦτον ἀ-
δύνατον νὰ μὴν ἐπανέλθῃ εἰς τὴν καρδίαν των.

— Εὐχαριστῶ, εὐχαριστῶ, Χριστίνα! ἐπιθύρυσεν
ὁ Ἐρθερος, εὐχαριστῶ διὰ τὴν ἀρωσίωσιν, τὴν ἐμ-
πιστοσύνην, τὴν ἀγάπην σου! Ὡ! πόσον ἡ ζωὴ μας
θελεῖ ἀποθῆ εἰς τὸ ἐξῆς ὥραία! Ἴδου ἡμεῖς ἠνωμένοι
διὰ παντός.

— ἠνωμένοι διὰ παντός! ἐπανέλαβεν ἡ Χριστίνα,
καὶ τὰ δάκρυά της ἔρρευσαν πάλιν ποταμηδόν. Ἡ νέα

κόρη ήρθάνετο ότι αι μεγάλοι ευτυχίαι εκφράζονται, ως και η θλίψις, δια θακρύων.

— Μνηστή μου, σύζυγέ μου, ανέλαβεν ο νέος, η ζωή ημών τών δύο είναι μία του λοιπού! Ω! το μέλλον, έστω τώρα μακρόν! Έν τή άχανεί αυτή οικουμένη θέλωμεν βιβαίως εβρεί άναχωρητήριόν τι, εν ώ να λησμονήσωμεν τόν υπόλοιπον κόσμον!

— Έρβερτε, η ευτυχία μου είναι υπέρμετρος!

— Μετά μίαν τοιαύτης ημέρας ζωής, καλλιών τις ν' αποθανη, ή όχι Χριστίνα; παρά να γηράση χωρίς να γνωρίση ημέραν τοιαύτην! Η άγάπη, ιδού η άληθινή ζωή, ιδού η δευτέρα της ύπαρξέως μας ψυχή, και η καλύτερα ψυχή, άνευ της οποίας η άλλη άγει βίον άσκοπον! Ψυχή μου, κύτταξε τριγύρω σου, ιδε και θαύμασε τά πάντα έρωτικώς! Μήπως είδες ποτέ τήν πρό της ευτυχούς αυτής ώρας, καθ ήν βλέπομεν τόν κόμον μαζί;

Η Χριστίνα ύψωσε τούς μεγάλους αυτής οφθαλμούς πρὸς τόν ουρανόν εκύτταξεν επί μακρόν όλα τὰ διερχόμενα εκεί α σύννεφα, δίους τούς λάμποντας άστέραις, όλας τὰς κατερχόμενάς επί της γης άκτίνας, και ένώ εκύτταξεν, έσφιγγε τήν χείρα του Έρβέρτου, άλλ' έν τῷ μέτω της γλυκειάς αυτής έκστάσεως, η Χριστίνα ανέκραξεν.

— Ίδὲ Έρβερτε, ο ίδὸς κατέπεσεν επί του ίδιού, η αῖσα έπαυσε τὸ άκάτιόν μας δέν προχωρεί.

— Τί σημαίνει ο ίδὸς και η αῖσα; ανέκραξεν ο Έρβερτος έχομεν τὰς κόπας. Ο λιμήν δέν είναι μα κράν, εκεί μὰς περιμένει πλέον έτοιμον να άναχωρηση δια τήν άλλην του κόσμου άκραν.

Ο Έρβερτος άπεκαλύψε τήν κεφαλήν, ήρπασε τὰς κόπας και τὸ άκάτιον ὠμῆσεν ὡς άστραπή. Η Χριστίνα, καθήμενη άντιπρὸς του και περιβιβημένη τὸν μαυρον σύτης επενδύτην, έμειδία πρὸς αὐτόν, ένῳ οί κήθυγοι οφθαλμοί της ήτένιζον πρὸς τόν Έρβέρτον διότι μετά κόπου είχεν αποβλέψει πρὸς τόν ουρανόν και άπασαν οὐτοῦ τήν λαμπρότητα πᾶν τὸ άποτρέπον τούς οφθαλμούς της από τῶν οφθαλμῶν του Έρβέρτου, τήν έθλιβε δέν είχεν έτι ίδιῳ αρκετὰ τὸν άγαπητό της τοσοῦτον δὲ ήγά ήσεν αὐτόν απόστα, ὡς δέν ήδύνατο άνοῦν ν' άποσπαρηθῆ από τήν ευτυχίαν του να τὸν άγαπᾶ παρόντα.

Τὸ άκάτιον επέτα ο ποταμός ὄπισθεν αὐτοῦ άφριζεν τὰ εἰήμερώματα ήσαν έτι μακράν τὰ πάντα ήλθον αἰτία εἰς τούς δύο φυγάδας, οἵτινες εκύτταζοντο, εἰσιώπων και άφινον εἰς τοὺς να φέρωνται κατὰ τήν φοράν του ὕδατος. Η άγάπη, η σιγή η ἡδὴ, η κέψις, πᾶται αἱ ευτυχίαι, αἱ τοσοῦτον τήν ζωήν κοσμοῦται, τυνεκίνουν τὰς παλλούστας αὐτῶν καρδίαις.

Αἰφνης η Χριστίνα ανέκραξεν.

— Έρβερτε, ψυχή μου Έρβερτε, ιδὲ ήχουσαι τίποτε;

Ο Έρβερτος, παύσας τήν κωπηλασίαν, έσκυφεν, έπρὸ εἴθε.

— Δέν άκούω τίποτε, είπε, τίποτε πρὸ τὸν φλοῖθον του νεροῦ επί της παρά τή δαχθην άμμου.

Ανέλαβε δὲ τὰς κόπας και τὸ άκάτιον επανέλαβε τὸν δρόμον του. Η Χριστίνα ὡχρίσασεν, έγερθητα

επί μικρόν και στρέψασα ὄπισθεν τήν κεφαλήν ήγωνίζετο να διακρίνη τὰ άντικείμενα, αλλά τὸ σκότος ήτο βαθύ.

— Ησύχασε, ψυχή μου, είπεν ο Έρβερτος μειδιῶν πρὸς τήν Χριστίαν, άκούεις από τὸν φόβον σου κρότους μὴ ὑπάρχοντας; τίποτε δέν μετεβλήθη περι ήμᾶς τὰ πάντα φαίνονται να μὰς προσιτατεύωσι και νὸ μὰς άγαπῶσιν.

— Έρβερτε! ανέκραξεν η Χριστίνα έγειρομένη αἰφνης ὄρθῃ έν τῷ άκατίῳ, δέν άπατώμα! Έρβερτε, κώπη κτυπᾶ τὸ ὕδωρ ὄπισθεν μας . . . μὴ στέκεται δια ν' άκούσης . . . Δια τὸ ὄνομα του Θεοῦ, κωπηλάται, Έρβερτε, κωπηλάται!

Ο τρόμος της Χριστίνας ήτο τοσοῦτος, και έφαινετο τοσοῦτον βεβαία περι τῶν ὄσων έλεγεν, ὡς τε ο Έρβερτος τήν ὑπήκουσεν έν σιωπῇ, και αίσθημα φόβου επάγωσε τήν καρδίαν του. Η Χριστίνα πλησίασασα εἰς αὐτόν, εκάθησε πρὸ τῶν ποδῶν του και έψύθυσεν.

— Έρβερτε, μὰς κυνηγοῦν! ο κρότοι, μόνος τῶν ιδίων σου κωπῶν σ' έμποδισε να τὸ νοήσης. Άκάτιον άλλο έρχεται κατόπιν του εἰδικου μας!

— Και αν οὕτως έχη, ανέκραξεν ο Έρβερτος, τί σημαίνει; . . . Τὸ άλλο αὐτὸ άκάτιον δέν φέρει τήν Χριστίαν, δέν ὀδηγεῖται ὑπ' ανθρωπού, υπερασπισσομένου τήν ζωήν, τήν ευτυχίαν, τήν γυναϊκά του! Η χείρ μου θέλει κουράσει τήν εἰδικήν του χείρα, τὸ άκατιόν του δέν θέλει φθάσει τὸ εἰδικόν μου!

Και ο Έρβερτος έδιπλασίασε τούς άγωνάς του, αἱ φλεβες τῶν βραχιόνων του επήρθησαν τοσοῦτον ὡς τε ενόμιζες ὅτι θέλουσ σπασει, τὸ μέτωπόν του εκάλυφθη ὑπὸ μεγάλων ιδρώτος θρόμβων.

Τὸ άκάτιον έτχιζε τὸ ὕδωρ ὡς αν είχε πτερὰ. Η Χριστίνα έμνε συμαζομένη πρὸ τῶν ποδῶν του νέου και έσφιγγετο πλησίον του, ὡς αν έζήτη καταφύγιον.

— Αλλοίμονο! είπε, δέν είμπορῶ να σε βοηθήσω, δέν είμπορῶ να κίωμ τίποτε, οὐδὲ καν να παρακαλέσω τήν μητέρα μου η τὸν Θεόν να μὰς σώσῃ! . . . Οὐδὲ αὐτός, οὐδὲ αὐτὴ θέλουσ εἰσακούσει τήν προσευχὴν παιδὸς φεύγοντος τήν πατρικὴν οἰκίαν.

Ο Έρβερτος εκωπηλάτει πάντοτε η αναπνοή του μετὰ κόπου εἰήρχετο από τὰ στήθη αὐτοῦ οί δυνάμεις βρωθινες αὐτοῦ εφαινον ζητούντες άερα περισσότερο παρ' ὅσον εἴρισκε να αναπνεύη. Αἰφνης ανέκραξεν.

— Άκούω! ὦ! κ' εἰ ὠ άκούω!

Έκλινε δὲ πρὸς τὰς κόπας αὐτοῦ και νέους και άνηλιτισμένους κατέβα εν άγωνάς. Τὰ δάκρυα τὰ καταπίπτοντα από τῶν ὀμμάτων του άνεμιγνύοντο με τούς σταγῶνας του ιδρώτος τούς από του μετώπου του καταρρέοντας.

Κῶπαι ἄλλαι εκτύπον τὸ ὕδωρ ὄχι μακράν του άκατιού του Έρβέρτου, χείρ στήσαρ και στερεὰ τὰς ήγεν. Ο νέος ήρθάνετο τὰς δυνάμεις αὐτοῦ εκλείπουσας, εκωπηλάτει κυτταζών με άγωνίαν τήν Χριστίαν, οὐδεις ελάλει, ο κρότος μόνος τῶν κωπῶν άμφοτέρων τῶν άκατιῶν διέκοπτε τήν σιωπήν, ο ποτα-

μός άφριζεν και μακρὸν, ὄπισθεν αὐτοῦ εἰσχημάτιζεν ὄγκους.

Τὰ πάντα ήσαν γαληνιαία και αἰθρια, καθὼς όταν ανεχώρησεν η Χριστίνα, μόνη η ψυχή της νέας κόρης μετέβη από τῆς ζωῆς εἰς τὸν θνατον, οί οφθαλμοί της, ὑπὸ ζοφεροῦ φλογόμενοι πυρός, παρηκολούθουν με τρόμον πᾶν του Έρβέρτου κίνημα, έδλεπεν από τὰ δάκρυά του ὅτι μικρὰ ὑπῆρχεν η έλπίς της δια φυγῆς σωτηρίας. Ο Έρβερτος έν τούτοις εκωπηλάται με τήν δυνάμιν της απελπισίας, αλλά τὸ άκατιον πλοιαρίον, τὸ ὅποιον δέν εφαινετο, επλησίαζεν επί μάλλον και μάλλον, η σιὰ του εφαινετο επί του ποταμοῦ και άνεμιγνύετο σχεδόν με τὸν ὄγκον του άκατιού του Έρβέρτου.

Η Χριστίνα, έγερθησα ὄρθῃ, εκύτταξε ὄπισθεν της και τήν στιγμὴν εκείνην, η σελήνη, εξελθούσα από του καλύπτοντος αὐτήν νέφους, έρώτιτε καθ ὀλοκληρίαν τὸ ὄχρον και άπαθὲς του Κ. Αμβέργου πρὸςωπον. Η Χριστίνα άρῆκε φωνήν σπαταγματώδη, και ῤφθῆσα πρὸς τόν Έρβέρτον.

— Ο πατήρ μου! ανέκραξεν Έρβερτε, ο πατήρ μου!

Εἶχεν ιδεῖ δὲ και ο Έρβερτος τὸν Κ. Αμβέργη. Ο νέος αὐτός εἰζητε τοσοῦτον χρόνον εἰς τήν οἰκίαν του Καρόλου Αμβέργου, ὡς τε καθὼς πάντες οί περιστοιχίζοντες αὐτόν, υπέκυψε και εκείνος εἰς τήν παράδοξον επιβροήν τήν ὁποίαν είχε τὸ βλέμμα του. Ενόμιζες ὅτι τὸ παραπέτασμα του σκότους ήρθη δια να αποκαλύψη εἰς τούς δύο φυγάδας τὸν πατέρα, τὸν δεσπότην, τὸν κριτήν.

— Έρβερτε, στάσου, ανέκραξεν η Χριστίνα, εἰμθα χαμένοι! έλπίς σωτηρίας δέν ὑπάρχει! δέν εἶδες τὸν πατέρα μου;

— Αφησέ με να κωπηλατήσω, απήτησεν ο Έρβερτος άνηλιτισμένος και αποσπῶμενος από τὰς άγκάλας της Χριστίνας, αἰτινες παρεμπόδιζον τὸν βραχιόνά του. Εκτύπησε δὲ με τὴν βίαν τήν κώπην, ὡς τε τὸ άκάτιον επήδησεν επί του ποταμοῦ και έράνη αποκρουθηεν ὀπισθεν του έτέρου.

— Έρβερτε, ανέλαβεν η Χριστίνα, σε λέγω ὅτι εἰμθα χαμένοι! δέν βλέπεις τὸν πατέρα μου; . . . η ξεύρεις ὅτι πᾶσα αντίστασις είναι τὸρα ματαία. Ο Θεός, δέν θέλει θαυματοουργήσει πρὸς χαρίμας. . . Έρβερτε, δέν θέλω να επανέλθω εἰς τήν οἰκίαν του πατρός μου. Μετ' ὀλίγον θέλουσ μὰς φθάσει και θέλουσ μὰς χωρίσει! Αναποδογύρισε τὸ άκάτιον τούτο και ἄς αποθανῶμεν μαζί, ψυχή μου Έρβερτε!

Η Χριστίνα έββρθη εἰς τὰς άγκάλας του φίλου της, αἱ κῶπαι έπεσον από τὰς χείρας του, άρῆσας δὲ φωνήν ένθγώνιον, έσφιγγε σπατωδικῶς τήν Χριστίαν εἰς τήν καρδίαν του. Μίαν στιγμὴν, μίαν μόνην στιγμὴν, συνέλαβε τήν ιδεάν του να ὑπακούη εἰς τήν Χριστίαν και να πέση μετ' αὐτῆς εἰς τὸν ποταμόν, άλλ' ο Έρβερτος είχε καρδίαν ευγενῆ και απέκρουσε τὸν πειραζόμενόν αὐτόν της απελπισίας.

— Οχι είπεν ο Θεός σε έδωκε τὸ ζῆν, αὐτὸς μόνος πρέπει να σε τὸ άρριέσει! η χείρ μου, ήτις επεθύμει να ῤίψη πρὸ τῶν ποδῶν σου ὄλους τούς θη-

ταυρούς, αὐτοῦ του κόσμου, δέν θέλει σε δώσει τὸν θάνατον!

Και επειδὴ η Χριστίνα ὠλόλυξε, στήριζουσα τήν κεφαλήν επί του ὤμου του,

— Μνηστή μου, φίλη μου, τήν είπε με φωνήν πνιγμένην, ο Θεός να σε εὐλογήση! Με ήγάπησας γενναίως, η άφοσιώσις σου άπεπειράθη να πράξη τὰ αδύνατα, ετόλμησες να εμπιστευθῆς εἰς εμέ, και, τάλας εἰγώ, δέν δύναμαι να σε υπερασπισθῶ! Ω δυστυχῆς Χριστίνα, ὑπάκουσον εἰς τὸν πατέρα σου, εἰγώ μη γίνω η αἰτία της αιωνίας συμφορᾶς σου! . . . Θεέ μου! δέν με δίδεις κανένα τρόπον να τήν σώσω;

Και ο Έρβερτος εκύτταζε με απελπισίαν τὸν ποταμόν, τήν δαχθην, εζήτηε μέσον σωτηρίας, αλλά οὐδέν ὑπῆρχε πλέον!

— Έρβερτε, Έρβερτε! έλεγεν η Χριστίνα, άνευ σου δέν έχω τί να κάμω επί γῆς. Θ' αποθάνω ἀροῦ σε ήγάπησα!

Τήν στιγμὴν ταύτην σύγκρουσις φοβερά άνέτειτε τὸ άκάτιον, κτυπηθέν βιβαίως ὑπὸ του καταδύκοντος αὐτοῦ πλοιαρίου, και ο Κ. Αμβέργης επήδησεν άμέσως εἰς αὐτό. Ο Έρβερτος, ὑπὸ μηχανικοῦ κινήματος ὠθούμενος, έσφιγγε τήν Χριστίαν εἰς τήν καρδίαν του, και ὀπισθοδρομησεν, ὡς αν ήδύνατο δια της βίας να τήν άρριέσει από τὸν πατέρα της, ὡς αν ήδύνατο έν τῷ άκατίῳ τούτῳ να ὀπισθοδρομηθῆ αρκετὰ, ὡς τε να μη τὸν φθάση εκείνος. Ο δὲ Κ. Αμβέργης, δια βραχιόνος ῤωμαλείου, τυνέλαβε τήν Χριστίαν, της ὁποιίας τὸ εὐλύγιστον σῶμα εἰσιπλώθη εἰς τὸν ὄμον του πατρός της, ὡς κάλαμος ὑπὸ σφοδροῦ κατακλιεῖς άνέμου.

— Κύριέ μου, έρώναζεν ο άνηλιτισμένος Έρβερτος, φανῆτε ελεήμων πρὸς αὐτήν! Εἰγώ μόνος είμαι ένοχος. Μη τήν τιμωρητε, ὑπόσχομαι να φύγω, να τήν άπαρηθῶ. Κύριέ μου, φανῆτε ελεήμων πρὸς τήν Χριστίαν!

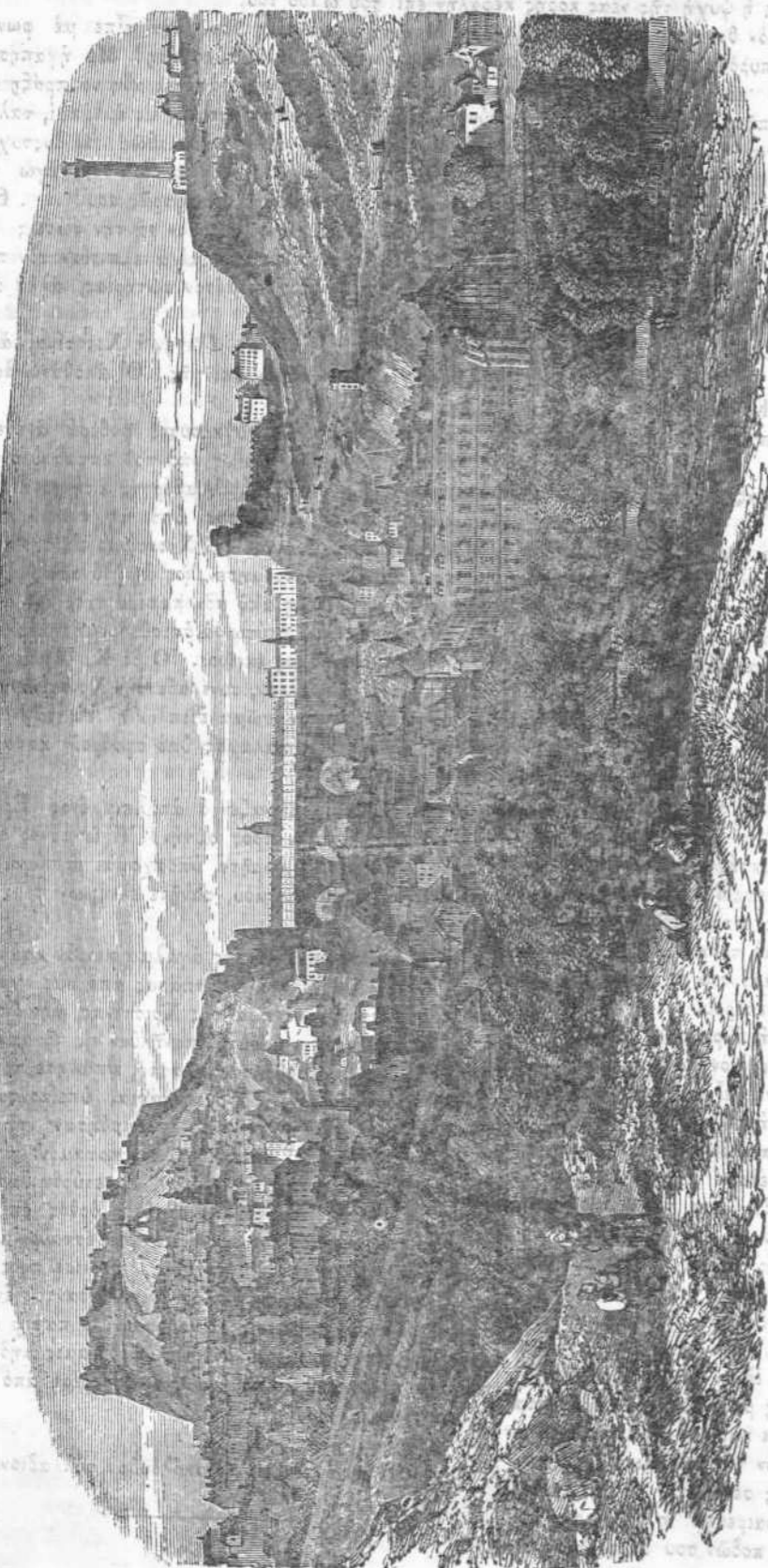
Ο Έρβερτος ελάλει πρὸς άγαλμα κωρὸν και άλλων. Ο Κ. Αμβέργης, αποσπᾶτας από τὰς χείρας του σπουδαστοῦ τήν χείρα της Χριστίνας, τήν ὁποιαν ο Έρβερτος εκράτει άκόμη, επανήλθεν εἰς τὸ άκάτιόν του, και, δια σφοδροῦ λακτίσματος, άπώθησε τὸ του Έρβέρτου πλοιαρίον. Τὰ δύο άκάτια, ὑπέκοντα εἰς τήν αντίθετον ταύτην κίνησιν, έχωρίσθησαν, τὸ μὲν, ῤωμαλέως άγόμενον, άνέπλευσε τὸν ποταμόν, τὸ δὲ, έγκαταλειφθὲν εἰς τήν ιδίαν φοράν, παρεσύρθη ὑπὸ του ρεύματος. Ο Κ. Αμβέργης, σταθεῖς ὄρθῃς επί της πρῶρας του άκατιού του, ὑψαύχην και έσταυρωμένας έχων τὰς χείρας επί του στήθους, ήτένισε πρὸς τὸν νέον βλέμμα φοβερόν και έπειτα εἰγενεν άραντος έν τῷ σκότει. Τὰ πάντα οὕτως έτελείωσαν. Ο πατήρ ανέλαβε τήν κόρην του, και ανθρωπίνην δύναμιν μηδεμία ήδύνατο πλέον του λοιπού να τήν άρριέσει από τὰς χείρας του.

(Η συνέχεια εἰς τὸ άκόλουθον φυλλάδιον.)

Η ΕΝ ΕΛΙΜΒΟΥΡΓΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΣΥΝΟΔΟΣ.

Όταν κατά τὸ παρελθόν ἔτος ἐφθασα διὰ τοῦ σι-

δηροδρόμου εἰς τὴν πρωτεύουσαν τῆς Σκωτίας, ἦτον νύξ βαθεῖα, καὶ ἐκτὸς μελανῶν ὄγκων πυργουμενῶν ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς μου, οὐδὲν ἐδυναμῆν νὰ διακρίνω

Τὸ Ἐλιμβούργον.

τῆς διαθέσεως καὶ τοῦ χαρακτήρος τῆς πόλεως· ἀπερίσπαστος δ' ἐκ τῆς θέας αὐτῆς, ἤμην παραδεδομένος εἰς τὰς σκέψεις μου ἐνῶ τὴν διηρχόμεν, καὶ διελογιζόμεν· ὅτι μόλις πρὸ τριῶν ἑβδομάδων τὴν Ἑλλάδα ἐγκαταλείψας, ἰδοὺ εὐρισκόμην ἤδη εἰς τὴν ἄλλην τῆς Εὐρώπης ἐσχάτιαν, ἧς οὐδὲ τὴν ὑπορξιν ὑπώπτειον κἄν οἱ Ἕλληνες ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς δόξης των, καὶ ἐκ τῆς πατρίδος τῆς ομίχλης καὶ τῶν ἀνέμων, ἢ φαντασία μ' ἐφερεν ὀπίσω εἰς τὴν γῆν τοῦ ἡλίου. Αὕτη ἡ στροφή τῶν διαλογισμῶν μου ἦν αἰτία, φανίνεται, ὅτι δι' ὅλης τῆς νυκτὸς ἐβλεπον τὰς Ἀθήνας καθ' ὕπνον. Τὴν δ' αὖγην, ἅμα τοῦ λυκαυγυῶς ὑποφώσκοντος, ἐξύπνησα, καὶ ἐσπύεσα νὰ ἰδῶ τὴν πόλιν, ἧτις φημιζέται ἡ ὠραιότερα τῆς ἀστυ. Ἀλλ' ὅποια ὑπέβην ἢ ἐκπληξίς μου, ὅταν εἶδα ἐξακολουθεῖν ἐμπρὸς μου τὸ νυκτερινὸν φάσμα, ὅταν εἶδα τὰς Ἀθήνας πρὸ ὀφθαλμῶν μου! Ἐκεῖ ἦτον καὶ ἡ Ἀκρόπολις, καὶ ἡ κάτω πόλις, καὶ παρ' αὐτὴν ὕψουτο ὁ Λυκαβητὸς, καὶ ὑπ' αὐτὴν ἐξετείνετο τὸ θενδρόφυτον πεδίον, καὶ εἰς ἀπόστασιν μετ' αὐτὸ ἐστὶλθεν ἡ γλαυκὴ θάλασσα! Ἡ ὁμοίότης ἤτον τοσαύτη, ὥστε ἤρχισα νὰ διατοζῶ ἂν ἐνετρέυμαι ἢ ἂν ἐργαζοῦμαι ἂν ἀληθῶς ὡδὲ πύργου μὲτὰ τῶν Ἀθηναίων, ἢ ἂν αἱ Ἀθηναῖοι δὲν συνωδοποιήσαν μετ' ἐμοῦ.

Ἀλλὰ καθ' ὅσον ἀνέδιδε τῆς βορείου θαλάσσης ὁ ἤλιος, κατὰ τοσοῦτον ἠλαττοῦτο μὲν ἡ ὁμοίότης, ἤμεινον δὲ αἱ διαφοραί. Ἡ ἀκρόπολις δὲν ἐπεκρίετο καθὼς ἢ ἡμετέρα εἰς τὰς πρώτας αὐτοῦ ἀκτίνας ὡς βῶλος ἀπέφθου χρυσοῦ, ἀλλ' ἐφαίνετο ἐξ ἐναντίας μελαινα ὄλη, ὡς λιθάνθρακος ὄγκος τεράστιος, καὶ διετήρησεν, ἔλεγες, ἀνεξίτηλον ἐφ' ἑαυτῆς τὸ σκότος δι' οὗ ἢ νύξ εἶχε χρίσει τοὺς βράχους τῆς. Κατὰ τὴν κορυφὴν δ' ἐστέρετο οὐχὶ ὑπὸ φαιδρῶν ναῶν καὶ εὐρύθμων κίονων, ἀλλ' ὑπὸ φρουρίου συννεύοντος καὶ ἀπειλητικῶ, πολεμικῆν δ' ἐπιδεικνύοντος τῶν χαλκῶν πυροβόλων τοῦ τὴν παράταξιν.

Περὶ τοιοῦτιζέται δὲ ὁ λόφος ὑπὸ βαθείας κοιλάδος, ἧτις ὑπὸ τοὺς ἀμέσους αὐτοῦ πρόποδας ἐρυτεύθη εἰς τερπνοὺς παραδείσους, καὶ κρεμαστὸὺς κήπους, περαιτέρω δὲ περιλαμβάνει τὸν ἀνεξίτητον λαβύρινθον τῶν πολυπόρων καὶ πεπαλαιωμένων οἰκιῶν τῆς ἀρχαίας πόλεως, κατεργασμένης εἰς αὐτὴν ἀπὸ τῆς μεσημβρινῆς ὑπωρείας. Τὰ δὲ χεῖλη τῆς κοιλάδος ζευγνύουσι γέφυραι μεγαλοπρεπεῖς, καὶ ὁ ἐπ' αὐτῶν ἀεργόμμενος, βλέπων βαθείως ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ ὄλην ἐκεῖνην τὴν ζωγραφικὴν ἀταξίαν συστημάτων οἰκιῶν καὶ ὁδῶν ἐλικοειδῶν, φαντάζεται ὅτι βαδίζει ὁδὸν ἐναέρτιον.

Ἡ δὲ νέα πόλις ἀρχεται ἀπὸ τοῦ ἀνατολικοῦ τῆς κοιλάδος χεῖλους, ἐκτείνεται κατ' ἀρχὰς ἐπίπεδος, καὶ μετὰ ταῦτα ἀμφιθεατροειδῶς κατιοῦσα μέχρι τῆς πεδιάδος, ἐνοῦται διὰ τῶν τερπιῶν προαστείων τῆς μετὰ τῆς παραλιμενίου πόλεως Λεῖθ, ἀπὸ χροῦστος ἀπ' αὐτῆς σχεδὸν ὅσον ὁ Πειραιεὺς ἀπέχει τῶν Ἀθηνῶν. Τοῦ μέρους τούτου τῆς πόλεως αἱ ὁδοὶ εἰσὶν εὐθύτοιμοι, εὐρεῖαι, ὀρθογωνίως διασταυρούμεναι, διὰ μεγαλοπρεπῶν οἰκιῶν καὶ ὠραίων δημοσίων κήπων κοσμούμεναι. Μία δ' αὐτῶν, ἡ εὐρυτάτη καὶ μακροτάτη, ἀπὸ βορρᾶ πρὸς νότον χωροῦσα, ἔχει κατὰ τὸ μέτρον αὐτῆς κολλοσιατὰ ἀγάλματα βασιλέων τῆς Σκωτίας ἢ ἄλλων ἐνδόξων ἀνδρῶν, εἰς ὧν ἕκαστον ἀπολήγει ἐκάστη τῶν πρὸς αὐτὴν ἐγκαρσίως διευθυνομένων ὁδῶν. Εἰς τόπον δὲ τὸν περιφανέστατον ἐγείρεται μνημεῖον ὄλων τῶν λοιπῶν ὑπερέχον, πυραμῖς ὑψηλῆ, πανταγόθεν ἀνακατεπταμένη, ἐκ μαρμῶν δὲ συγκειμένη πυραμιδιῶν, καὶ κατακόσμος κατὰ τὸν γοθικὸν ῥυθμὸν, περιέχουσα εὐθρονον καὶ κολοσιαιὸν τὸν ἀνδριάντα τοῦ ἀνθρώπου ὅστις ὑπὲρ πάντα ἄλλον ἴσως συνετέλεσεν εἰς τὸ νὸ κλώση χρυσαῦς ὥρας εἰς τὴν ζωὴν τῶν συγχρόνων του, τὸν ἀνδριάντα Βαλτερσκώτσου, τοῦ μεγάλου μυθιστοριογράφου.

Εἰς τὸ πέρασ δὲ τῆς ὁδοῦ ταύτης ὑψοῦται λόφος, σχεδὸν ἐπέχων τὴν θέσιν τοῦ ἡμετέρου Ἀρείου Πάγου, ὅλος δὲ κατακεκαλυμμένος ὑπὸ λαμπρῶν μνημείων, μιμουμένων τῶν πλείστων τῶν ἀρίστων τῆς Ἑλληνικῆς τέχνης, τὸ τοῦ Λεωκράτους, τὴν στοῶν τῶν Καρυατίδων, τὸν Παρθενῶνα. Τοῦτο εἶναι τὸ Ἡρῶν τῆς Σκωτίας. Ἐνταῦθα οἱ μεγάλοι αὐτῆς ἄνδρες, στρατηγοί, ναύαρχοι, ὑπουργοί, ποιηταί, συγγραφεῖς καὶ ῥήτορες, ὡς ἦσαν τὸ ἐγκαλλώπισμα καὶ ἡ δόξα τῆς πατρίδος των ἐπὶ ζωῆς των, δοσάζουσι καὶ κοσμοῦσιν αὐτὴν καὶ μετὰ θανάτων των.

Βαθείως δὲ ὑπὸ τὸν λόφον τοῦτον, ἐν κοίλῳ χωρίῳ τῆς πεδιάδος, ἔστανται τὰ σεβάσματα καὶ ἀρχαῖα ἀνάκτορα τοῦ Ὀλυροῦδ, συνδεόμενα μετὰ πασῶν τῶν ἀναμνήσεων τῆς Σκωτικῆς ἐδκλείας, καὶ ἐφ' ὧν ἢ φήμη, καὶ ἢ δύναμις, καὶ τὸ ἐγκλήμα ἀρῆκαν ἐπίσης τὰ ἔχνη των· καὶ πέραν αὐτῶν ἀνατείνει εἰς ὕψος, ὄρος ἀντίστοιχον πρὸς τὸν Ἀγχεσμον, ὡς αὐτὸς κρημνώδες καὶ εἰς δὲξὶ ἀπολήγον, καλούμενον δὲ ἔδρα Ἀρθύρου, διότι, κατὰ τὴν παράδοσιν, Ἀρθύρος, ὁ πρῶτος τοῦ τόπου τούτου ἐπιβάς Σκανδιναυὸς κατακτητῆς, ἔστησε τὸν θρόνον του εἰς ταύτην τὴν κορυφὴν.

Ἡ ὠραιότης δὲ αὕτη πόλις, ἧτις ἂν διὰ τὴν φυσιχὴν τῆς σκηνογραφίαν ἀναπολῆ τὰς Ἀθήνας, διὰ τὸ μέγεθος ὁμως καὶ τὴν μεγαλοπρέπειαν αὐτῆς δύναται πρὸς μόναν τοῦ Περικλέους τὰς Ἀθήνας νὰ συγκριθῆ, κεῖται ἐν μέσῳ ἀνθρῶν καὶ πρασίνων λειμώνων, ἐν μέσῳ δασῶν καὶ κήπων, ὅτινες περιβάλλονται μαλακῶς ἀπὸ τὴν γλαυκὴν τῆς θαλάσσης ἀγκάλην, καὶ ἀπὸ τοῦ ὕψους τῆς Ἐδρας Ἀρθύρου, φαίνονται ὡς σμάραγδοι εἰς σάφυρον ἐντέχνως προσδεδεμένοι.

Ἄλλ' ἀπὸ τὴν θεωρίαν τῶν καλλονῶν τῆς λαμπρᾶς ταύτης πόλεως, μὲ ἀπέσπασεν ἐπιστολὴ ἧτις μοι ἐπέδοθη, καὶ δι' ἧς ὁ πρόεδρος τῆς ἐπιστημονικῆς συνόδου μὲ προσεκαλεῖ νὰ παρευρεθῶ εἰς τὰς συνεδριάσεις αὐτῆς. Ὁ δ' ἐπίδους μοι αὐτὴν μὲ ὠδήγησεν ἀμέσως εἰς τὸ Μουσεῖον τῆς πόλεως, ὅπερ εἶχε προσδιορισθῆ εἰς γραφεῖον τῆς συνόδου, καὶ εἰς λαμπρὸν ἐντευκτήριον τῶν ἐπιδημούντων ξένων. Τὸ οἰκοδόμημα τοῦτο εἶναι ὁ Παρθενῶν, κατὰ τὸ ἡμῶν ὁμως μικρότερος, καὶ ἐστερημένος τῆς χρυσοῦς τοῦ ἐπιδερμίδος, προσετιδῆσθη ἕρημος καὶ τιμῶν τῶν σοφῶν ἐκείνων ἀναλογιῶν, αἰτίνας ἀναδεικνύουσι τὸν Ἑλληνικὸν ναὸν ἀριστουργημα τῆς ἀρχιτεκτονικῆς. Καὶ ἐν γένει, μὴ ἐπιτρέποντες εἰς τὸν θαυμασμὸν ἡμῶν νὰ μᾶς παρασύρῃ, πρέπει νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι τὸ Σκωτικὸν οἰκοδόμημα, ἂν καὶ χαριέστατον εἰς τὸ εἶδός του, ἂν καὶ ὑπὸ στοῶν ὠραίων περιβαλλόμενον, καὶ ὑπὸ γλυπτικῆς πλουσίως κοσμούμενον, εἶναι ὁμως ἀτελής μόνον μίμησις τοῦ Παρθενῶνος, διότι μίμησις αὐτοῦ ἐντελής εἶναι ἀδύνατος. Περιέχει δὲ τὸ μουσεῖον ταῦτο ἐκτὸς πλουσίας συλλογῆς προπλασμάτων τῆς γλυπτικῆς, πινακοθήκην οὐχὶ μὲν πλουσίαν, ἀλλ' ἐκλεκτὴν, καὶ μετὰ πολλῆς φιλοκαλίας καὶ κρίσεως καταρτισθεῖσαν ὑπ' ἐνός τῶν ἐπιστήμων ἀνδρῶν τῆς πόλεως, τοῦ αὐτοῦ ἐκεῖνου ὅστις καὶ τῶν ὠραίων αὐτῆς παραδείσων τὴν διακόσμησιν διεύθυνε, ἐπιστήθιος δὲ φίλος τοῦ Βαλτερσκώτσου διετέλεσε καὶ διέμεινε πολλὰ ἔτη μετὰ τῶν ἡμῶν ἐν Ἀθήναις. Ἡ μία τοῦ οἰκοδομήματος τούτου πλευρὰ ἦν προσδωρισμένη διὰ τῆς συνόδου τὰς προπαρασκευαστικὰς ἐργασίας καὶ διὰ τὰς συνεντεύξεις τῶν ξένων. Ὅταν εἰσῆλθον εἰς αὐτὸ, ὁμολογῶ ὅτι σφοδρὰ συγκίνησις μὲ κατέλαβε· διότι τὸ σμῆνας τῶν ἀνθρώπων ὅτινες ἐπλήρου τὴν αἴθουσαν, ὅτινες εἰς ἀδιάκοπον κίνησιν εἰσῆρχοντο καὶ ἐξῆρχοντο, διασταυροῦντο, ἀντισπάζοντο καὶ ἀνηπαρουσιάζοντο, οἱ ἄνδρες οὗτοι οἱ ἐνδεδυμένοι, οἱ περιπατοῦντες, οἱ ἐμιλοῦντες ὡς ἐγὼ καὶ ὡς πᾶς ἄλλος, αὐτοὶ οὗς παρ-

Τὸ μῆκος τοῦ νοτιοῦ ὁδοῦ, καὶ τὴν διάθεσιν τῶν πρωτίτων ἀρθρώσεων, δι' ἃν κινεῖται ἡ κεφαλή, ὁ τραχήλος καὶ ὁ κορμός.

Τὸ μῆκος τοῦ τραχήλου, καὶ τὸ μῆκος τῶν σπονδύλων τῆς βράχως καὶ τῶν ψῶν.

Τὸ πλάτος τῶν ὠμων καὶ τὸ μῆκος τῶν βραχίονων ἀπὸ τῶν ὠμων.

Τὸ σχῆμα καὶ τὰς διαστάσεις τοῦ θώρακος, τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ στέρνου, τὴν θέσιν τῶν πλευρῶν καὶ τῶν κλειδίων, καὶ τὸ μῆκος, πλάτος καὶ ὕψος τῆς λεκάνης.

Τὸ μῆκος τῆς κνήμης, τοῦ σκέλους, καὶ τοῦ ποδός, καὶ τὴν θέσιν τῶν ἀρθρώσεων τοῦ ἰσχίου, τοῦ γόνατος καὶ τοῦ σφυροῦ. Ἐν ἐνὶ λόγῳ τὰς ἀναλογίας ὄλων τῶν μερῶν ὅσα συντελοῦσιν εἰς τὸν γενικὸν σχηματισμὸν τοῦ σώματος, καὶ ὄλων τῶν ἀρθρώσεων τοῦ σώματος, αἵτινες χρησιμεύουσιν εἰς τὰς κινήσεις.

Τὸ δὲ τοῦ ἀνδρός διάγραμμα ἀπαιτεῖ μόνον εὐρυτέραν τὴν θεμελιώδη γωνίαν ΚΑΒ, αἱ δὲ λοιπαὶ ὄλαι μένουσιν αὐτῆς ἀνάλογοι, ὥστε οὕτως ἀποκαλύπτεται εἰς τὸν ἀνθρώπον τῆς καλλονῆς τὸ μυστήριον, καὶ ἡ γλυπτικὴ καὶ ζωγραφικὴ ἀποβαίνει εἰς μουσικὴν τῆς ὁράσεως, καὶ ὁλόκληρος ἡ ὁρατὴ πλάσις εἰς μέλος κανονικόν, οὗ ὁ Θεὸς εἶναι ὁ πάνσοφος καὶ μέγας μελοποιός!

Ἡ ἐκθεσις αὕτη ἀπετέλεσε ζωηροτάτην ἐντύπωσιν εἰς τὸ ἀκροατήριον, καὶ ἐπευφημήθη μακρόν ἦσαν δ' ἐπίσης καὶ αἱ λοιπαὶ πᾶσαι περιεργόταται, σπουδαιότατα τῆς ἐπιστήμης ἀντικείμενα ἀφορῶνται, καὶ μακρῶν καὶ σοφῶν συζητήσεων γενόμεναι ἀφορμαί.

Μετὰ τὸ τέλος τῶν συνεδριάσεων εἶπετο ἡ ἐπίσκεψις τῶν δημοσίων καταστημάτων, μουσείων, συλλογῶν, βοτανικῶν κήπων, ὅπου ἡ παλαιότατη μουσικὴ καὶ ἡ ποικίλη καὶ ἐκλεκτὴ συναστροφή καθίστων τὰς περιδιαβάσεις ταύτας ἐπίσης τερπνὰς ὅσον ἦσαν διδακτικαί.

Περὶ τὸ ἑσπέρας τὰ ἐπιφανέστερα τῶν μελῶν τῆς συνόδου, καὶ πρὸ πάντων οἱ ξένοι, ἦσαν προσκεκλημένοι εἰς πολυτελέστατα γεύματα ἢ παρὰ ταῖς ἀρχαίς, ἢ παρὰ τοῖς ἐπισημοτέροις τῶν πολιτῶν, ἢ παρ' ἐπιστημονικοῖς σωματείοις. Παρευρεθεὶς εἰς γεῦμα, εἰς ὃ οἱ προσκαλοῦντες ἦσαν ἑκατὸν ἑξ ἰατροί, οἱ δὲ προσκεκλημένοι διπλάσιοι τούτων, συνέπεσε νὰ καθῆται μεταξύ δύο ἀνδρῶν, ὧν ὁ εἰς ἀπῆλλαξε τὸ ἀνθρώπινον γένος μιᾶς τῶν δεινότερων ἀγγλῶνων αἵτινες βασιλεύουσι τὸν πρόσκαιρον αὐτοῦ βίον, ὁ δ' ἕτερος ἀφήρησε παντάπασιν τὴν ἀγγλῶνα ἀπὸ τῆς γῆς. Ὁ εἰς ἦν ὁ δόκτωρ Γρέγορ, ὁ ἐφευρετὴς τοῦ Κρεωσώτου, φαρμάκου ἰώντος τὸν δοντόπονόν, ὁ δὲ, ὁ δόκτωρ Σίμφων, ὁ ἐφευρετὴς τοῦ πρὸς πάντα πόνον τὴν αἰσθητικὴν ναρκούσης χλωροφορμίου. Μεταξὺ τῶν δύο ἐκεῖνων ἀνδρῶν καθήμενος, ἠθανόμην ἐμαυτὸν ὑπερήφανον διὰ τὴν ἀνθρωπίνην διάνοιαν.

Τὰς δὲ ἐστιάσεις διεδέχοντο γενικαὶ συναστροφαὶ ἐν τῇ μεγάλῃ τοῦ Ὁδείου αἰθούσῃ, ὅπου συνήρχετο πᾶσα ἡ ἀριστοκρατεία τῆς καταγωγῆς ἢ τῆς διανοίας, πλῆθος συγγραφέων, παίητων καὶ παιητριῶν, ὅσων τὴν εὐφυῆν εὐγνωμότως φημίζει ἡ Εὐρώπη, ἣν τέρπουσιν

ἢ φωτίζουσιν. Ἐνίοτε δὲ τῶν συναναστροφῶν τούτων ἐγένετο ἐναρξίς δι' ἐπιστημονικῆς τινος μελέτης ἐλαφρᾶς, ἣτις συνέκειτο οὕτως εἰπεῖν ἀπὸ τὰ ἀνθη τῶν καρπῶν ὅσοι παρετίθεντο εἰς τὰς ἐμβριθετέρας πρωϊνὰς συζητήσεις.

Τινὲς δὲ τῶν ἡμερῶν ἦσαν ἡμέραι παύσεως, καὶ τότε ἡ προεδρία τῆς συνόδου προσεκάλει τὰ ἐγγώρεια καὶ τὰ ἐπίδημοῦντα μέλη αὐτῆς εἰς ἐκδρομὰς διὰ τῶν σιδηροδρόμων ἢ τῶν ἀτμοπλόων εἰς τὰ διάφορα τῶν περιχώρων, ὅσα εἶπε διὰ τὸν φυσικὸν χαρακτῆρα εἶπε διὰ τὰς ἱστορικὰς αὐτῶν παραδόσεις ἦταν περιεργείας καὶ ἐπισκέψεως ἀξία.

Ἡ σύνοδος διήρκασεν ἐπὶ δεκαπέντε ἡμέρας ἐν γενικῇ συνεδριάσει, ἐν ἣ ἀνεκεφαλαιώθησαν ὑπὸ τοῦ προέδρου τὰ πρακτικὰ αὐτῆς. Τῇ δὲ δεκάτῃ ἕκτῃ ἀπὸ πρωῒας ἀπέραντος σιδηροδρομικῆς συνοδείας ἐγκατέλειπε τὸ Ἐδιμβούργον, περιέχουσα κεφάλαιον ἐπιστήμης καὶ δόξης ὅσον ἤρκει ὅπως λαμπρὴν δέκα ἔθνη ἢ δέκα ἑκατονταετηρίδας, καὶ μετ' ὀλίγον διακλαυθεύεσα εἰς πολλὰ, ἀλλὰς, διέσπειρεν ἐφ' ὄλον τὸ πρόσωπον τῆς Εὐρώπης τοῦ σπορούς ὅστινες πανταχόθεν εἶχον συβρέουσι εἰς τὴν ἀξιολογούμενον ἐκείνην σύνοδον.

P.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΒΑΡΟΝΟΥ ΤΡΕΓΚ.

(Ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ.)

(Ἰδε Φιλ. ΚΘ' σ. 694.)

Καταρυστῶν εἰς Βιέννην, ὁ Τρέγκ ἠλπίζεν ὅτι ἀπὸ πᾶσης πάσης παρενοχλήσεως. Ἀλλ' ἠπατάτο διότι, τὸν ἐδέχθησαν μὲν φιλοφρόνως αἱ Αὐστριακαὶ ἀρχαί, ἀλλὰ μετ' οὐ πολὺ ὁ ἐξάδαλφος του περιέπεσε εἰς τινὰς δυστυχίας, εἰς ἃς ἐκινδύνευε νὰ συμπλακῆ καὶ αὐτός. Ἐπομένως ἐγκατέλειπε τὴν Βιέννην, ἐν Αὐγούστῳ τοῦ 1748, ὅπως μεταβῆ εἰς Ὀλλανδίαν. Ἀλλ' ἐν Νυρεμβέργῃ, τῇ Βαυαρικῇ πόλει, ἀπήνησεν ἀπόπτασμα Ρώσων, διοικούμενον ὑπὸ συγγενοῦς τινος τῆς μητρὸς του, τοῦ στρατηγοῦ Λιεύεν, καὶ διευθυνόμενον καὶ αὐτὸ πρὸς τὰς Κάτω χώρας. Ὑπ' αὐτοῦ λοιπὸν φιλορρονηθεὶς, καὶ παρακινήθεὶς νὰ δευθῆ ὡς σιτικὴν ὑπηρεσίαν, ἔλαβε τὴν διοίκησιν μιᾶς ἰλῆς ἰππέων καὶ ἐπελοῦστος μετ' οὐ πολὺ τῆς εἰρήνης, ἐπέστρεψε μετὰ τοῦ στρατεύματος εἰς τὴν Μοραβίαν. Ἐντεῦθεν δὲ διατάχθη, καταπλεύσας τὸν Βιστούλαν, νὰ συνοδεύσῃ λόχον ἀσθενῶν εἰς Δάντζιγ, ὅπου συναπέπευτε μετ' αὐτῶν ἐπὶ βωσικῶν πλοίων εἰς Ρίγαν, καὶ ἐκεῖθεν μετέβη εἰς Μόσχαν. Ἐν τῇ πόλει δὲ ταύτῃ ἐσχετίσθη μετὰ τοῦ πρέσβους τῆς Ἀγγλίας, ὅστις τὸν ἐπεριποιήθη μεγάλως. Ἠναγκάσθη ὁμοῦς μετ' ὀλίγον νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν Ρωσικὴν γῆν καὶ ὑπηρεσίαν, διότι περιήλθεν εἰς αὐτὸν ἡ κληρονομία τοῦ ἐξαδέλφου του, ἀποθανόντος ἐν Αὐστρίᾳ τὸ 1749. Ἐπομένως ὅπως λάβῃ κατοχὴν τῆς νέας περιουσίας του, ἀπήλθεν ἐκ Μόσχας, εἰ καὶ λυπούμενος, καὶ διευθύνθη

εἰς Βιέννην διὰ τῆς Πετροπόλεως, Στοχόλμης, Ἀμστελοδάμου καὶ Σαξωνίας. Ἀλλ' ἀτυχῆς ἀπέβη ἡ ὁδοπορία τοῦ αὐτοῦ διότι εἰς Βιέννην περιεπλάκη μεμυρίους δικαστικῶς ἀγῶνας ὡς πρὸς τὴν κληρονομίαν καὶ μετὰ μακρὰς δίκας μόλις ἔλαβε τὴν κατοχὴν μέρους αὐτῆς. Συγγρόνως δὲ ἐφείλκετο καὶ τὴν ἔχθραν πολλῶν δικαστῶν τῆς ἡμέρας, καθ' ὧν ὑπερασπίσθη τὰ δικαιώματά του μετ' ἐπιμονῆς.

Ἐν Μαρτίῳ τοῦ 1754 ἀπεβίωσεν ἐν Πρωσσίᾳ ἡ μητέρα τοῦ Τρέγκ καὶ τοὶ δὲ ἀναδελφεοὶ οὗτος ἤδη Αὐστριακὴν ὑπηρεσίαν, ἐνόμισεν ὁμοῦς ἀναγκαῖον ν' ἀρῆσθαι τὸ τάγμα του, καὶ ν' ἀπέλθῃ εἰς Δαντζίγ πρὸς δευθέτησιν τινῶν οἰκιακῶν ὑποθέσεων. Ἀλλὰ τοῦτο κατεμνήθη ἀμέσως ὑπὸ τῶν ἐν Βιέννῃ ἐχθρῶν του εἰς τὴν Πρωσικὴν κυβερνήσιν, καὶ ἐπέφερεν ὅλας τὰς ἐπομένους του συμφορὰς. Ἐπειδὴ τὸ Δαντζίγ ἦτον πόλις αὐτόνομος, ὁ Τρέγκ διέμενεν ἐν αὐτῇ ἀφόβως καὶ ἀνυπόπτως. Ἀλλ' οἱ ἀρχόντες τοῦ Δαντζίγ, ἐνδόντες εἰς τὴν ἐπιβροχὴν τοῦ ἰσχυροῦ αὐτῶν γείτονος, ἐπέτρεψαν εἰς σῶμα Πρωσίων ἀξιωματικῶν νὰ εἰσελθῶσιν εἰς τὴν πόλιν, καὶ κατ' ἐπιταγὴν συλλαβόντες τὸν δυστυχῆ Τρέγκ, νὰ τὸν ἀπαγάγῳσιν εἰς Πομερανίαν, Πρωσικὴν χώραν. Ἐκεῖθεν δὲ κατακλεισθεὶς εἰς κατάρακτον ἄμαξαν, καὶ ὑπὸ ἰλῆς ἰππέων ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν μεταλλασσοῦσης φρουρούμενος, ἐστάλη εἰς Βερολίνον. Οὕτω λοιπὸν ὑποπεσὼν πάλιν ὑπὸ τῆς ἐξουσίας τοῦ Φρειδεरिकοῦ, ἀπήχθη ἀμέσως καὶ κατεκλείσθη εἰς Μαγδεβούργον.

Ἀφίνομεν ὁμοῦς καὶ αὐθις τὸ οἰκτρὸν τοῦτο θῦμα τῆς τυραννίας νὰ ἐξιστορήσῃ μόνον τοὺς περιστάσεις τῆς νέας ταύτης φυλακίσεως του, πολὺ αὐτῆς ῥατέρας καὶ πολὺ διαρκετέρας τῆς πρώτης.

Φυλακίσις ἐν Μαγδεβούργῳ.

Ἀρχιεὶς εἰς τὸ φρούριον τοῦ Μαγδεβούργου (ἐν Ἰουλίῳ 1754) παρεδόθη εἰς τὸν φρουράρχον τῆς ἀκροπόλεως. Αὐτὸς δὲ ἀμέσως διέταξε καὶ μοι ἀρῆσθαι ὀλίγα φλωρία ὅσα εὐρέθησαν ἐπ' ἐμοῦ, καὶ ὅ, τι ἂν ἐφόρου χροσσοῦν κόμημα ὠδηγήθην δὲ εἰς τὴν σκοτεινὴν φυλακὴν μου ἢ θύρα ἐκλείσθη, καὶ ἐμείνα μόνος.

Τὴν εἰρήτην μου, εἰς κρύπτῃν ἢ ὑπόγειον θαλαμίσκον κειμένην, διήρει διατοίχος εἰς δύο μέρη. Ὡν τὸ ἐμπρόσθιον εἶχεν ἕξ μὲν ποδῶν πλάτος, δέκα δὲ ποδῶν μῆκος. Δύο θύρας εἶχεν ὁ ἐσωτερικὸς τοίχος, καὶ ἄλλη τρίτη ἦτον τῆς κρύπτῃς ἡ εἰσοδος. Ὁ τοίχος εἶχε πάχος ἐπτά ποδῶν τὸ δὲ παράθυρον ἐν αὐτῷ εἶχε πλάτος εἰς τὴν θέσιν, ὥστε φῶς μὲν εἶχον, δὲν ἐβλεπον ὁμοῦς οὔτε γῆν οὔτε οὐρανόν, ἀλλὰ μόνον τοῦ ὑπογείου τὴν ὄρασιν. Σιδηραὶ δὲ κίγκλιδες ἐφραττον αὐτὸ ἐσωτερικῶς καὶ ἐξωτερικῶς, μεταξύ δ' αὐτῶν ὑπῆρχε δικτυωτὸν σιδηροῦν τόσον πυκνόν, καὶ οὕτω διαθεμιμένον, ὥστε ἦτον ἀδύνατον ἢ νὰ ἰδῶ τινὰ ἐκτὸς τῆς φυλακῆς μου, ἢ ἐξωθῆν τις νὰ μὲ ἰδῷ. Ἐκτὸς δὲ ὑψοῦντο εἰς ἕξ ποδῶν ἀπόστασιν ἀπὸ τοῦ τοίχου ἑλίνοι χάρακες, ἐμποδίζοντες τοὺς φρουροὺς νὰ κοιωνῶσι μετ' ἐμοῦ. Ὅλα μου δὲ τὰ ἐπιπλα συγι-

σταντο εἰς ἓν στρώμα καὶ μίαν κλίνην ἐσφηνωμένην ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, ὥστε μοὶ ἦτον ἀδύνατον νὰ τὴν σύω πρὸς τὸ παράθυρον καὶ ν' ἀναβῶ ἐπ' αὐτῆς διὰ νὰ ἰδῶ προσέτι δὲ μικρὰ σιδηρὰ θερμάστρα πλησίον τῆς θύρας, καὶ αὐτὴ ὁμοίως ἐσφηνωμένη. Ἀλυτόδετος δὲν ἦμην ἀκόμη. Ἡ δὲ τροφή μου συνίστατο εἰς μίαν καὶ ἡμίσειαν λίτραν μέλανος ἄρτου τῶν στρατιωτῶν, καὶ εἰς μίαν ὑδρίαν ὕδατος καθ' ἡμέραν.

Ἐκ νεότητός μου εἶχον πάντοτε καλὴν δρεξίν' ἀλλ' ὁ ἄρτος μου ἦτον τότεν εὐρωτιῶν, ὥστε κατ' ἀρχὰς μόλις ἠδυνάμην νὰ φάγω τὸ ἡμισυ τῆς μερίδος μου. Τοῦτο δὲ προήρχετο ἐκ τῆς φιλαργυρίας τοῦ ταγματάρχου Ρείδιγγ, ὅστις διὰ τούτου τοῦ αἰσχροῦ πρόπου ἐκέρδιζεν οὐκ ὀλίγα, διότι μέγας ἦτον ὁ ἀριθμὸς τῶν δυστυχῶν ὅσοι ἐστέναζον ὡς ἐγὼ εἰς ἐκεῖνα τὰ σκοτεινὰ καταγῶγια. Καὶ ἀδύνατον μοὶ εἶναι νὰ περιγράψω ποίαν ἀγωνίαν δὲν ὑπέφερον ὑπὸ βουλιμίας ἐπὶ ἑνδεκα ὄλους μῆνας! Καθ' ἡμέραν ἐδυνάμην νὰ φάγω ἕξ λίτρας ἄρτου καὶ ἀφ' οὗ ἀνὰ εἰκοσιτέσσαρας ὥρας κατεβρόχιζον τὴν δοθεῖσάν μοι ἀεὶδῆ καὶ μικρὰν μερίδα, ἐξηκολούθουν πεινῶν ὡς καὶ πρὶν, καὶ ὁμοῦς ἔπρεπε νὰ περιμείνω καὶ ἄλλο ἡμερονύκτιον πρὶν λάθω νέον τεμάχιον. Μετὰ πόσης εὐχαριστήσεως θά εἶδον χίλιον φλωρία ἐκ τῶν κτημάτων μου τῆς Βιέννης, ἂν μόνον ἄπαξ ἐδυνάμην μὲ ξηρὸν ἄρτον νὰ χορητάτω τὴν πεινᾶν μου. Πολλάκις ἀπεκκιμώμην, καὶ ἡ φαντασία μου, θερμαινομένη ὑπὸ τῆς πείνης, ἐτερατούργει καθ' ὕπνον λαμπρὰς τραπέζας, ὅπου ἔτρωγον λαίμαργως, ἐκπλήττων τοὺς συνδαιτημόνας. Ἀλλ' ἐξυπνῶν ὑπὸ τῶν νεγμῶν τοῦ ἀλοῦντος στομάχου, μάτην ἔτεινον τὴν χεῖρα πρὸς τὴν εὐτυχίαν, καὶ ἐπέστρεφον πρὸς τὴν ἀθλιότητα, τὴν δεινὴν τῆς συμφορᾶς μου ἀθλιότητα. Ἀλλὰ μετὰ τὰ τοιαῦτα φαντάσματα ἐλιμώτων ἐτι μάλλον, ἐννοῶν ὅτι ἦτον ἀδύνατος ἢ ἐπὶ πολὺ καρτερία πρὸς τοιαύτας βασάνους.

Ἀλλ' ἡ βουλιμία μου ἠύζανε καθ' ἑκάστην, καὶ ἀφ' ὅλης τῆς ζωῆς μου τὰς δοκιμασίας, αὐτὴ ἡ ἐνδεκάμηνος ἦτον ἡ δεινοτάτη. Οὔτε ἀναρραί, οὔτε παρακλήσεις ἐχρησάμην εἰς οὐδὲν, καὶ ἀπόκριτιν ἐλάμβανον πάντοτε «δὲν δίδομεν περισσότερον». Ὁ Βασιλεὺς τὸ διέταξε καὶ ἐστάσιν ἐκ μέρους μου ἢ ἀπόκρισις αὕτη δὲν ἐπεδέχτο. Ἀλλ' αἱ τοιαῦτα τυραννίαι μοὶ ἐνέπνεον ἐτι ζωηρότερον τὸν πόθον τῆς ἐλευθερίας.

Καθ' ἡμέραν ἡ τροφή καὶ τὸ ὕδωρ μοὶ ἐφέρετο κατὰ τὴν αὐτὴν ὥραν περὶ τὴν δαίλην, καὶ τότε δὲν ἠνοίγετο ἡ ἐσωτερικὴ θύρα τῆς φυλακῆς μου, ἀλλ' ὁ ἄρτος καὶ τὸ ὕδωρ διεδιθάζετο δι' ὅπης εἰς τὴν θύραν κατεκτευσμένης, διότι ὁ φρουράρχος ἐκράτει ὅλα τὰ κλειδιά ὁ ἴδιος. Ἠνοίγοντο δὲ αἱ θύραι τῶν φυλακῶν μόνον ἄπαξ καθ' ἑβδομάδα, ἀνὰ πᾶσαν τετραθῆν, καὶ τότε ὁ φρουράρχος καὶ ὁ ταγματάρχης τῆς πλατείας, ἀφ' οὗ ὄλαι αἱ φυλακαὶ ἐκαθαρίζοντο, τὰς ἐπεθεύρων.

Παρατηρήσας ἐπὶ δύο μῆνας ὅτι ἡ μέθοδος αὕτη ἦτον ἀμετατρέπτος, ἤρχισα νὰ ἐνεργῶ σκοπὸν δν εἶχον συλλάβει, καὶ οὐ τὴν ἐκτέλεσιν ἐνόμιζον δυνατὴν. Εἰς τὸ μέρος ὅπου ἔστατο ἡ θερμάστρα, τὸ ἐδαφὸς ἦτον πλινθόστρωτον, καὶ ἐξετείνοντο αἱ πλίνθοι μέχρι

τοῦ τοίχου τοῦ διακοσμοῦ τὴν φυλακὴν μου ἀπὸ τὴν παρακειμένην, ἥτις ἦτον κενή. Τὸ παραθύρον μου ἐφρουρεῖτο ἀπὸ ἑνα μόνον σκοπόν. Ἐπομένως μεταξὺ τῶν στρατιωτῶν ὅσοι ἀντηλλάσσοντο ἐμπρὸς αὐτοῦ, εὔρον μετ' οὐ πολὺ δύο ἀγαθοὺς ἀνθρώπους, οἵτινες μοὶ περιέγραψαν τὴν θέσιν τῆς φυλακῆς μου· καὶ ἐκ τῆς περιγραφῆς ταύτης ἐτυμπεράνα ὅτι ἡδυνάμην νὰ διαφύγω ἂν κτιώρθουν νὰ εἰσχωρήσω εἰς τὴν παρακειμένην φυλακὴν, ἥς ἡ θύρα ἦτον ἡνεωγμένη. Ἄν εἶχον μόνον ἕνα φίλον καὶ ἓν σκάφος περιμένον με εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἡ σωτηρία μου ἦτον βεβαία, διότι τὸ Σαξωνικὸν ὄριον ἀπέχει μόνον ἓμιλιον.

Δὲν θέλω νὰ μακρολογῶ περιγράφων τὰ καθέκα στα τοῦ σχεδίου μου ἀλλὰ τινὰς ἐκ τῶν περιστάσεων τοῦ ἀναγκάζομαι ν' ἀναφέρω, διότι ἦτον γιγαντιαῖον καὶ εἰς ὑπέροχον βαθμὸν περιπελεγμένον.

Κατ' ἀρχὰς προσέειπα τὸν σιδηρὸν τὸν δέοντα εἰς τὸ ἔδαφος τὴν θερμάστραν, καὶ ἔχοντα ἐνὸς καὶ ἡμίσεως ποδὸς μῆκος, καὶ ἔκοψα τὰ καρφία, διατηρήσας ὅμως τὰς κεφαλὰς αὐτῶν διὰ νὰ τὰς ἐναποθέτω πάλιν εἰς τὸν τόπον των, καὶ νὰ μὴ κινήθῃ ἡ ὑπόψια τῶν καθ' ἑβδομάδα ἐπισκεπτομένων με. Τὰ καρφία μ' ἐχρησίευσαν πάλιν ὡς ἐργαλεῖα, ὅπως ἐγεῖρω τοὺς πλίνθους, καὶ ὑπ' αὐτὰς εὔρον χῶμα. Ἀμέσως ἐπεχείρησα νὰ ὑποσκάψω τὸν ἐπταποδαῖον τοίχον ὀπίσω τῆς θερμάστρας, εἰς μέρος κρυπτόμενον ὑπ' αὐτῆς. Τὸ πρῶτον στρώμα συνέκειτο ἐκ πλίνθων. Ἄλλ' ὁπίσω αὐτῶν ὑπῆρχον μεγάλοι περὶ ἑκατὸ λίθοι. Καθ' ὅσον δὲ ἐξήρουν τὰς πλίνθους τὰς ἐκ τοῦ ἔδαφους καὶ ἐκ τοῦ τοίχου, τὰς ἠρίθμουν διὰ νὰ τὰς ἐνθυμώμαι ὥστε νὰ δύναιμι νὰ τὰς ἐναποθέτω πάλιν εἰς τὸν τόπον των, καὶ νὰ μὴ φαίνεται ὅτι ποτὲ ἀφῆρθησαν.

Τὴν προτεραίαν τῆς ἡμέρας τῆς ἐπισκέψεως ἀποκαθίστων τὰ πάντα εἰς τὴν θέσιν των μετὰ μεγίστη ἐπιμελείας, ὁμοίως καὶ τὸν συνδέοντα τὰς πλίνθους πηλόν, δι' ἐπρωσπᾶσθαι νὰ προφυλάξω. Πρὸς συμπλήρωσιν δὲ τῶν κενῶν μερῶν, ἐκοσκίνιζον τὰ συντρίμματα αὐτοῦ, καὶ διὰ ψήκτρας ἦν εἶχον κόψει ἀπὸ τὴν κόμην μου, ἐπέχριον ὅλον τὸ λιθόστρωμα, ὅπερ τότε εἰς τὸ ἀυθρόν φῶς τῆς φυλακῆς μου ἐφαίνετο ὡς ἂν δὲν εἶχε βλαβῆ ποτέ. Ἰσως ἑκατοντάκις ἐπανέλαβον αὐτὴν τὴν πλινθόστρωσιν καὶ αὐτὴν τὴν ἐπίχρισιν.

Ἐν ᾧ δ' ἐργαζόμεν, τοὺς λίθους καὶ τὰς πλίνθους ἐναπέθετον εἰς τὴν κλίνην μου· καὶ ἂν οἱ φύλακες μου εἶχον σοφισθῆ νὰ ἐλθωσιν εἰς ἄλλην τινὰ ἡμέραν πλὴν τῆς προσηλωρισμένης τετραπῆς, ἀνεκαλυπτόμην βεβαίως. Ἐπειδὴ ὅμως οὐδέποτε τοῦτο συνέβη, διὰ τοῦτο μετὰ ἐξαμηνιαίου ἀγῶνας τὸ ἠράκλειον ἔργον μου ἐφαίνετο μέλλον νὰ ἐπιτύχῃ. Ἄλλ' ἔπρεπε νὰ κατορθώσω νὰ βίπω τὴν ἀνακαπτομένην ὕλην ἐκτὸς τῆς φυλακῆς μου· διότι νὰ τὴν ἐναποθέτω πάλιν ὅλην εἰς τὴν ἀρχαίαν τῆς θέσεως, προκειμένου περὶ ἐπταποδαίου τοίχου, ἦτον ἀδύνατον. Καὶ τοὺς μὲν λίθους ἡνεωγμένην βεβαίως νὰ τοὺς διατηρήσω. Τὸ χῶμα ὅμως ἐκκόπιζον εἰς τὸ ἔδαφος τῆς εἰρκτῆς μου, καὶ ὅλην τὴν ἡμέραν τὸ κατεπάτων, μέχρις οὐ τὸ ἔτριβον εἰς κόνιν λεπτήν. Σὺρῶν δὲ εἰς τὸ παραθύρον τὴν θερμάστραν μου, ἥτις πλέον δὲν ἦτον προσήλω-

μένη εἰς τὸ ἔδαφος, ἀνέβαινον εἰς αὐτὴν, καὶ ἔχονον ἐξω τὴν κόνιν. Ἐπειτα δὲ ἔκοψα σχίζας ἀπὸ τὴν κλίνην μου, καὶ διαλύσας ἐ τῶν περιποδίων μου, μετὰ τὴν κλωστήν αὐτοῦ τὰς ἔδρα, καὶ προσέθεσα καὶ ἕνα θύσανον τῶν τριγῶν τῆς κεφαλῆς μου. Ἀνοίξας δὲ μεγάλην ὀπήν εἰς τὸ μεταξὺ τῶν δύο κιγκλίδων τοῦ παραθύρου δικτυωτὸν, ὀπήν ὅμως ἥτις κάτωθεν δὲν ἐφαίνετο, βοηθεῖα τοῦ αὐτοσχεδίου μου ἐργαλείου, ἐσπρωγνον δι' αὐτῆς τὴν κόνιν ἐξω τοῦ παραθύρου· καὶ ἔπειτα περιέμενον τὴν στιγμήν καθ' ἣν ὁ ἄνεμος ὑψούτο τὴν νύκτα, καὶ τότε τὴν ἐσκούπιζον ἐντελῶς, ὥστε ὁ ἄνεμος τὴν ἐφύσα, καὶ ἴχνος αὐτῆς δὲν ἐφαίνετο ἐξωθεν. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἐξήρην ἴσως τριακοσίας λίτρας χῶματος, καὶ εἶχον τόπον ὅπως ἐξακολουθῶ τὰς ἐργασίας μου. Ἐπειδὴ ὅμως οὐδὲ τοῦτο ἤρκει, κατεσκεύαζον σφαιρίδια, καὶ ὅταν ὁ φρουρὸς περιπατῶν ἔστρεψε τὰ ὦτα, τὰς ἐφύτων ἐξω τοῦ παραθύρου διὰ χαρτίνου σωλήνος. Εἰς τὸν κενὸν δὲ μένοντα τόπον ἐναπέθετον τοὺς λίθους μου, καὶ οὕτως ἐξηκολούθουν ἐπιτυχῶς ἐργαζόμενος.

Ἄλλα δὲν δύναμαι νὰ περιγράψω ὅποιος δυσκολίας ἀπῆντησα, ἀφ' οὗ προὐχώρησα ἕως δύο πόδας εἰς τὸν λίθον. Ἄλλα ἐργαλεῖα δὲν εἶχον ἀπὸ τὰ σιδηρὰ ἐκεῖνα καρφία, ὅσα εἶχον ἀνασκάσει. Εἰς εὐπλάγχνος στρατιώτης μοὶ ἔδωκε καὶ αὐτὸς μίαν σιδηρὰν βάρβαν, καὶ μίαν στρατιωτικὴν μάχαιραν μετὰ τὴν θήκη τῆς· καὶ ἀμφοτέρω τὰ ἐργαλεῖα ταῦτα μοὶ ἐχρησίμευσαν τὰ μέγιστα, καὶ πρὸ πάντων τὸ δεύτερον· διότι δι' οὐτῶν ἔκοψα σχίζας ἀπὸ τὴν κλίνην μου, δι' ὧν ἐξήγουν τὸν πηλόν ἀπὸ τῶν λίθων τὰ διαστήματα. Ἄλλ' ἡ δυσχέρεια μετ' ἧς ἐργαζόμεν διὰ τοῦ παχέος τούτου τοίχου ὑπερέβαινε πάντα ὄρον· διότι τὸ οἰκοδόμημα ἦτον ἀρχαῖον, καὶ ὁ πηλὸς εἶχε πολλὰκις ἀπολιθωθῆ, ὥστε ἔπρεπε τότε νὰ κατατριβῶ ὅλον τὸν λίθον εἰς κόνιν. Τέλος, μετὰ ἕξ μηνῶν ἀνένδοτον ἐργασίαν, ἐφθάσα εἰς τὸ τέρμα τῶν κόπων μου, καὶ ἤγγισα εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἐλπίδων μου, ὡς μοὶ ἀπέδειξεν ἡ σιτίδας τῶν πλίνθων, ἥτις μόνη πλέον με διῆρει ἀπὸ τὴν παρακειμένην εἰρκτῆν.

Συγχρόνως εὔρον εὐκαιρίαν νὰ διηγήσω πρὸς τινὰς ἐκ τῶν σκοπῶν. Μεταξὺ δ' αὐτῶν ὑπῆρχεν εἰς ἀρχαῖο στρατιώτης, Γερχάρδος καλούμενος· καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἀναφέρω ἐνταῦθα, διότι ἀνέπτυξεν ὑψηλὰ καὶ εὐγενεῖς ἀρετὰς Παρ' αὐτοῦ ἔμαθον τὴν ἀριεθὴ θέσιν τῆς φυλακῆς μου, καὶ ὅλας τὰς περιστάσεις ὅσαι ἐδύναντο νὰ βοηθήσωσιν τὴν φυγὴν μου. Χρήματα μόνον ἀκόμη μοὶ ἔλειπον πρὸς ἀγορὰν πλοιαρίου, ἐφ' οὗ νὰ διαπλεύσω τὸν Ἑλλάδα μετὰ τοῦ Γερχάρδου, καὶ νὰ καταφύγωμεν ὁμοῦ εἰς τὴν Σαξωνίαν. Διὰ τοῦ Γερχάρδου ἐγνώρισα μίαν ἀγαθὴν νέαν Ἰουδαίαν, γεννηθεῖσαν εἰς Δεσσαίου, Ἐσθῆρ δὲ καλουμένην, καὶ ἥς ὁ πατὴρ εἶχε μείνει ὅλην δεκαετίαν εἰς τὴν φυλακὴν. Ἡ ἀγαθὴ καὶ εὐπλάγχνος αὐτῆς κόρη, ἦν οὐδέποτε εἶχον ἰδῆ ἄλλοτε, ἐκέρδιον ὑπὲρ ἐμοῦ δύο ἄλλους στρατιώτας, οἵτινες τῇ ἐπέτρεπον νὰ διηλθῆ μετ' ἐμοῦ, πάντοτε ὅταν ἐφρουρεῖν αὐτοί. Συνδέσας δὲ τὰς σχίζας τῆς κλίνης μου, ἀπετέλεσα βάρβαν τὸσον μακρὸν,

ὥστε ὑπερέβαινε τοὺς χάρακας, οἵτινες ὑψοῦντο ἐμπρὸς τοῦ παραθύρου μου, καὶ οὕτως ἔλαβον χαρτίον, ἄλλην δευτέραν μάχαιραν, καὶ μίαν ῥίνην.

Οὕτως ἔγραψα πρὸς τὴν ἀδελφὴν μου, τῇ περιέγραψα τὴν θέσιν μου, καὶ τὴν παρεκάλεσα νὰ ἐγγείρη τριακοσία τάλληρα εἰς τὴν Ἰουδαίαν, διότι δι' αὐτῶν ἠλπίζα νὰ διαφύγω ἀπὸ τὴν φυλακὴν. Ἄλλην περιπαθὴ ἐπιστολὴν ἔγραψα πρὸς τὸν κόμητα Πουέβλην, πρέσβυν τῆς Αὐστρίας ἐν Βερολίνω, καὶ ἐν αὐτῇ περιέκλειον συναλλαγματικὴν χιλίων φουρινῶν ἐπὶ τῆς ἰδιοκτησίας μου ἐν Βιέννῃ, μετὰ παρακλήσεως νὰ παραδώτῃ καὶ αὐτὰ εἰς τὴν Ἰουδαίαν· διότι ταύτην τὴν ποσότητα τῇ εἶχον ὑποσχεθῆ εἰς ἀμοιβὴν τῆς πίστεώς τῆς. Ἐπραξε δὲ ἡ ἀγαθωτάτη αὐτῆς νέα πᾶν ὅτι τῇ ἐζήτησα τὸ σχέδιον ἡμῶν ὅμως ἀνεκαλύφθη, καὶ ἰδοὺ ἐγὼ πάλιν ἀηλιτισμένος. Καὶ ἡ λύπη μου ἠξήτησεν ἔτι μᾶλλον, ὅταν ἔμαθον ὅτι ἡ ἐμὴ δυστυχία ἐπέφερε νέας καταδρομὰς κατὰ τῆς οἰκογενείας τῆς Ἰουδαίας.

Τότε ἦλθεν εἰς Μαγδεβούργον καὶ ὁ βασιλεὺς, καὶ ἐπισκεφθεὶς τὰς φυλακὰς, διέταξε νὰ οἰκοδομηθῆ νέα εἰρκτῆ, καὶ διέγραψεν ὁ ἴδιος τὸ εἶδος τῶν ἀλύσεων εἰς ἃς ἐμελλον νὰ δεθῶ. Ὁ δὲ καλὸς κἀγαθὸς Γερχάρδος, ἀκούσας τὸν ἀξιοματικὸν λέγοντα ὅτι ἡ νέα εἰρκτῆ εἶναι δι' ἐμὲ, ἔσπευσε νὰ με εἰδοποιήσῃ. Ἄλλ' ἀσυγχρόνως μ' ἐβεβαίωσαν ὅτι δὲν δύναται νὰ ἦναι αὐτῇ ἐτοιμῆ πρὸ ἐνὸς μηνὸς τοῦλάχιστον. Διὰ τοῦτο ἀπεφάσισα νὰ συμπληρωθῶ ὅσον τάχιον τὴν ῥῆξιν τοῦ τοίχου, καὶ νὰ δραπέτευσω ἄνευ οὐδεμιᾶς βοηθείας. Τὸ πρᾶγμα δὲν ἦτον ἀδύνατον, διότι εἶχον συντρίψει τὰ ἔρια τῆς κλίνης μου, καὶ ἐξ αὐτῶν κατεσκεύασα σχοινίον, ὅπερ σκοπὸν εἶχον νὰ δέσω εἰς ἐν κανόνιον, καὶ νὰ καταβῶ ἀπὸ τὸ τεῖχος. Μετὰ ταῦτα δὲ ἐδυνάμην νὰ κολυμβήσω διὰ τῆς Ἑλλάδας, νὰ φθάσω εἰς τὸ Σαξωνικὸν ὄριον, καὶ οὕτω νὰ διαφύγω.

Τὴν 26 Μαΐου 1755 εἶχον ἀποφασίσει νὰ ἀνοίξω τὴν ὀπήν καὶ νὰ εἰσέλθω εἰς τὴν παρακειμένην εἰρκτῆν. Φθάς ὅμως εἰς τὰς πλίνθους τὰς εὔρον τόσον σκληρὰς καὶ στερεῶς συνδεδεμένας, ὥστε ἠναγκάσθην ν' ἀναβάλω τὸ ἔργον μέχρι τῆς ἐπαύριον. Ἐπομένως, ἀπειρηκῶς καὶ ἐξησθενημένος διέκοψα τὴν ἐργασίαν περὶ τὴν αὐγὴν· καὶ ἂν τις εἶχε τότε εἰσέλθει εἰς τὴν φυλακὴν θὰ ἀνεκαλύπτεν ἀναμφιβόλως τὸ δρυγμα. Ὅποια ἐχθρὰ τύχη με κατέτρεχε πάντοτε καὶ μ' ἐβύθιζεν εἰς κατατροπὴν καθ' ἣν στιγμήν ἐνόμιζον ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα τῆς εὐτυχίας!

Ἡ 27 Μαΐου ὑπῆρξε μία τῶν σκληροτέρων ἐποχῶν τῆς ζωῆς μου. Ἡ νέα μου φυλακὴ ἐν Σταρρόρτφ εἶχεν ἐτοιμασθῆ ταχύτερον ἀφ' ὅτι ὁ Γερχάρδος εἶχε νομίσει, καὶ τῇ νύκτα, ἐν ἣ ἐτοιμαζόμεν νὰ φύγω, ἤκουσα ἄμαζαν ἥτις ἐστάθη ἐμπρὸς τῆς φυλακῆς μου. Οἱ στρόφιγγες καὶ τὰ κλειθρα τότε ἀντήχησαν, αἱ θύραι ἠνεώχθησαν, καὶ μόνον καιρὸς μοὶ ἔμεινε νὰ κρύψω τὴν μάχαιραν, τὴν τελευταίαν ἐλευσίην μου ἐλπίδα! Ἀμέσως δὲ εἰσῆλθον ὁ ταγματάρχης τῆς πλατείας, ὁ ταγματάρχης τῆς ἡμέρας καὶ εἰς λοχαγός, προπορευομένων δύο φανῶν.

— Ἐνδύσου!

Αὐτὴν μόνην τὴν λέξιν ἐπρόφεραν, καὶ ὑπήκουσα.

Ἐφόρου δὲ ἀκόμη τὴν στολὴν τοῦ Κορδοβινοῦ τάγματος. Μετὰ ταῦτα μοὶ προσέφερον ἀλύσεις, καὶ ἠναγκάσθην νὰ τὰς περιδέσω ὁ ἴδιος εἰς τὰς χεῖρας καὶ εἰς τοὺς πόδας μου, ὁ δὲ ταγματάρχης τῆς πλατείας μοὶ ἔδωκε τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ ἔπειτα, λαβόντες με ἐκ τῶν μασχαλῶν, μ' ἔφεραν εἰς τὴν ἄμαζαν. Διὰ νὰ φθάσω εἰς Σταρρόρτον ἔπρεπε νὰ διέλθω διὰ τῆς πόλεως. Κατ' ἀρχὰς ὄλα εἰσιώπων περίε μου, πλὴν τοῦ θαρῶδου δὲν ἀπεῖλει ἡ συνοδεία μου. Ὅταν ὅμως εἰσῆλθον εἰς τὸ Μαγδεβούργον, ἤκουσα τὸ πλῆθος συρρέον περὶ ἡμᾶς διὰ νὰ με ἰδῆ.

Ἄλλ' εἰς τὴν ὀδονορᾶν ταύτην περιττασιν ἡ δύναμις μου δὲν μ' ἐγκατέλιπε. Τέλος ἐστάθη ἡ ἄμαζα, καὶ κομισθεὶς εἰς τὴν νέαν μου φυλακὴν, ἐλύθην τοὺς ὀφθαλμούς. Ἄλλ' ὅποια ἡ φρίκη μου, ὅταν ὑπὸ τινῶν δαυλῶν φωτιζόμενον, εἶδα τὸ ἔδαφος κατακεκαλυμμένον ἀπὸ βαρείας ἀλύσεις, καὶ ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν πύραινον ἀνθρώπων καιόντων, καὶ δύο ἀγριανθρώπων, δυσμενῶς βλέποντας, καὶ σφύρας κρατοῦντας καὶ ἀκίμονας! Καὶ ἀμέσως τὰ ὄργανα ταῦτα τοῦ δεσποτισμοῦ ἤρχισαν τὴν ἐργασίαν των. Τεραστιαὶ ἀλύσεις ἐσφυρηλατήθησαν περὶ τὰ σφύρα μου, ἐξαρτηθεῖσαι ἐξ ἰσχυροῦ κρίκου ἐνωκοδομημένου εἰς τὸν τοίχον, τρεῖς πόδας ὑπὲρ τὸ ἔδαφος, καὶ μόλις ἐπιτρέποντάς με δύο ἡ τρεῖς πόδας νὰ περιπατῶ πρὸς τὰ δεξιὰ καὶ τὰ ἀριστερὰ. Μετὰ ταῦτα δ' ἐσφυρηλάτησαν ἄλλον κρίκον, παλαιστῆς πλάτος ἔχοντα περὶ τὸ γυμνὸν σῶμά μου· αὐτὸν δὲ συνέδεε βαρεῖα ἀλύσεις μετὰ σιδηρᾶς βάρβαν, διποδιαίας, ἰσοπαχοῦς δὲ με ἀνδρὸς βραχίονα, καὶ ἐχούτης χειροπέδας εἰς τὰ δύο τῆς ἀκρᾶ.

Οὐδεὶς μ' ἠγύθη τὴν καλὴν νύκτα, ἀλλ' ἀπεσύρθησαν ὄλα ἐν φοβερᾷ σιωπῇ, ἤκουσα δὲ μόνον τὸν ἀπαίσιον τριγμὸν τεσσάρων θυρῶν αἵτινες ἐκλείσθησαν καὶ ἐκλειδίσθησαν ἐπ' ἐμοῦ. Καὶ ἰδοὺ ἐγὼ πάλιν, ἀβοήθητος, μόνος, ἐν βαθυτάτῳ σκότει ἐπὶ τοῦ γυμνοῦ ἔδαφους, καὶ φέρων δυσβάστακτον βάρος ἀλύσεων.

Προέβλεπον δὲ ὅτι ἡ δεινὴ αὐτῆ θέσις μου δὲν ἦτον ἐφήμερος· διότι εἶχον ἀκούσει ὅτι ἐξεβράχη πύλας· μοι μεταξὺ Αὐστρίας καὶ Πρωσίας, καὶ πρὶν τῆς λήξεως αὐτοῦ οὐδεμίαν εἶχον ἐλπίδα. Ἄλλ' μετὰ καρτερίας νὰ ὑπομείνω τῆς ζωῆς ἐκείνης τὴν συνεχῆ καὶ τρομερὰν βίβανον, μοὶ ἦτον ἀδύνατον. Τοιοῦτοι ἦσαν οἱ διαλογισμοί μου. Τέλος ἐπανῆλθεν ἡ ἡμέρα, ἐπανῆλθεν ὅμως χωρὶς νὰ τὴν ἰδῶ. Διετάραξε μόνον τὸ σκότος τὸ παρακεχυμένον περὶ ἐμὲ, ὥστε νὰ μοὶ διείξῃ τὴν φρίκην τῆς φυλακῆς μου.

Μῆκος εἶχεν αὐτὴ περίπου ὀκτώ ποδῶν, πλάτος δέκα, καὶ θερμάστραν δὲν εἶχεν. Εἰς μίαν δὲ τῶν γωνιῶν ὑπῆρχεν ἔδρα, ἔχουσα μῆκος τεσσάρων πλίνθων, καὶ εἰς αὐτὴν ἐδυνάμην νὰ κάθημαι, στηρίζων τὰ ὦτα εἰς τὸν τοίχον. Ἀπέναντι τοῦ κρίκου δι' οὗ ἤμην ἀλυσόμενος εἰς τὸν τοίχον, τὸ φῶς εἰσῆρχετο δι' ὀπῆς ἡμικυκλικῆς, ἐχούτης ἐνὸς μὲν ποδὸς ὕψους, διαμέτρον δὲ δύο ποδῶν. Ἦτον δὲ ἡ ὀπῆ αὐτῆ ἀνοιχτά πρὸς τὸ κέντρον τοῦ τοίχου, ἔχοντος πάχος ἕξ ποδῶν, καὶ ἐκεῖ ἐκλείετο διὰ κυκνοῦ δικτυωτοῦ· ἔπειτα δὲ πρὸς τὰ ἐξω ἦτον κατιοῦσα, καὶ τὰ δύο τῆς πέρατα ἐκλείοντο πάλιν δι' ἰσχυρῶν κιγκλίδων. Ἡ

φυλακή μου ἦτον ὠκοδομημένη ἐντός τῆς τάφρου, καὶ ἡ ὀπή ἦτις τὴν ἐρώτιζε εἰς τοιοῦτον βαθμὸν ἐκαλύπτετο ὑπὸ τοῦ ἀντικειμένου τοίχου, ὥστε τὸ φῶς μοι ἤρχετο οὐχὶ κατ' εὐθείαν, ἀλλὰ δι' ἀντανακλάσεως, ἢ μᾶλλον φῶς διόλου δὲν ἤρχετο ἐξ αἰτίας τῶν τῶσαν καλυμάτων καὶ τῶν τῶσαν κιγκλιδῶν. Οἱ οὐθαλμοὶ μου ὅμως τοσαῦτον συνεθήσαν εἰς τὸ σκότος, ὥστε ἐδυνάμην νὰ ἰδῶ καὶ ποντικὸν τρέχοντα. Μεταξὺ τοῦ δικτυωτοῦ καὶ τῶν ἐσω κιγκλιδῶν ὑπῆρχε παράθυρον ὄκλινον, οὗ ἐλάχιστον τμήμα ἐδύνατο ν' ἀνοιχθῆ πρὸς ἀλλαγὴν τοῦ αἵρος. Τὸ ὄνομα Τρέγκῃ ἦτον ἐνωκοδομημένον εἰς τὸν τοίχον μ' ἐρυθρὰ γράμματα ὑπὸ δὲ τοὺς πόδας μου ὑπῆρχεν ἐπιτάφιον μάρμαρον, φέρον ἐπίσης ἐγγεγλυμμένον τὸ ὄνομα Τρέγκῃ, καὶ ὑπεράνω αὐτοῦ κρανίον. Αἱ θύραι τῆς φυλακῆς μου ἦσαν δρῦναι καὶ διπλαῖ· ἐξώθεν δ' αὐτῶν ὑπῆρχεν εἶδος προδόμου μ' ἐν παράθυρον, ἦν δὲ καὶ αὐτὸς κλεισμένος μετὰ διπλῆν θύραν. Ἡ τάφρος ἢ περιέχουσα τὸ φρικτὸν καταγώγιον τοῦτο, ἐκλείετο ἐκατέρωθεν διὰ χαρακίων δωδεκαποδαίων, καὶ αὐτῶν τὴν κλειδα ἐκράτει ὁ ἀξιοματικὸς τῆς φρουρᾶς· διότι ἡ θελήσις τοῦ βασιλέως ἦτον νὰ μὴ δύναμαι νὰ συνομιλήσω ἢ νὰ συγκοινωνήσω μετ' οὐδενὸς τῶν σκοπῶν. Ἡ μόνη δυνατὴ εἰς τὸ σῶμά μου κίνησις ἦτον νὰ πηδῶ πρὸς τὰ ἄνω, ἢ νὰ τινάσσω τοὺς βραχίονάς μου διὰ νὰ θερμανθῶ. Ἀρ' οὐ δὲ συνείδητα περισσώτερον τὰς ἀλύσεις, κατώρθουν νὰ κινῶμαι καὶ πλαγίως μέχρι τέσσαρας ποδῶν. Ἀλλὰ τοῦτο μοι προὔξεναι φόβους εἰς τὸ νυκτῖον ὁσοῦν.

Ἡ φυλακή μου εἶχε στρωθῆ μετὰ πηλὸν καὶ ἀτθετον μάλις πρὸς ἑνδεκα ἡμερῶν, καὶ οὐδεὶς ἐπίστευεν ὅτι ἐδυνάμην νὰ ζήσω ὑπὲρ τὰς δεκαπέντε ἡμέρας εἰς τὸ κάθυρον ἐκεῖνο ἄντρον. Ἐπὶ ἑξήμηνος ἐξήσα κυλιόμενος εἰς τὸ ὕδωρ τὸ σταλάζον ἄνωθεν ἀπὸ τοῦ παγεῖς θόλου· καὶ δύναμαι νὰ βεβαιώσω, ὅτι ἐπὶ τῶν πρώτων τριῶν μηνῶν ποτὲ, οὔτε στιγμήν δὲν ἐπέγνωνσα. Καὶ ὅμως ἡ ὑγεία μου δὲν ἐβλάθη. Καθ' ἡμέραν ἡ ἐπίσκεψις τῶν δεσμοφυλάκων μου ἐγένετο μετὰ τὴν μεσημβρίαν καὶ τὴν ἀλλαγὴν τῆς φρουρᾶς, καὶ τότε αἱ θύραι ἀφίοντο ἐπὶ τινὰς στιγμὰς ἀνοικταί, διότι ἄλλως ἡ ὑγρασία τοῦ περιέχοντος ἐσθυνο τὰς λαμπάδας τῶν.

Τοιαύτῃ ἦτον ἡ θέσις μου, καὶ οὕτως ἔμενον ἄφιλος, ἀπεγνωκός, ἐλεεινός, παραδομένος εἰς πάσας τὰς ὀλίκας τυραννίας τῆς θεσεῶς μου καὶ πάσας τὰς ἀλύσεις βασιάνου τοῦ ἀγλοῦτος νόου μου. Ἡ καρδία μου δὲν εἶχεν εἰσέτι ἀπολιθωθῆ εἰς ἀναληθίαν· ἐξ ἐναντίας δ' ἡ ἠθικὴ μου δύναμις με εἶχεν ἐγκαταλείψει, καὶ ἡ φυλακή μου μοι ἐφαίνετο ἄντρον ἀπελπίσιαι· καὶ ὅμως αὐτόχειρ δὲν ἐγίνα, καὶ ἐνεκαρτέησα εἰς τὸν ἀνυπερβλήτον τοῦτο βαθμὸν τῆς δυστυχίας.

Περὶ δειλὴν ἠνοιγέτο τοῦ κλωθοῦ μου ἡ θύρα, καὶ θλίψις καὶ συμπάθεια ἦτον ἐπιχειραραγμένη ἐπὶ τῶν προσώπων τῶν δεσμοφυλάκων μου· οὐδεὶς ἐπρόσερε λέξι. οὐδεὶς μοι ἀπέτεινεν ἀπατημὸν. Φοβερὰ ἦτον τῶ ὄντι ἡ στιγμή τῆς ἀφίσεως τῶν· διότι μὴ ὄντες εἰσέτι συνεπιθιμένοι πρὸς τὰς τερατώδεις ἐκείνας σιδηρᾶς δοκοὺς καὶ τὰ κλειθρα, ἡμῖς ἴκοντο ὡρᾶν τοῦλάχιστον

στον ἠγωνίζοντο πρὶν ἀνασπάσει τὰ ἀπείσιαι ἐργαλεῖα ἅτινα ἐπὶ πολλῆν ὥραν ἀντήχουν ἀκόμη εἰς τὰ φρικτῶδη ἐκεῖνα ὑπόγεια, ὡς ἀγρία τῆς τυραννίας φωνή.

Μετὰ ταῦτα μοι ἔφερον μίαν κλίνην μ' ἐν στρώμα καὶ ἐν ἐράπλωμα, προτέτι δὲ μίαν ὑδρίαν ὕδατος, καὶ ἓνα μέλανα ἄρτον ἐξ λιτρῶν. «Νὰ μὴ κλαίσεις ὅτι πεινᾷς, εἶπεν ὁ ὑπαπιστῆς τοῦ φρουρίου· ἔχεις ἄρτον ὅσον θέλεις νὰ τρώγῃς.» Καὶ ἡ θύρα ἐκλείσθη, καὶ ἐγκατελείφθη πάλιν εἰς τοὺς διαλογισμούς μου.

Τὶ παράδοξον πρᾶγμα εἶναι ἡ καλουμένη εὐτυχία! Πῶς νὰ ἐκφράσω τὴν χαρὰν μου ὅταν μετὰ ἑνδεκα μηνῶν ἀνυπόφορον βουλιμίαν, αἴφνης μοι ἐπετραπή εὐτυχία ὀλοκλήρου μέλανος ἄρτου! Ὁ φύσις! ποῖαν συνέδεσας ἠδονὴν μετὰ τῆς θεραπείας τῶν ἀναγκῶν σου! Ἐνθυμηθῆτέ το σεις ὅσοι τρυφερῶτε εἰς ἀκρασίαν, ὅσοι διὰ παντοίων ἐφευρέσεων ἐρεθίζετε τὴν ὄρεξιν σας καὶ δὲν δύνασθε νὰ τὴν διαγεῖρητε! Ἐνθυμηθῆτε διὰ πόσον ἀπλοῦ τρόπου τμήμα ἄρτου ἐυρωτιώδους γίνεται εὐωδέστερον ὄλων τῶν ἀρωμάτων τῆς ἀνατολῆς, γλυκύτερον εἰς βρώσιν ὄλων τῶν προϊόντων τῆς ξηρᾶς ἢ τῆς θαλάσσης! Τοῦτο ἐνθυμᾶσθε, καὶ πεινᾶτε πρὶν τρώγετε.

Ἀλλὰ φεῖ! ἡ χαρὰ μου ὑπῆρξε βραχεία! καὶ μετ' ὀλίγον ἔμαθον ὅτι τὴν ἀκρασίαν τιμωρεῖ ἡ μεταμέλεια καὶ ἡ νόσος. Ἡ μακρὰ μου νηστεία εἶχεν ἐξασθενήσει τὰς χωνευτικὰς μου δυνάμεις. Ἐπομένως ἐπροσῆθη, ἔπειτα ὄλον τὸ ὕδωρ τῆς ὑδρίας μου, ἦσαν ὄμοιοι σπατμοὺς τοῦ στομάχου, κολλικοπόνους, καὶ δι' ὄλης τῆς νυκτὸς με ἐφλεγε καὶ με ἐτυράννει ἡ δίψα. Τότε ἤρχισα νὰ καταρῶμαι ἐκείνους ὀφτινες, ὅπως αὐξήσωσι τὰς βρασάνους μου, με ἀφῆκαν κατ' ἀρχὰς νὰ λιμώσω, καὶ ἔπειτα νὰ παραδοθῶ εἰς τὴν ἀνηργίαν. Ἄν δὲν εἶχον τὴν κλίνην μου νὰ ἀπλωθῶ ἐπ' αὐτῆς, τῶ ὄντι ἐκείνην τὴν νύκτα θὰ παρεφρόνουν ὑπὸ ἀπελπίσιαι. Ἀλλὰ καὶ τοῦτο ὀλίγον με ἀνέπαυε μόνον. Διότι μὴ ὦν συνεπιθιμένος εἰσέτι εἰς τὰς βαρυτάτας ἀλύσεις μου, δὲν ἐδυνάμην ἀκόμη νὰ κατακείμαι μετ' ἀνέσεως ὅταν τὰς ἐφόρουν, ὡς μετὰ ταῦτα ἐδιδάχθη ὑπὸ τῆς συνηθείας τὰς περιετόλιξα ὅμως οὕτως, ὥστε κατώρθωσα νὰ κἄθημαι εἰς τὸ γυμνὸν στρώμα. Ἀρ' ὅλας τῆς παλαιωρούς μου νύκτας, αὐτὴ ἦτον ἡ ἀθλιωτέρα. Τὴν ἐπαύριον, ὅταν οἱ φύλακες ἠνέωξαν τὴν φυλακὴν μου, με εὔρον εἰς ἀθλίαν κατάστασιν· θαυμάσιατες δὲ διὰ τὴν πείναν μου, μοι ἔφεραν καὶ ἄλλον ὀλοκλήρον ἄρτον· ἀλλ' ἐγὼ δὲν ἠθέλησα νὰ τὸν λαβῶ, πιστεύων ὅτι τοῦ λοιποῦ δὲν εἶχον ἀνάγκην πλέον τριφῆς. Μοι τὸν ἀφῆκαν ὅμως αὐτοί, μοι ἔδωκαν καὶ ὕδωρ, καὶ ὑπόφοντες τοὺς ὤμους τῶν με ἀπεχαιρέτησαν, πιστεύοντες, ὡς ἐφαίνετο ὅτι εἰς τὴν προσεχῆ τῶν ἐπισκεψῶν δὲν θὰ μ' εὔρωσι πλέον ἐν ταῖς ζωσὶ. Κλείσαντες ἐπομένως τὰς θύρας, με ἀφῆκαν, χωρὶς ποσῶς νὰ μ' ἐρωτήσωσιν ἂν ἔχω ἀλλῆς βοήθειαι ἀνάγκην.

Μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀνέλαβον ἀπὸ τὴν ἐλεεινὴν παύτην θέσιν, καὶ ἀμέσως μ' ἐπεροίτησαν πάλιν ἀποδράσεως σκέψεις. Ὅταν αἱ τέσσαρες θύραι τῆς εἰρηκτῆς μου ἠνοιγόντο, παρατήρησα ὅτι ἦσαν ὄλαι ξύλινα ἤρχισα ἐπομένως νὰ συλλογίζωμαι ἂν δὲν ἐδυνά-

μην νὰ κόψω τὰ κλειθρα μετὰ τὴν μάχαιραν ἧτις εὐτυχῶς μοι εἶχε μείνει· καὶ ἂν ἀπετύγχανε καὶ αὐτὸς καὶ πᾶς ἄλλος τρόπος, τότε εἶχον καιρὸν ν' ἀποθάνω πάντοτε. Ἐπρεπεν ὅμως πρὸ πάσης ἄλλης ἀποπειρᾶς ν' ἀπαλλαγῶ ἀπὸ τὰς ἀλύσεις μου. Κατ' ἀρχὰς κτύπησα νὰ ἐξάξω τὴν δεξιάν χεῖρά μου ἀπὸ τῆς χειροπέδης, ἀλλὰ κατεξέσχισα τοὺς ὄνυχάς μου, καὶ τὸ αἷμα ἔρρεε ποταμηδὸν ἀπ' αὐτοῦ. Διὰ δὲ τὴν ἀριστερὰν χεῖρά ἐπὶ τοῦ ἠγωνίσθη ματαίως· ἀλλὰ τέλος εἶλαβον κέραμον ἀπὸ τὴν καθέδραν μου, καὶ τριῶν βιαίως τὰ κλειθρον, κατώρθωσα νὰ τὸ ἀνοίξω, διότι δὲν εἶχε κλεισθῆ μετὰ πολλὴν ἐπιμέλειαν.

Ἡ ἀλύσις συνείχετο μετὰ τοῦ κρίκου τοῦ περὶ τὸ σῶμά μου δι' ἀγκύστρου, οὗ ἡ μία ἀίρα εἶχε μείνει ἐκτός τοῦ κρίκου. Διὰ τοῦτο, τὸν πέδα μου εἰς τὸν τοίχον στηρίζων, ἐπρωξά με τοσαύτην δύναμιν, ὥστε τὸ ἀγκύστρον ἐλυγίσθη, καὶ ἠνοιξε, καὶ ἠμπόρεσα ν' ἀποσπασθῶ ἀπὸ τὴν ἀλύσις. Ἐμενον ἀκόμη ἡ προσδέουσα τὸν πόδα μου εἰς τὸν τοίχον. Ταύτην ἔλαβον εἰς τὰς χεῖράς μου, καὶ ἐστρεψά καὶ συνέστρεψά τοὺς κρικούς αὐτῆς, μέχρις οὗ ἐντείνας πάσας μου τὰς δυνάμεις, καὶ ἡ φύσις μοι ἔδωκε δύναμιν τῶ ὄντι με γάλην, διέβρηξα δὴ τῶν κρικών.

Τότε ἐνόμισα ἐμαυτὸν εὐδαίμονα! ἀμέσως ἔτρεξα πρὸς τὴν θύραν, ψιλαφῶν μετὰ τὰς χεῖρας ἐζήτησα νὰ εὔρω τὰ καρπία τὰ συνέχοντα τὸ κλειθρον, καὶ ἀνεκάλυψα ὅτι μέγα τεμάχιον ξύλου δὲν ἐχρειάζετο νὰ κοπῆ. Ἦρχισα ἐπομένως τὴν ἐργασίαν εὐθὺς, καὶ διὰ τοῦ μαχαίριου μου ἔκοψα τὸ ξύλον ὅπως ἰδῶ πόσον ἦτον τὸ πάχος του, καὶ εὔρον πρὸς μεγάλην χαρὰν μου, ὅτι ἦτον μόνον ἐνὸς ποδός· ὥστε μοι ἦτον εὐκόλον νὰ κόψω καὶ τὰς τέσσαρας θύρας ἐν διαστήματι εἰκοσιτεσσάρων ὥρων.

Ἡ ἐλπίς λοιπὸν ἀνέλαμψε πάλιν εἰς τὴν καρδίαν μου. Ὅπως δὲ μὴ ἀνακαλυθῶ, ἐσπευσα νὰ περιθεθῶ πάλιν τὰς ἀλύσεις μου, ἀλλὰ με πόσας δυσκολίας! Ἀρ' οὐ ἐρπόμενος πολλὴν ὥραν ἐζήτητον, τέλος εὔρον τὸν ἀπεσπασμένον κρίκον. Εὐτυχία μου δὲ ἦτον βεβαίως αἱ ἀλύσεις μου ποτὲ δὲν ἐξετάζοντο, διότι ὑπετίθετο ὅτι μοι ἦτον ἀδύνατον νὰ τὰς διαβρῆξω. Τοὺς διαβραγέτας δὲ κρικούς συνέδεσα πάλιν διὰ τῆς ταινίας τῆς κόμης μου· εἰς τὴν χειροπέδην ὅμως ὅταν ἤθελον νὰ εἰσβιάσω πάλιν τὴν χεῖρά μου, δὲν ἠδυνήθη, ὅτι εἶχε προσηθῆ. Δι' ὅλης τῆς νυκτὸς ἠσχολήθη εἰς τοῦτο, ἀλλὰ ματαίως.

Τὴν δειλὴν ἐμελλον νὰ ἐλθωσιν οἱ δεσμοφύλακες νὰ μ' ἐπισκεφθῶσιν. Ἡ ἀνάγκη ἐπομένως καὶ ὁ ἐπικείμενος κίνδυνος ἐδιπλασίασαν τὰς δυνάμεις μου, καὶ μετ' ἀγωνίας καὶ βασάνων ἀκατανόητων τὸ κατώρθωσα τέλος, ὥστε ὅταν ἦλθον αὐτοί, ἐφαίνοντο τὰ πάντα ἐν τάξει. Νὰ ἐξάξω ὅμως πάλιν τὴν δεξιάν μου χεῖρα ἐν ὅσῳ ἦτον προσημένη, τοῦτο ἦτον ἐντελῶς ἀδύνατον. Ἐπομένως ἔμεινον ἡσυχος μέχρι τῆς 4 Ἰουλίου, ὅταν ἀμέσως ἀρ' οὐ οἱ φύλακες ἐξεληθόντες ἔκλεισαν τὴν θύραν, ἀπηλλαγὴν τῶν σιδηρῶν, καὶ τρέξας πρὸς τὴν θύραν, ἤρχισα νὰ ἐργάζομαι. Ἡ πρώτη τῶν δύο θυρῶν, ἀνοιγομένη πρὸς τὰ ἐντός, ἐκόπη εἰς μίαν ὥραν μάλις. Ἀλλ' ἡ δευτέρα πολὺ διέφερε· τὸ κλειθρον ἐ-

κόπη ταχέως. Ἦνοιγέτο ὅμως πρὸς τὰ ἐκτός. Ἐπομένως ἄλλο δὲν ἔμενον, εἰμὴ νὰ κοπῆ ἡ θύρα ὑπὲρ τὸν μοχλόν.

Κατωρῶθη ὅμως καὶ τοῦτο δι' ἀδιακόπου καὶ ἀκατανόητου ἐργασίας. Τὸ δὲ δυσκολώτερον, ὅτι ἔπρεπε νὰ ἐργάζομαι διὰ τῆς ἀφῆς, βεθυθισμένος ὢν εἰς βαθύτατον σκότος. Ὁ ἰθὺς ἐσταλάζειν ἡ μᾶλλον ἔρρεεν ἐκ τοῦ σώματός μου, καὶ εἰς τοὺς ἐσπαραγμένους θακτύλους μου πυκνὸν ἐκολλᾶτο τὸ αἷμά μου.

Τέλος ἤρχισα νὰ ἐξημερώω. Τότε ἀνεπρίχθη ὑπὲρ τὴν θύραν ἧτις εἶχεν ἤδη κοπῆ κατὰ τὸ ἡμῖς, μέχρι τοῦ παραθύρου ὅπερ ἠνοιγέτο ἐν τῶ προδόμῳ τῶ μεταξὺ τῶν δύο διπλῶν θυρῶν, ὡς περιέγραφα πρὶν. Ἐντεῦθεν δὲ εἶδα ὅτι ἡ εἰρηκτῆ μου ἦτον ἐντός τῆς τάφρου τοῦ πρώτου προτειγίσματος. Ἐμπρὸς μου δὲ εἶδα τὸν δρόμον τὸν ἐκ τοῦ προτειγίσματος, καὶ τὸν φρουρὸν μόνον εἰς πεντήκοντα βημάτων ἀπόστασιν, καὶ τοὺς ἐν τῇ τάφρῳ ὑψηλοῦς χάρακας, οὗς ἔπρεπε νὰ ὑπερπηδῆτω ὅπως φθάσω εἰς τὸ προτειγίσμα. Ἡ ἐλπίς μου τότε ἀνεπτερώθη, καὶ ἐδιπλασίασα τοὺς ἀγῶνάς μου. Ἦρχισα δὲ νὰ ἐργάζομαι ἐπὶ τῆς πρώτης τῶν διπλῶν θυρῶν, ἧτις καὶ αὐτὴ ἠνοιγέτο ἐσωτερικῶς, καὶ ἐντὸς ὀλίγου τὴν ἔκοψα καὶ αὐτήν. Πρὶν δὲ τελειώσῃ τὸ ἔργον, ὁ ἥλιος ἀνέτειλε, καὶ μοι ἔμεινε πλέον νὰ κόψω καὶ τὴν τετάρτην θύραν, ὡς ἔκοψα τὴν δευτέραν. Ἀλλὰ τότε ἠσθάνθη τὸς δυνάμεις μου ἐκλείπουσας, καὶ ἀμφοτέραι αἱ χεῖρές μου ἐσκεύρωσαν. Ἀνεπούθη ἐπομένως ὀλίγον, καὶ ἔπειτα ἤρχισα πάλιν· εἶχον δὲ κόψῃ ἐνὸς ποδός μῆκος, ἔταν ἡ μάχαιρά μου αἴφνης ἐθραύσθη, καὶ ἡ λεπίς ἔπεσε κατὰ γῆς.

Ὅλα αἱ ἐλπίδες μου κατέστράφησαν τότε. Καταβεβλημένος, πρᾶξορος ὑπὸ ἀγωνίας καὶ ἀληθδόνος, αἱματούρτος, ἐπέστρεψα εἰς τὸ ἄντρον μου. Τέλος ἐσθᾶς καὶ ἡ δειλῆ, ὅταν ἐμελλον νὰ φωραθῶ. Ἀπεφάσισα λοιπὸν νὰ προκαλέσω εἰς τὰ ἔργατα τοὺς δεσμοφύλακας μου. Ὅταν ἠνωῶθη ἡ πρώτη πύλη, ὄλοι ἔμεινον πλήρεις ἐκπλήξεως· διότι ἐκεῖ παρῆσθη εἰς τὰς εἴσεις τῶν, εἰς θέσιν ἀνθρώπου ἀπλητισμένου, ἕλος καθρημαγμένος, φρικτὴν ἐμπνέων, κέραμον κρατῶν εἰς τὴν μίαν χεῖρα, εἰς δὲ τὴν ἄλλην τὴν τεθραυσμένην μου μάχαιραν, καὶ κρᾶζων ἅμα προσῆλθαν, «Μακρὰν, ταγματάρχα, μακρὰν! Εἰπέ εἰς τὸν φρούραργον ὅτι δὲν θελω τὸ λοιπὸν νὰ ζῶ ἀλυσοδέτος, καὶ ἰδοὺ ἐγὼ, ἂν θέλῃς ἄς ἐλθῇ νὰ με φονεύσῃ. Διότι οὕτω μόνον θὰ παραδοθῶ. Οὐδεὶς θὰ εἰσέλθῃ ἐνταῦθα· ὅστις τολμήσῃ νὰ πλησιάσῃ, θὰ τὸν φονεύσω. Ἴδοὺ τὰ ὄπλα μου. Ἐδῶ ὅ' ἀποθάνω εἰς τὸ πείσμα τῆς τυραννίας!» Ὁ ὑπαπιστῆς καταπλαγείς, ἐθορυβήθη, καὶ ἀνέφερε τὸ πρᾶγμα εἰς τὸν φρούραργον. Ἐγὼ δ' ἐν τούτοις ἐκάθησα εἰς τὰς κέραμους ἃς εἶχον ἀποσπασεῖ ἀπὸ τῆς καθέδρας μου, καὶ περιμένον τὴν ἐκβαθίν. Ἡ ἐνδόμυχός μου ἀπόφασις δὲν ἦτον τὸσον ἀπονενοτημένη ὅσον ἐπροσπαύομαι, ἀλλ' ἠθέλον νὰ ἐπιτύχω συμβιβασμὸν ὠφέλιμον.

Τῶ ὄντι, ὁ φρούραρχος ἦλθε μετὰ τοῦ ὑπαπιστοῦ καὶ τινῶν ἀξιοματικῶν, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν πρόδομον· ἀλλ' ὀπισθοδρόμησεν ἀνασκιρτήσας, ἅμα εἶδε τὴν

ἀπαίσιόν μου μορφήν, καὶ τὸν ἕνα μου βραχίονα ὕψω-
μένον, τὸν δὲ ἄλλον ὠπλιμένον με κέρατον. Πρὸς
αὐτὸν ἐπανελάθον ὅτι εἶχον εἰπεῖ εἰς τὸν ὑπατι-
σὴν, καὶ ἀμέτωπος διέταξεν ὁ φρούραρχος εἰς στρατιω-
τάς νὰ εἰσέλθωσι διὰ τῆς βίχης. Ἄλλ' ὁ πρόδομος μό-
λις εἶχεν εἰς ποδῶν πλάτος, ὥστε δύο μόνον στρα-
τιῶται ἐδύναντο νὰ προσβάλωσι συγχρόνως τὸ κατα-
φύγιόν μου. Ὅταν δὲ εἶδον τὰς ἀπειλητικὰς κινήσεις
μου ἐτοίμας νὰ κατενεχθῶσι κατὰ κεφαλῆς των, ὡ τι-
σθοδρόμησαν ἐντρομοί. Μικρὰ παύσις ἐγένετο, καὶ με-
τὰ ταῦτα ὁ γέρον ὑπατιστής καὶ ὁ ἐφημέριος τῶν
φυλακῶν προσηύχθησαν πρὸς τὴν θύραν τῆς ἐδικῆς μου
ὅπως μὲ πρᾶξιωσι. Ἐπὶ τινὰ καιρὸν ἐξηκολούθησαν
ἡ συνδιάλεξις· ἀλλὰ τέλος ὠργίσθη ὁ φρούραρχος, καὶ
διέταξε νέαν προσβολήν. Ἄλλ' ὁ πρῶτος στρατιώτης
ἔπεσε τετραμένος, καὶ οἱ λοιποὶ ἐτραπήσαν εἰς φυγήν.

Τότε πάλιν ὁ ὑπατιστής τῆς πλατείης ἤρχισεν τὰς
διαπραγματεύσεις.

— Δι' ὄνομα Θεοῦ, ἀγαπητὲ Τρέξ, εἶπε, τί κα-
κὸν σ' ἔκαμα ὥστε θέλεις νὰ με κατατρέψῃς; Ἐμὰι
ὕπερβυτος ὅτι δι' ἀμελείας μου εἶχες μάλιστα κερ-
χυμένην. Πείθῃτι, σὲ παρακλῶ Πραύθητι. Ἐ-
χεις ἀκόμη ἐλπίδας, ἔχεις φίλους, ἀκόμη.

— Ἄλλὰ δὲν θὰ μὲ δάτετε μὲ δευτέρως τῶν πρὶν
ἀλύσεων; ἀπεκρίθη ἐγώ.

Τότε ἐξήλθεν αὐτὸς, συνωμίλησε μετὰ τοῦ φρου-
ράρχου, καὶ ἐπανελάθον μοι ἔδωκε τὸν λόγον τῆς τι-
μῆς του ὅτι τὸ πρᾶγμα θ' ἀποσιωπηθῇ, καὶ τὰ πάντα
θὰ ἐπανελάθωσι εἰς τὴν πρώτην κατάστασίν των.

Ὅπως ἐτελείωσαν ἡ διαπραγματεύσεις, καὶ ἐκυριεύθη
τὸ ἐλεεινὸν φρούριόν μου. Ἡ κατάστασίς μου ἐνέπνεεν
αἰκτον χειροῦργος ἐλθὼν ἐξέτασε τὰς πληγὰς μου
καὶ τὰς ἐθεράπευσε· μοι ἐδόθη δ' ἄλλος χιτῶν, καὶ αἱ
καθημαγμέναί κλίνθαι ἠλλάγησαν. Ἐγὼ δὲ, ἡμιθαῆς,
ἐκείμη ἐπὶ τοῦ στρώματός μου. Ἡ δίψα μου ἦτον
ἀνυπόφορος, καὶ ὁ λατρός μοι διώριεν ὀλίγον οἶνον.
Δύο σκοποὶ ἐτέθησαν εἰς τὸν τρόδον, καὶ οὕτως
ἐπὶ τέσσαρας ἡμέρας ἀρέθην ἀνενόχλητος καὶ ἄνευ
ἀλύσεων. Καὶ ζωμὸς ἀκόμη μοι ἐδίδοτο καθ' ἡμέραν
καὶ πότον ἡδονικὸς εἰς τὴν γαστρὴν ἦτον, πόσας μοι
ἐδίδοι δυνάμεις καὶ πότον μ' ἐξωσγόνει, εἶναι ἀληθῶς
ἀπερίγραπτον. Ἐπὶ δύο ὅλας ἡμέρας κατεκείμη εἰς
βύθος, καὶ μόνον ἡ ἀθυσία· δίψα μ' ἐξύπνα ἐνόησε
καὶ ἔπινον. Οἱ πόδες καὶ αἱ χεῖρες μου εἶχον πρηθῆ,
καὶ ἡθιανόμην σποδρότατος πόνους εἰς τὸ νῶτον καὶ
εἰς ὅλα τὰ μέλη μου.

Τὴν δὲ πεμπτὴν ἡμέραν αἱ θύραι ἐπεσκευάστησαν.
Ἡ ἐνδοτέρα κατακαλύρη ἐντελῶς με σιδηρᾶ· πλέ-
κας, καὶ ἐγὼ ἐσιδηροδέθην πάλιν ὡς πρὶν. Ἰσως ἐπί-
τασιν τῆς σκληρότητος ἐνόμισαν περιττήν. Ἄλλ' ἡ
κυριώτερος τῶν ἀλύσεων, ἡ προσδέουτά με εἰς τὸν
τοίχον, αὐτὴ ἦτον πικυτέρα τῆς προτέρας ἣν εἶχον
θραύσει. Ἐκτὸς δὲ τούτου μόνου, κατὰ τὰ λοιπὰ ὅλα
ἐτηρήθη ἀκριδῶς ἡ συνθήκη. Ἐλυποῦντο δὲ πολὺ οἱ
ἀξιωματικοί, ὅτι ἄνευ τῆς ἀδείας τοῦ Βασιλέως δὲν
ἐδύναντο ν' ἀνακουρίωσι τὰ δεινὰ μου. Μοι ἠύχθη-
σαν ὁμῶς κρυπτερίαν καὶ δύναιον, καὶ ἔκλεισαν τὰς
θύρας μου μὲ μοχλοὺς καὶ κλειδιά.

Ἡ ἐνδυμασία μου κατὰ ταύτην τὴν ἐποχὴ εἶναι
ἀξία περιγραφῆς. Ἐπειδὴ αἱ χεῖρές μου ἦσαν δεδεμέ-
ναι καὶ κεχωρισμέναι διὰ σιδηρᾶ βράβδου, καὶ οἱ πό-
δες μου ἀλυτόδετοι εἰς τὸν τοίχον, δὲν ἐδύνάμην νὰ
ἐνδυθῶ κατὰ τὸν συνήθη τρόπον οὔτε χιτῶνα οὔτε
κάλτια. Διὰ τοῦτο ὁ μὲν χιτῶν, ἐκ τοῦ ὑφάσματος
τῶν ὑποκαμίστων τῶν ἀπλῶν στρατιωτῶν, ἐδέετο πέ-
ριξ τοῦ σώματος μου, καὶ ἠλάττετο κατὰ δεκαπεν-
θημέριον, τὰ δὲ χονδροειδῆ περιπόδια προτεκομβοῦντο
περὶ τὰ κνήμας μου, καὶ εἰς τοὺς πόδας ἐφόρου
τυρτάς ἐμβάδας. Ὅταν δὲ ἐβλεπον ἐμκυτὸν, φέροντα
καύτην τὴν στολήν τοῦ κακούργου, οὕτως ἀλυτόδετον
εἰς τοὺς τοίχους τοιαύτης κρύπτης, μίτην ἐπικαλού-
μενον δικκιτύνην ἢ εὐπλάγγιαν, ἡθιανόμην δὲ
ἄμεμπτον τὴν συνείδησίν μου, ἀνένοχον τὴν καρδίαν
μου, ὅταν ἀνεπόλων τὴν πρώτην λαμπρότητά μου ἐν
Βερολίῳ καὶ Μόσχᾳ, καὶ περιέβλλον τοὺς καιροὺς
ἐκείνους μετὰ τῆς θλιβεραῖς, τῆς τραμεραῖς ταύτης με-
ταβολῆς τῆς τύχης, ἐβλίζομην εἰς θλίψιν καὶ παρεπι-
δόμην εἰς ἀγκυνάκητιν, εἰς βιβλὸν ὅστις τὸν καρτε-
ρικώτατον ἥρωα ἢ φιλόσοφον ἐδύναντο νὰ φέρῃ εἰς
καρτερροσύνην ἢ εἰς ἀπελπισίαν.

Μόνη δὲ ἡ ὑπερηφάνεια, ἡ συναίθησις τοῦ δικαίου
μου, καὶ ἡ ἀπιστοσύνη ἐργατῶν τῆς ἐφευρετικῆς κεφα-
λῆς μου καὶ τοῦ σιδηροῦ σώματός μου, αὐτὰ κατῶρ-
θου νὰ διατηρῶσιν ὡς ἐκ θαύματος τὴν ζωὴν μου.
Γὰ ἀδικήματα σωματικὰ μου γυμνάσματα καὶ ἡ ἐνα-
σχόλησις τῆς φαντασίας μου πρὸς εὐρετικὸν τρόπον
ἀπελευθερώσεως δετήρου τὴν ὑγείαν μου. Τίς ἐδύ-
ναντο νὰ φαντασθῇ ὅτι ἄθροπος ἀλυτόδετος ὡς ἐγὼ
εἴςτις τρόπους ν' ἀτῆ τὸ σῶμά του; Καὶ ὁμῶς κι-
νῶν βιαίως τοὺς βραχίονάς μου, συττρέρων τὸ ἄνω
μέρος τοῦ σώματός μου, πηδῶν πρὸς τὰ ἄνω, κατῶρ-
θου πολλὰκις νὰ περιχυθῶ ἀπὸ μέγαν ἰδρώτα. Ἀφ'
οὗ δὲ οὕτως ἀπῆλθον, κατεκείμη, καὶ ἐσοιμώμην ὑ-
γειέστατον ὕπνον, καὶ διελογίζομην πολλάκις πόσοι
στρατηγοί, ἐκτεθειμένοι εἰς ἀκρασίαν τῆς ἀμωστρί-
ρας καὶ εἰς τοὺς κινδύνους τοῦ πολέμου, πόσοι ἐκ τῶν
βυθιτάντων με εἰς τὴν ἐλεεινὴν ἐκείνην κατάστασιν,
θὰ ἦσαν εὐδαίμονες ἂν ἐδύναντο νὰ κοιμῶνται, ὡς ἐ-
γώ, με τὴν συνείδησιν ἐλευθέραν. Πολλάκις παρηγο-
ροῦμην κτεπτόμενος πότον εὐτυχέστερος ἤμην ἀπὸ
τοῦς ὄτους ποδολγία, λιθίασι, ἀλλὰ βρατανίζουσαι
τοὺς ἀνθρώπους νότοι ἐταλαιπώρουσαν εἰς τὴν κλίνην
τῆς ἀγωνίας! Πότον εὐτυχέστερος ἐγὼ ἐν τῇ ἀθωό-
τητί μου ἀπὸ τὸν κακούργον τὸν καταδεδικασμένον
εἰς ἀπαίσχυντον θάνατον, εἰς τὴν περιφρόνησιν τῶν
ἀνθρώπων καὶ εἰς τὴν βράτανον τῆς συνεισθήσεως τοῦ
ἐγκλήματος!

Πρὸς τὰς ἀλύσεις μου, αἰτινες πρὶν μοι ἐφάνοντο
ἀνυπόφοροι, ἤρχισα νὰ συνηθίζω ὀλίγον. Ἐδυνάμην δὲ
ἤδη νὰ κτενίζω τὴν μακρὰν κόμην μου, καὶ νὰ τὴν
δένω τοῦλάχιστον με τὴν μίαν χεῖρα. Τὸ γένειόν μου,
μεῖναν τοσοῦτον καιρὸν ἀζηρίστον, μ' ἐδίδεν ἐκτραπὴν
θηριώδη. Ἠρχισα ἐπομένως νὰ τὸ ἀποσπῶ πρόβριζον.
Κατ' ἀρχὰς ἡθιανόμην δριμύς πόνους, καὶ μάλιστα
περὶ τὰ χεῖλη. Ἄλλὰ καὶ αὐτῶν ἐθιανόμην ἡ συν-
θήκη, καὶ δι' ὅλων τῶν ἐπομένων ἐτῶν ἐξετέλεον

τὸν καλλωπισμὸν τοῦτον ἀπαξ κατὰ εἴς ἑβδομάδας ἢ
δύο μῆνας, διότι τόσοι καιροὶ ἀπῆταιτο ἕως νὰ μα-
κρύνωσιν αἱ τρίχες καὶ νὰ δύναμαι νὰ τὰς συλλάβω
μὲ τοὺς ὄνυγας. Ζωφία δὲν μὲ ἠνόχλου, διότι ἡ ὑ-
γρασία τοῦ ἀντροῦ μου ἦτον ἀντιπαθὴς εἰς αὐτά.
Οὐδὲ τὰ μέλη μου δὲ ποτὲ ἐπρήσθησαν, διότι ἐγυμνα-
ζομην ὡς περιέγραφα.

(Ἀκολουθεῖ).

Ἡ ἘΝ ΛΟΝΔΙΝῶ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΕΚΘΕΣΙΣ.

Ὅτε συνελήθη καὶ διεδόθη ἐν Ἀγγλίᾳ ἡ θαυμασία
τῶντι ἰδέα τῆς παγκοσμίου ἐκθέσεως, τὸ μέγιστον
τῶν ἐμποδίων ὑπῆρξε τὸ ἐρέξῃς. Ποῦ νὰ εὐρεθῇ θέσις
κατάλληλος; ἢ, καὶ ἂν εὐρεθῇ, ὅποιον νὰ ἦναι τὸ κτί-
ριον; πῶς νὰ ἐργασθῶσι τόσοι μυριάδες ἐργατῶν,
καὶ ὁποῖου ὕλικου νὰ γίνῃ χρῆσις; καὶ τί νὰ γείνωσι
τὰ γηραιὰ δένδρα, εἰ μάρτυρες αὐτοὶ τῶν παρελθόν-
των χρόνων, ὅσα ἤθελον τύχει κατὰ τὴν θέσιν ἐκεί-
νην; Ὅλοι αὐταὶ αἱ δυσκολαί ἦσαν ἀληθῆ προβλή-
ματα, ἅτινα δὲν ἐλύθησαν ὑπ' οὐδενὸς τῶν παρυσια-
σθέντων ἐργολάβων· διότι ὅλοι προέτειναν νὰ κατα-
σκευάσωσι παλάτια στερεὰ καὶ αἰώνια, ἀκολουθοῦντες
τοὺς ἐξοχωτέρους μὲν ἀλλὰ καὶ συνήθεις κανόνας
τῆς ἀρχιτεκτονικῆς. Ἄλλὰ τὸ κοινὸν τῆς Ἀγγλίας
δὲν ἐπιθύμει τοιαύτην οἰκοδομήν· ἐξ ἐναντίας ἀπῆται
νὰ ἦναι ἐφήμερος, νὰ ἔχῃ τοίχους λεπτοὺς καὶ διαφα-
νεῖς, καὶ στέγην ἱλαφρὰν.

Ἡ λύσις τῶν προβλημάτων τούτων ἀπεδεικνύετο
ἡμέρα τῆς ἡμέρας δυσκολώτερα, καὶ ὁ χρόνος παρήρ-
χεται, ὅτε ὁ Κ. Παξτων συνέλαβε σχέδιον τεράστιον.
Ἄλλὰ τίς οὗτος ὁ Κ. Παξτων; ἦτο τάχα ἀρχιτέ-
κτων, μηχανικός ἢ κάτοχος ἄλλης τινὸς ἐπιστήμης;
Διόλου! ὁ Κ. Παξτων ἦτο ἀπλοῦς κηπουρὸς τοῦ δου-
κῶς Δέβονσιρ, διανύσας ὀλέκληρον τὸν βίον μετα-
ξὺ τῶν σπανιωτέρων καὶ ὠραιωτέρων ἀνθῶν τῆς οἰ-
κουμένης. Ἐστοχασθῆ λοιπὸν, ὀδηγούμενος ὑπὸ τῆς
περὶ τὴν διατήρησιν τῶν ἀθῶν τούτων πείρας του,
ὅτι, ἀντὶ οἰκοδομήματος στερεοῦ, ἦτο προτιμότερον
νὰ καθιδρυθῇ μέγα στέγαστρον ἐξ ὕδατος, κατὰ τὴν ἀ-
νέγερσιν τοῦ ὁποῖου ἤθελε σιθασθῆ καὶ τὰ θεῖα αὐ-
τάς ὡς ἀνθὴ λειμῶνος. Καὶ ἰδοὺ ὁ Κ. Παξτων ἐπι-
δεικνύων μικρὸν τεμάχιον γάρτου ἐφ' οὗ ἦτο ἰσχεδια-
σμένον τὸ μέγα καὶ ἀπέραντον στέγαστρον τοῦ Υ-
δαίου κήπου (Hyde Park). Οἱ Ἀγγλοὶ, οἵτινες ἐνοσοῦ-
σιν εὐκόλως, καὶ ἐκτελοῦσι προθυμότερον ὅλα τὰ με-
γάλα ἔργα, παρεδέχθησαν ἀμέσως αὐτὸ, καὶ μετὰ τι-
νας μῆνας τὰ μέρη ἐξ ὧν σύγκειται τὸ μυθῶδες ἐκείνο
παλάτιον, μεταφερθέντα παρεσκευασμένα εἰς τὴν ὠ-
ρισμένην θέσιν, ἀπετέλεσαν, δαπάνη δύο ἑκατομμυ-
ρίων καὶ διακοσίων χιλιάδων δραγμῶν, τὴν μεγαλο-
πρεπῆ οἰκοδομήν ἐν ἣ ἀπετέθησαν τὰ θαυμάσια τοῦ
κόσμου, καὶ ὑπὸ τὴν ὅποιαν περιεπλανήθησαν καὶ πε-
ριπλανῶνται θῆαι σχεδὸν αἱ οὐλαὶ τῆς γῆς.

Τὴν 19 Ἀπριλίου καθ' ἡμᾶς, ἡ βασιλεὺς τῆς Με-
γάλης Βρετανίας ἐπισκέφη ἐν παρατάξει καὶ πομπῇ,

τὸ μεγαλοῦργημα τοῦτο, καὶ μετὰ τὴν βασιλίδαν εἰ-
σῆλθον εἰς αὐτὸ ὅλοι ὅσοι ἐπλήρωσαν ὡς τιμὴν εἰσόδου
δρ. 8 καὶ λ. 40.

Ὡ! πόσον λαμπρὰ καὶ περιέργος ἦτο ἡ ἡμέρα
ἐκείνη! Ποτὲ παρὰ τὰς πύλας θεάτρου, οὔτε ὅτ'
ἐμείλον νὰ παρατήσωσιν ἢ νὰ χορεύωσι τὰ περι-
φημότερα πρόσωπα, δὲν συνεσωρεύθη τοσοῦτον πλῆ-
θος! Αἱ πύλαι ἤνοιξαν τὴν ἐνάτην πρὸ μεσημερίας·
πόσοι πόδες κατεπατήθησαν, πόσα στήθη συνεβλήθησαν,
πόσαι ἐσθῆτες κατεκεραμάσθησαν, πόσα σάλια ἐγει-
ον ἀφαντα, πόσαι κραυγαὶ ἠκούσθησαν! Τέλος πάντων
εἰσῆλθον ὅλοι ἐσπευδόν νὰ καταλάβωσι τὰς πρώτας
θέσεις ἀλλ' ὑπῆρχον ἱκαναὶ διὰ εἰκοσιτέσσαρας χιλιά-
δας θεατῶν; Ἠρχισαν λοιπὸν καὶ πάλιν αἱ πρώται
ἐριδες καὶ αἱ συμπιέσεις, τῶν ὁποίων οὐδ' αὐταὶ αἱ
Κυρίαὶ ἐμείναν ἀμέτοχοι. Ἀπῆτουν δικαιοματικῶς,
καὶ δὲν εἶχον ἀδίκον, νὰ υποχωρήσωσιν οἱ ἄλλοι εἰς
αὐτάς· καὶ βεβαίως ἤθελον ἐπιτύχει ἐὰν οἱ θεαταὶ ἦσαν
μόνον ἄνδρες· ἀλλ' ἐπρεπε ν' ἀπειθυνθῶσι καὶ πρὸς
Κυρίας, καὶ τότε ἐδύναντο νὰ ἐπέλθῃ πάλιν, καὶ πάλιν
ἀναμφιβόλως διεξοδικωτάτη. Πόσοι ἐθεθύμησαν τὴν
ἡμέραν ἐκείνην νὰ ἦσαν Κινέζοι, ὅταν εἶδον τὸν μαν-
δαρινὸν Χαϊσίγκ κύψαντα, μὲ πρόσωπον λεμονόχρου,
μὲ ὀδόντας κιτρινοὺς, μὲ βλέμμα ὕγρον, μὲ μύστακα
ἀπέραντον, μὲ πῖλον ὀξύλοφον, μ' ἐπενδύτην ποδῆρη,
μὲ κομβία τῆς ἐβδόμης κλάσεως, καὶ μὲ βῆμα ὑπό-
τρομον, ἐνώπιον τῆς βασιλίσσης, ἀσπαθόντα, κατὰ
τὸ Ἀσιατικὸν ἔθος, τὸν πόδα τῆς!

Καὶ ὅμως δὲν δεταράχθη ἡ τάξις, ἂν καὶ ὁ μὲν
ἀριθμὸς τῶν θεατῶν ἀέβαιεν εἰς 24 000, θέσεις δὲ
δὲν ὑπῆρχον εἰμὴ διὰ 4 ἢ 5000 χιλιάδας.

Ἐκαστος τῶν φερόντων εἰσιτήριον ἐνόμιζεν ὅτι μό-
νος αὐτὸς εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ τοποθετηθῇ καλῶς. Κύριε
χωροφύλαξ, ἡρώτα, ποῦ εἶναι ἡ κλίμαξ ὑπ' ἀρ. 5;
— Ἐἰς τὴν Κίαν, κύριε, πρέπει νὰ ὑπάγετε εἰς τὴν
Κίαν ἐὰν θέλετε νὰ τὴν εὐρετε. — Κ' ἐγὼ ἔχω ἀρ.
101. ποῦ νὰ ὑπάγω, παρακαλῶ; — Γυρίσατε ὀπισθεν
τῆς Ἑλλάδος πρὸς τὴν ἄκραν τῆς Περσίας, ἕως τὴν
μικρὴν Ἀσίαν· ἐκεῖ θὰ εὐρετε τὴν κλίμακα. — Ποῦ
εἶναι, κύριε χωροφύλαξ, ἡ θέσις τῶν κλιμάκων; — Ἡ
θέσις αὐτῆ, κύριε, εἶναι εἰς τὸ κάτω πάτωμα.

Οἱ ἐπισκεπτόμενοι τὸ παλάτιον τοῦτο, εἰσερχό-
μενοι διὰ τῆς πρὸς μεσημέριον κυρίας πύλης, διαβαί-
νουσι διὰ μεγαλοπρεποῦς θύρας δικτυωτῆς τῆς ἑ-
ποίας αἱ δύο πτυχαὶ εἶναι δριμυχάλικοι, καὶ συνα-
τῶσι κατὰ πρῶτον ὠραίαν κρήνην ἐκ χρυσάλλου, ἧτις
κατὰ τὴν ἡμέραν τῶν ἐγκαινίων διεέχεν ἀφθόνως ὕ-
δωρ τῆς Κολονίας, καθὼς καὶ πλῆθος ἀγαθῶν μάρ-
μαρτων ὁποίων διακρίβουσι τὸ τῆς βασιλίδος.
καὶ τὸ σύμπλεγμα τὸ περιστῶν τοὺς Ἀργοναύτας.
Καὶ ἐξ ἀριστερῶν μὲν βλέπουσι τὰ πλοῦτη τῶν Ἀ-
νατολικῶν Ἰνδιῶν, ἐκ δεξιῶν δὲ τοὺς θησαυροὺς, τὰ
ἀραβικὰ ἐνδύματα καὶ τὰ προϊόντα τῆς Τύνιδος. Ἐ-
κεῖ πλησίον καὶ ἡ Βρασιλία ἐπιδεικνύει τὰ πολυτι-
μα εἶδη καὶ τὰ ὄρυκτά της, ἡ δὲ Κίνα τὰ βαρύντα
σκεύη καὶ ἄλλα βιομηχανικὰ προϊόντα της. Τρεῖς
λοιπὸν μέρη τοῦ κήπου ἐρίζουσι κατὰ πρῶτον ποῖον
νὰ ἐλκύσῃ μᾶλλον τὴν προσοχὴν τῶν εἰσερχομένων,

οἵτινες, ὅταν φθάσῃ πλησιέστερον τῆς κρυσταλλίνου κρήνης, ἐξ ἧς καταπίπτουσι ἀδικόπως κρουνοὶ ὕδατος δροτεροῦ, καὶ ρίψῃσι τὸ βλέμμα πρὸς ἀνατολὰς, βλέπουσι διὰ μιᾶς τὰ διάφορα προϊόντα ὄλων τῶν κλιμάτων καὶ ὄλων τῶν τόπων. Στραφέντες δὲ πρὸς δυσμὰς, εἴς ταντα ἐνώπιον τῶν προϊόντων τῶν Ἀγγλικῶν ἀποικιῶν, τῆς καλλονῆς καὶ τῆς δυνάμεως τῶν μηχανῶν τῆς Μεγάλης Βρετανίας, καὶ τῶν ἄλλων ἀνεκτιμήτων ἔργων τῆς βιομηχανίας τῆς.

Μετὰ τὴν ἐκθεσὶν τῶν προϊόντων τῆς Κίνας, τῆς Τυβιδος, καὶ τῆς νοτίου Ἀμερικῆς, οἱ θεαταὶ μεταφέρονται εἰς τοὺς κόλπους αὐτοῦς τῆς μεσημβρινῆς Εὐρώπης, καὶ ἐπιπέπτονται τὰ Ἑλβετικά βιομηχανήματα· ἐκεῖθεν δὲ μεταβαίνουσι εἰς τὴν Γαλλίαν, τῆς ὁποίας τὰ προϊόντα συναμιλλῶνται πρὸς τὰ τῆς Ἀγγλίας. Ἐκεῖ πλησίον κεῖται ἡ Βελγικὴ, καὶ παρὰ ταύτην ἡ Αὐστρία ἦτις, ἐκτεινομένη ὀπισθεν ἐκείνης, προσεγγίζει τὴν Γαλλίαν αὐτήν. Πρὸς ἀνατολὰς τῆς Αὐστρίας κεῖνται τὰ Γερμανικὰ Κράτη τὰ ἀπερρίζοντα τὴν τελωνιακὴν ἑνωσιν, καὶ μετ' αὐτὰ ἡ Ἀρκτική Γερμανία, ἡ Νορδηγία καὶ ἡ Σουηδία, ὅθεν οἱ ξένοι ἀπερχόμενοι εἰς Ρωσίαν, καὶ ἐκεῖθεν εἰς τὰς Ὀμοσπονδίας πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς. Ἐνταῦθα οἱ περιηγηταί, τρεπόμενοι πρὸς ἀνατολὰς, καὶ διαβαίνοντες τὸ μέρος τοῦ παλατιοῦ τὸ κεῖμενον ἀπέναντι ἐκείνου τὸ ὅποιον διέτρεξαν, φθάνουσιν εἰς τὸ δεύτερον τμήμα τῶν Ὀμοσπονδίων πολιτειῶν διασχίζοντες δὲ πλαγίως αὐτὰς, ἐμβαίνουσιν εἰς αἰθούσας ἀναπαύσεως, ἐκατέρωθεν τῆς ὁποίας ὑπάρχουσι δύο αὐλαὶ ὅπου κεῖνται τρία δένδρα θάλλοντα, τῶν ὁποίων τὴν ἐκρίζωσιν δὲν ἐπέτρεψεν ἡ ἐξουσία. Ἐπειδὴ δὲ, ἐὰν περιελαμβάνοντο ὑπὸ τὴν στέγην τοῦ κτιρίου, ἤθελον προσβληθῆ οἱ κανόνες τῆς συμμετρίας, ἀρέθησαν καὶ τὰ τρία ἀττεγῆ. Ἐκεῖθεν, διαπερῶντες τὸ Ρωτικὸν τετράγωνον, διευθύνονται πρὸς δυσμὰς, καὶ ἐπιτεπτόμενοι κατ' ὁδὸν τὴν Δανίαν, καὶ τὸ ἀπέναντι μέρος τῆς Γερμανίας, τῆς Γερμανικῆς τελωνιακῆς ἐνώσεως καὶ τὴν Αὐστρίαν, διέρχονται ἀλληλοδιαδόχως διὰ τῆς Ὀλλανδίας, τῆς Βελγικῆς, τῆς Γαλλίας, τῆς Ἰταλίας, τῆς Ἰσπανίας, τῆς Πορτογαλλίας, τῆς Ἑλλάδος, τῆς Αἰγύπτου, τῆς Τουρκίας, τῆς Περσίας, καὶ τῆς Ἀραβίας, καὶ φθάνουσιν ἐκ νέου εἰς τὴν κρυσταλλίνου κρήνην. Διαβαίνοντες τότε διὰ τῆς ἐκ δεξιῶν σιδηροτεύκτου θύρας, εἰσέρχονται εἰς νέας αἰθούσας ἀναπαύσεως, ὅπου ἀναψύχονται πρὶν ἢ εἰσθλάωσιν εἰς τὴν Βρετανικὴν ἐπικράτειαν.

Μετὰ τὰς αἰθούσας αὐτάς, ἐντὸς παρόδου κειμένης ἐκ δεξιῶν, ἄρχεται τὸ κατὰ τὰς Ἰνδίας Βρετανικὸν Κοῦρος. Οἱ περιηγηταί, διαβαίνοντες τὴν Γαπροβαχίαν, τὴν Μελίτην, καὶ πολλὰς ἄλλας ἀποικίας, φθάνουσιν εἰς τὸ μέρος ὅπου εὕρισκονται αἱ μηχαναί. Ἐκεῖ βλέπουσι μηχανὰς παντοίας καὶ σκευὴ νυκτικὰ ἀξία λόγου. Μιτ' ὀλίγον εἰσέρχονται εἰς τὴν περιόχην τῶν ὀχημάτων, καὶ διαπερῶσι τὴν σιδηρῶν ὁδὸν ἐπ' ἧς κεῖνται δειγμάτια ἀμικινητῶν ἀκαζῶν. Πρὸς δὲ τὴν ἀκρὰν τῆς ὁδοῦ ταύτης, ἐξ ἀριστερῶν, εὕρισκονται μηχαναὶ ἀτμοπλόων, μύλων, τυπογραφίας καὶ ὑφαντικῆς.

Οἱ περιηγηταί, διευθυνόμενοι πρὸς δυσμὰς, θαυμάζουσι τοὺς ὑφαντικούς ἵπτους τῆς μετὰξῆς, τοῦ λίνου, τοῦ ἐρίου καὶ τοῦ βαμβακίου. Ὅλοι σχεδὸν αὐταὶ αἱ μηχαναὶ ἐργάζονται καθ' ὅσον ἐπιπέπτονται αὐτὰς οἱ ξένοι. Μετὰ ταῦτα εἰσέρχονται εἰς ἄλλας αἰθούσας ἀναπαύσεως, καὶ εἰς τινὰς αὐλὰς ἀττεγεῖς ὅπου ἀναψύονται δένδρα ἄγρια.

Οἱ περιηγηταί, ἐπιτεπτόμενοι τὰ μέρη περὶ ὧν ὠμίλησαμεν ἐπιτροχάζον, διευθύνονται ἐκ νέου πρὸς ἀνατολὰς. Καὶ ἀρῶν ἔθωσιν ἐξ ἀριστερῶν διάφορα εἶδη ἐκ βαμβακίου, ἐκ δερμάτων πολυτίμων, καὶ ἐξ ὀρυκτῶν, προχωροῦσι πρὸς δυσμὰς ὅπου ἀπαντῶσι τὰς ἀνατολικὰς Ἰνδίας, τὴν Καναδικὴν, τὴν νήσον Μιυρικίαν, τὴν Ταβάνην, κ. τ. λ., καὶ μετὰ ταῦτα φθάνουσιν εἰς τὸ μέρος ὅπου εἶναι ἐκτεθειμένα εἶδη κατασκευασθέντα ἐν Ἀγγλίᾳ, ὡς σιδηρικά, ἐπιπλα, ὄργανα ποικίλλα, ἐργαλεῖα γεωργικὰ, πρὸς δὲ καὶ συλλογὴ ὀρυκτῶν τῆς Μεγάλης Βρετανίας. Ἀρῶν δὲ παρατηρήσῃ καὶ τὴν αἰθούσαν τῶν ἀγαμάτων, φθάνουσιν εἰς τὸ τέμα τῆς περιηγήσεως τοῦ κατωγείου, διατρέξαντες αὐτὸς ἐξ σχεδὸν μίλια.

Μετὰ ταῦτα ἀναβαίνουσιν εἰς τὴν μεσημβρινὴν αἰθούσαν τοῦ ἀνωγείου διὰ τῆς κλίμακος τῆς διαχωρίζουσας τὴν Καναδικὴν ἀπὸ τῶν Ἀνατολικῶν Ἰνδιῶν· διευθύνονται δὲ πρὸς δυσμὰς, καὶ θαυμάζουσιν ἀλληλοδιαδόχως τὴν ἀπειρον ποικιλίαν χημικῶν προϊόντων, οὐσιῶν καταλλήλων πρὸς τροφήν καὶ ἄλλων φυτικῶν καὶ ζωικῶν, ὄπλων, πυροβόλων καὶ σχεδίων πλοίων. Πρὸς τὴν δυτικὴν ἀκρὰν τοῦ κτιρίου θαυμάζουσιν ἐπίσης ἐργαλεῖα φυτικῆς, μέταλλα πολύτιμα, μεταξωτὰ, ταινίας, σάλια, κεκρυφάλους, καὶ τὰ τοιαῦτα, καὶ παρεκεῖ ὄργανα μουσικῆ τῆς Γερμανίας, ἐργόχειρα ψαθόπλεκτα τῆς Ἑλβετίας, βαμβακερὰ τῆς Ἀμερικῆς, καὶ πολλὰ ἄλλα εἶδη ἀνήκοντὰ εἰς τὰ ἔθνη τὰ κατοικοῦντα τὸ κατώγειον. Τοιαῦτα καὶ ἄλλα ὠραία εἶδη περιέχει καὶ ἡ πρόσθορος κεντρικὴ αἰθούσα.

Ἐν τινι μέρει τῆς μεγάλης ταύτης αἰθούσης εἶναι ἀποθεταίμενοι οἱ ἐξωγραφημένοι ὕαλοι ὄλων τῶν τόπων, κατ' ὄλην δὲ τὴν λοιπὴν φαίνονται τέρποντα τὸν ἀφθαλμὸν ἀγαλεῖα πῆλινα, κρυστάλλοι, ὄργανα χειρουργίας, μουσικῆς καὶ φυτικῆς, καὶ διάφορα πρότυπα. Ἐκεῖθεν οἱ περιηγηταί, καταβαίνοντες τὴν κλίμακα τὴν διαχωρίζουσαν τὰς ἀνατολικὰς Ἰνδίας ἀπὸ τῶν νήσων Γαπροβαχίας καὶ Μελίτης, εὕρισκονται καὶ αὐθὺς ἐνώπιον τῆς κρυσταλλίνου κρήνης κειμένης ἐν μέσῳ τοῦ οἰκοδομήματος, καὶ τρεπόμενοι πρὸς ἀριστερὰ, εἰσέρχονται διὰ τῆς ἀρκτικῆς πύλης.

Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον οἱ περιηγηταί ἐπιπέπτονται τέσσαρας αἰθούσας, ἐξ ὧν ἐκάστη ἔχει μῆκος ἐνὸς τρίτου τοῦ μιλίου (τὸ μίλιον σύγκειται ἐκ 1609 μέτρων καὶ 33 ἑκατομétrων)· ἐπειδὴ δὲ, διὰ τὴν ὑπάρχουσα ἐλευθερία ἢ διόδου ἐκατέρωθεν, τὰ διάφορα εἶδη εἶναι τοποθετημένα εἰς τὸ κέντρον, τὸ διάστημα τὸ ὅποιον διέτρεξαν ἀπαρτίζεται ἐκ τεσσάρων περιόχων μιλίων, εἰς ἃ, προστιθεμένων καὶ τῶν τοῦ κατωγείου ἐξ, συμποσῶνται δέκα μίλια, ἱκανὰ νὰ καταπονήσῃ καὶ τὸν πλέον φιλοθεάμονα περιηγητὴν.

Ἐκ τῶν ἀριστερογενήτων τοῦ παλατιοῦ τούτου,

τὰ ἐλκύνοντα πρὸ παντὸς ἄλλου τὸν θαυμασμὸν τῶν θεατῶν εἶναι τὰς ἐξῆς· ἡ κρυστάλλινος κρήνη περὶ ἧς ὠμίλησαμεν ἤδη, ὁ περιήγητος ἀδάμας Κοίνος, ἡ ὀρυκτοφωτὸς, ἡ μηχανὴ ἢ κατασκευάζουσα ἐν ῥιπῇ ὁφθαλμοῦ φακέλλους ἐπιστολῶν, τὸ ἐκ μονολίθου γαιάνθρακος περικαλλῶς γεγλυμμένον ἀνακλιντήριον, ἐφ' οὗ κἀθίηται ἐν ἀνέσει ἑπτὰ ἄνθρωποι, αἱ κομφοπρεπεῖς αἰθούσαι τῆς Αὐστρίας καὶ αἱ τῆς ἀναπαύσεως. Ἀλλὰ μετὰ τῶν θαυμασίων ταύτων ἐκεῖνο οὐ τινος πρέπει νὰ γίνῃ ἐνταῦθα ἰδίως μνηστέον, εἶναι τὸ ὄρος τοῦ φωτός. Τὸ ὄρος τοῦτο τοῦ φωτός, κατ' ὁποῖον, μετ' ὄλην τὸν πρὸς τὰ κλασικὰ ὄρη τῆς πατρίδος μου ἀρχαιολογικὸν ἐρωτᾶ μου, ἤθελον, τὸ ὄρος λαγῶ ἐν κατανύξει, προτιμῆται καὶ τοῦ Παρνατοῦ, καὶ τοῦ Ὀλύμπου, καὶ αὐτοῦ τοῦ μουστογράφου Ἑλικῶνος, ἀνῆκε πρῶτον μὲν ἐτῶν εἰς τὸν Ρούγγετ Σίγκ, βασιλεῖα τῆς Λαχόρας, σήμερον δὲ ἀνήκει εἰς τοὺς Ἀγγλους οἵτινες κατέκτησαν καὶ τὴν Λαχόραν, καὶ τὸν βασιλεῖα, καὶ τὸν ἀδάμαντά του. Τὸ ὄνομα ὄρος δὲν ἐδόθη ἴσως ἀτόπως εἰς αὐτὸν, διότι εἶναι ὁ ὀγκωδέστερος τῶν σωζωμένων πολυτίμων λίθων. Ἀλλ' ἡ ἀξία του εἶναι ἐτι πλεον ὀγκώδης! διότι ἀντιστοιχεῖ πρὸς τεσσάρων ἐτῶν εἰσοδήματα τῆς Ἑλλάδος, ἢ πρὸς τὸ ἐξ ἑκατομμυρίων ἐξήκοντα δάνειον τὸ ὅποιον ἐχορήγησαν πρὸς αὐτὴν αἱ τρεῖς Δυνάμεις! Διὰ τί νὰ μὴ σπεύσωμεν νὰ κατακτήσωμεν ἡμεῖς πρὸ τῶν Ἀγγλων τὴν Λαχόραν;

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.

Dactylogogie, ὑπὸ I. Barrois, μέγας τόμος εἰς 4ον. μετὰ 61 ἰχνογραφικῶν πινακῶν. Τιμᾶται φρ. 70.

Διετρέξαμεν τὸ βιβλίον τοῦτο ἀπ' ἀρχῆς· μέχρι τέλους, καὶ ἀρ' οὐ ἀνέγνωμεν καὶ τὴν τελευταίαν αὐτοῦ συλλαβὴν, ἐμείναμεν ἀκόμη δισταχόντες ἀπὸ συγγραφεὺς παίζων τὸ συντάξεν ἢ σπουδάζων. Ἡ διάχυσις ὅμως θὰ ἦτον δι' αὐτὸν ὀπωσιῶν πολυδάπανος, διότι δὲν πιστεύομεν νὰ ἔχη αὐτὸς τὴν ἀξίωσιν ὅτι θὰ εὐρεθῶσιν ἄνθρωποι οἵτινες καὶ νὰ πληρώσωσι καὶ ἀκόμη ν' ἀναγνώσωσι τὸ βιβλίον του.

Ἄν ἐπρόκειτο περὶ κακοήθους τινὸς καὶ ἐνταυτῷ ἀμαθοῦς ἀπατεῶνος, μὴ ἐνοουόντος ὅτι ὅσας λέξεις τόσας ἀνοησίας ἐκφέρει, ἢ κρίσις δὲν θὰ ἦτον δύσκολος. Ἐκαστος ὅστις δὲν ἐβδελύττετο νὰ ἐκτείνῃ τὴν χεῖρα πρὸς τὸ μυστῆρον παραπέτασμα, εὐκόλως θὰ τὸ διέσχισεν. Ἀλλὰ τοιαύτη ἡ περίστασις δὲν εἶναι ἐνταῦθα. Ὁ Κ. Βαρρόου δὲν εἶναι ἀμαθής. Πολλοῦ γε καὶ δεῖ. Ἡ πολυμαθεῖα του μάλιστα φαίνεται ἀπερραντος, καὶ ἂν τις γλώσσα ἀπώλεσθη ἐν μέσῳ τῆς μεγάλης συγχύσεως ἐν Βαβυλῶνι, πέπεισμαι, ὅτι ὁ Κ. Βαρρόου τὴν εὐρε καὶ τὴν ἠξεύρει καὶ ἐκείνην. Ὁ Κ. Βαρρόου ἀπατεῶν δὲν εἶναι, φαίνεται πιστεύων ὅτι ἰπρεσβεύει, καὶ ἂν τινὰ ἀπατᾷ, ἐαυτὸν ἀπατᾷ πρῶτον. Ἡ πίστις του τὸν ἀπώλεσε, καὶ ἄρα ὁ Δακτυλογολογία δὲ ἐπιγράφεται τὰ σύγγραμμά του,

διότι διίσχυρίζεται ὅτι κατ' ἀρχάς, πιθανῶς πρὶν πλασθῆ ἢ γλώσσα ἐντὸς τοῦ στόματος, οἱ ἄνθρωποι ὠμίλουν διὰ τῶν δακτύλων, ὅπερ τοῦλάχιστον εἶχε τὸ προτέρημα ὅτι δὲν ἀπετέλει πολλὴν ταράχην.

Ὁ Ἀδάμ, ὅταν ἤθελε νὰ εἰπῇ εἰς τὴν Εὐάν ὅτι πενῶν, δὲν ἐπρολόγιζεν ὡς ἐν Μίλτωνι:

Μόνη σύντροφος, καὶ μόνη τῆς γλώσσας μου κοινῶν, γλυκυτέρ' ἀρ' ὅτι, πᾶσαι τῆς Ἑδέμ αἱ ἡδοναί, ἀλλὰ συναπτῶν τοὺς πέντε δακτύλους του, τοὺς ἐφερέην ἐπανελημμένως πρὸς τὸ ἀνοικτὸν στόμα του! (σελ. 33).

Ἄλλ' ὅμως ὁ Θεὸς ἀπεράσισε νὰ ὀμιλῶσι καὶ ἄλλην γλῶσσαν ὡς ἄνθρωποι, καὶ ἠνέωξε τὰ χεῖλη αὐτῶν. Ἡ γλῶσσα δὲ αὐτῆς ἦν ὁ συγγραφεὺς ὀνομάζει πατριαρχικὴν καὶ προελληνικὴν, ἦτον ὡς οὐδεμία ἄλλη ἢ αὐτῆς Ἑλληνικῆς! Ἄν ὑπὲρ αὐτῆς δὲν καθίστατο φιλοπρόσωπον ἴσως τὸν Κ. Βαρρόου ἢ πεποιθήσει ὅτι αὐτὸς μὲν ἠξεύρει τὴν Ἑλληνικὴν, οἱ δὲ ἄλλοι δὲν τὴν ἠξεύρουσι, πεποιθήσει διττῶς ἐσφαλμένη, ἂν ἡ ἀνάκαλυψίς του ὑπὲρ τῆς τοιαύτης ἀρχαιότητος τῆς γλώσσας ἡμῶν εἶναι ὀρθή, τὴν γεωστοῦμεν τῶν ὄντι μὲν ἄλλην εὐγνωμοσύνην. Ὁ Ἀδάμ λοιπὸν καὶ ἡ Εὐά ὅταν ὠμίλησαν διὰ τοῦ στόματος, ὠμίλησαν Ἑλληνιστί (*).

Ἄλλ' ὀλίγον μετὰ τὸν Ἀδάμ, ἐφ' ἐνὸς τῶν ἀπογόνων του ὅστις εἶχε γνωρίσει ἀκόμη αὐτὸν, ἐπὶ τοῦ Νῶε, ἐσυγχίθησαν αἱ διαλέκτοι, δηλαδὴ ἡ λαλουμένη (Ἑλληνικὴ) γλῶσσα ἐξεχυδίσθη πολλαχῶς, μόνος δὲ ὁ Ἰάφεθ διετήρησεν αὐτὴν καθάραν, καὶ κατὰ τὴν εὐλογίαν τοῦ Νῶε (ἐν Γενέσ. Θ'. κζ'. πλατύνας ὁ Θεὸς τὸν Ἰάφεθ) τὴν διέσπειρε πάλιν ἐφ' ὄλην τὴν γῆν διὰ τῶν Πελασγῶν (σελ. 41), ὅπερ ἀναγνωρίζει καὶ ὁ Κικέρων (pro Archia, κερτυρῶν ὅτι πανταχοῦ ἀναγινώσκειται ἡ Ἑλληνικὴ. λέγει ὁ Κ. Βαρρόου, σ. 42) μινύων, φοβούμεθα, ὀλίγον θαρραλέως χρόνους καὶ τόπους.

Ἄλλ' ἐκτὸς τούτου παρέμεινεν ἡ Ἑλληνικὴ ἀρχαίτυπος ἐκείνη γλῶσσα καὶ παρ' ὄλοις τοῖς ἔθνεσι, τοῖς Κινέζοις, τοῖς Δρουδαῖς, τοῖς Μιξικανοῖς (σ. 46), ὡς γλώσσα τῶν σοφῶν, γλῶσσα τῶν ἱερέων ἀπόκρυφος, ἧς ἡ ἐγγχωρῶς λαλουμένη ἦν θυγάτηρ κατὰ τὸ μάλλον ἢ ἦττον παραφθαρῆσα. Παρέμεινε δὲ ὁμοίως παρ' ὄλοις τοῖς ἔθνεσι καὶ ἡ ἄλλη γλῶσσα, ἢ διὰ τῶν σχημάτων, ἢ κυρίως γλῶσσα, ἧς ἡ φωνὴ ἦτον μόνον βοήθημα (σ. 35), καὶ εἰς ἦν δυνάμεθα ν' ἀναγνωρίσωμεν ὅσω περιόδους, τὴν σχηματολογικὴν, πρὶν εὐρεθῆ ἢ φωνῆ, καὶ τὴν κυρίως δακτυλολογικὴν, ἀρ' οὐ εὐρεθῆ.

Ἄλλ' ἀρ' οὐ ἡ φωνητικὴ γλῶσσα εὐρεθῆ, τινὰ ἔθνη συνέλαβον τὴν ἰδέαν ν' ἀπομνημονεύωσι καὶ διὰ γραφῆς τὰ λεγόμενα. Ἀντικείμενα λοιπὸν τινὰ ἴσως ἐσημειώσαν εἰκονικῶς, ὅλον ἐχάραττον μορφήν λέοντος, ὅταν ἤθελον νὰ γράψωσι τὴν λέξιν Λέων. Ἄλλα ὅμως, τὰ πλεῖστα, ὄλα τὰ ῥήματα, ὄλα αἱ ἀφηρημέναι λέξεις, καὶ τέλος, κατ' ἀναλογίαν καὶ αὐτὰ τὰ ὀνόματα ἐ-

(*) Διατὶ Ἄ δ ἄ μ νὰ μὴ παραγγίηται ἐκ τοῦ α καὶ β ἄ μ ν, οἷον εἰ δ ἀδάμακος, ὁ ἰσχυρὸς, Εὐά δὲ ἐκ τοῦ Ἑ δ ε, ἢ καλῆ, καὶ Ἑ δ ἄ μ ἐκ τοῦ Ἑ δ μ, ὁ προροδότης κήπος; Ἑλληνισμὸν ἔχοντες ἐκ τοῦ κ ε ν δ ν φ ω τ δ ε παραγωγῆς ἐκείνης;

γράφοντο πρωτοφωνικῶς, δηλαδή ἀπὸ ἐκάστης λέξεως ἐχαράτετο ἡ εἰδὼν ἀντικειμένου τινός, οὗ τὸ ὄνομα ἐν τῇ ἀρχαιοτάτῃ καὶ πασῶν τῶν γλωσσῶν ἀρχαιτύπῳ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ ἤρχιζεν ἀπὸ τῆς αὐτῆς φωνῆς ἀφ' ἧς καὶ ἡ λέξις ἦτις ἐπρόκειτο νὰ γραφῆ (σ. 90). Οὕτω φέρ' εἶπεν, θέλοντες νὰ γράψωσι τὴν λέξιν *Λέγω*, ἐχάρατον *Λέγτα* ἢ *λαγωῖν* ἢ *λεκάην* ἢ *λέγατ*, ἢ ὅτι ἄλλο ἀρχόμενον ἀπὸ τοῦ Λ. Τοῦτο, καὶ τοῦτο μόνον ἦν κατὰ τὸν Κ. Βαβρόν, ὁ δὲ τὸν ἱερογλυφικὸν σύστημα τῆς Αἰγύπτου ὡστε ἀπ' οὗ ἀπᾶς εὔρε τὴν κλειδα, ἡ ἀνάγνωσις τῶν ἱερογλυφικῶν εἰς τὸν γνωρίζοντα τὴν Ἑλληνικὴν ὡς ὁ Κ. Βαβρόν, δὲν παρέχει οὐδεμίαν δυσκολίαν. Ἰδοὺ μικρὰ παραδείγματα. Ἐν τοῖς Αἰγυπτιακοῖς μνημείοις ὑπεράνω τῶν Βασιλικῶν Πλασιῶν (ἰδ. Πανδ. Φυλ. 26, σελ. ...) φαίνονται συνήθως κεχαραγμένα εἰς κύκλος μετὰ παχείας στιγμῆς ἐν τῷ μέσῳ (ἢ εἰκῶν τοῦ ἡλίου), καὶ ὑπ' αὐτὸν ἐν πτηνῶν (χηναῖωπιξ), ἐπειτα δὲν ἐν θρύον καὶ μία μελίσα. Περὶ τῆς χηναλώπεκος λέγει ὁ Ὀραπόλλων (Ἱερογλ. Α'. 53): *Υἱὸν δὲ βουλλόμενοι γράψαι, χηναλώπεκα ζωγραφῶσαι.* Διὰ τοῦτο οἱ Αἰγυπτιακοὶ ἐξήγησαν τὰ δύο πρῶτα σημεῖα διὰ τοῦ *Υἱὸς ἡλίου*, τίτλου ὅστις ἀπαντᾷ εἰς τὴν ὑπὸ Ἑρμαπίωνος μεταφρασίν Αἰγυπτιακοῦ Ὀβελίσκου, καὶ ἐν ἐλάμβανον πάντοτε οἱ τὰ αὐτὰ μετὰ τῶν Αἰγυπτίων ἦθη ἔχοντες βασιλεῖς τῶν Αἰθιοπῶν (Βίων, Αἰθιοπ.). Τὰ δὲ ἄλλα δύο σημεῖα ἐξήγησαν: *Βασιλεὺς Βορᾶ καὶ ῥέτον* (ἰδ. Πανδ. αὐτ.). Ἄλλ' ὁ Κ. Βαβρόν ἀναγινώσκει τὰ τέσσαρα ταῦτα σημεῖα ὡς ἔπειτα: *Ὀφθαλμὸς, Στρουθὸς, Σκόλοψ, Μέλισσα*, ὧν ἡ πρωτοφωνία δίδει τὰ γράμματα Ο. Σ. Σ. Μ., ἄπερ ὁ Κ. Βαβρόν ἀνευ δυσκολίας συμπληροῖ εἰς: *Ὁ Σερμὸς Σιδάσιμος Μείδων*, σημαῖον κατ' αὐτόν: *Ὁ ἐντιμος, ἱερὸς ἡγεμῶν!*

Τῆς πρώτης, λέγει, γραμμῆς τοῦ ἐν Παρισίοις Ὁβελίσκου τοῦ Λουξὸρ τὰ σημεῖα εἰσὶ: Τέγος. Κλεις. Κλεις. Ταινία. Τιμηγῆς. Τεθμός. Ταινία. Τέγος. Κλεις. ὧν ἡ πρωτοφωνία Γ. Κ. Κ. Γ. (Τ. Γ. ἐκ περισσοῦ). Τ. Κ. συμπληρωμένη εἰς *Τέθμιος Κίρανος, Καίρον Τέγας, Τίμημον Τιμηγῆς, Δαίμων Κόραμον*, καὶ δηλοῦσα ἐν τῇ πατριαρχίῃ ἢ προελληνικῇ γλώσσῃ: *Νόμιμος Βασιλεὺς, νέον θαῦμα, γενναῖος ἐκδικητής, τύχη τοῦ κόσμου!*

Εἰς ἄλλου ἱερογλύφου εὐρίσκει ἀπεικονισμένα ταῦτα ἀντικείμενα: Τεθμός. Ὀρνις. Ε. Κνήμη Λοξός. Σταυρός. Ταινία. Τεθμός. Κέντρον. Βάλανος. Ἡμαί. Ταινία. Ἰεραξ, ὧν ἡ πρωτοφωνία: Τ. Ο. Ε. Κ. Α. Σ. Τ. Τ. Κ. Β. Η. Τ. Ι. ἦν συμπληροῖ εἰς *Τόπων Ὀχθηρῶν Κεῖλας Λέμβους Τρεῖς Ταχεῖς Βλη(Κ)χραὸς Τελ(Η)ειῶν Ἰερῶν*, ἦτοι: Ἀφιερωτῶν (τῶν Ἀνουβιδί) τρεῖς ἐλαφροὺς λέμβους αἵτινες μετέμισαν εἰς τὴν ὄχθην ταύτην! (σ. 106). Καὶ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ μνημείου ἄλλα σημεῖα, ὧν ἡ πρωτοφωνία Τ. Α. Ο. Ρ. Κ. Σ. Ρ. ἦτοι, λέγει: *Τάχα Αἰτῶν, Ὡς Ῥύεται Κίρανος Σιωπῶντα Ῥαμίτ*, ὅπερ ὑποτίθεται ὅτι σημαίνει: Ἀμέτως ἐξαιτούμενος παρὰ τοῦ βασιλέως προστασίαν ὅπως καλλιεργήσῃ ἐν ἀσφαλείᾳ!

Τὰ Ἑλληνικά ταῦτα, ἀνὸς ὠμιλοῦντο ἐπὶ Νῶε, ἔχει ἀδικον νὰ λέγῃ ὁ Κ. Βαβρόν ὅτι δὲν ἐλησημονήθησαν μετὰ τὴν πυρροποίησιν ἔκτοτε δὲν ἤξυρομεν οὐδένα ὅστις τὰ ὠμίλοι. Προσέτι ὁ συγγραφεὺς εὐρίσκειται καὶ ὑπὸ τὴν δεινὴν ἀπάτην ὅτι τὰ γράμματα ἐπὶ Καδμου ἦσαν δεκαεξί, καὶ ὡς ἐκ τούτου τὸ Τέγος, τότε ἐκλαμβάνεται ὡς Γ. τότε ὡς Θ. τότε ὡς Δ. καὶ ἄλλα ὁμοίως. Ἀλλὰ διατὶ τὸ σχῆμα τοῦτο (Α) ὅπερ ὁ Κ. Βαβρόν ἀνομαζεῖ *Τέγος*, ἐγὼ νὰ μὴ τὸ ἀνομαζῶ γωνίαν, ἢ τοῦλάχιστον Στέγην, καὶ νὰ ἐγὼ ὡς πρωτοφωνίαν ἀπὸ τοῦ Γ τὸ Γ ἢ τὸ Σ; καὶ ὁμοίως περὶ ὄλων τῶν ἄλλων σημείων. Ἐπειτα ὁ Κ. Βαβρόν τὰς πρωτοφωνίας φέρ' εἶπεν Ο. Σ. Σ. Μ. συμπληροῖ εἰς: *Ὁ Σερμὸς Σιδάσιμος Μείδων*. Ἀλλὰ τί μ' ἐμποδίζει νὰ τὰς συμπληρῶμαι εἰς *Οἰδὸν Σειρήνας Σήια μάλλον*, ἢ ἐκ εἰς ἄλλο;

Ἀλλὰ μετὰ τὴν Ἱερογλυφικὴν ὑπὲρξεν καὶ ἄλλη τῆς γραφῆς πρόοδος: αὕτη ἦν ἡ κυρίως *Δακτυλολογία*, τῆς Ἀδαμιαίας ἐκείνης Σχηματολογίας πρωτότοκος θυγάτηρ, διὰ τοῦτο ὁμοιομορφῶς καὶ ἀπαρρολλάτως διεσπαρμένη καθ' ὅλον τὸν κόσμον καὶ διατηρουμένη ἐφ' ὄλων τῶν αἰώνων, στηριζομένη δὲ πάντοτε καὶ αὐτὴ ἐπὶ τῆς ἀρχαιτύπου Ἑλληνικῆς γλώσσῃ. Ὅτι οὗτος εἶναι ὁ ἀρχαιότατος τρόπος τοῦ διαλέγεσθαι, μαρτυρεῖ, λέγει ὁ συγγραφεὺς, ἀψευδῶς καὶ ἡλίου προφανέστερον ἡ ἱερά Γραφή, ἢ μᾶλλον τὸ κηρύττει ὁ Κύριος τοῖς Ἰουδαίοις: διότι τὸ χωρίον τοῦ Ἡσαίου (ΜΘ'. 16): *Ἐπὶ τῶν χειρῶν μου ἐλογράφησά σου τὰ κρίματα, ὀρθῶς μεταφραζόμενον ἐκ τοῦ Ἑβραϊκοῦ, ἔχει οὕτω: *Σὲ ἠκρίβωσα ταραῶν τῶν ἐπὶ ?!* (σελ. 52). Καὶ αὐτῆς ἡ βράσις εἶναι ἀπαράλλακτος τῆ τῆς ἱερογλυφικῆς, με μόνον τὴν διαφορὰν ὅτι ἀντὶ δι' εἰκόνων, ἢ πρωτοφωνία ἐκφορεῖται δ' ἀ διαθέσεως τῶν δακτύλων. Ὅσον ἐν τῇ ἱερογλυφικῇ θέλων νὰ γράψῃ τὴν λέξιν Αἰτῶν, χαράττω (κατὰ τὸν Κ. Βαβρόν) ἕνα Ἀετῶν. Ἐν δὲ τῇ δακτυλογικῇ διαθέτω τὰ δάκτυλα τῆς χειρὸς μου εἰς τρόπον ὅστις σημαίνει Α. Ὅστε βλέπων τινὰ δίδοντα πέντε διαφόρους θέσεις εἰς τοὺς δακτύλους του, αἵτινες νὰ ἐμφανίσωσι τὰ πέντε γράμματα Μ. Α. Θ. Η. Α., δὲν θέλεις ἔχει οὐδεμίαν δυσκολίαν ν' ἀναγνώσῃς *Μητρίν Ἀετὴν Θεὰ Ἡμελειάδων Ἀχιλλῆος*, (ἐν τούτοις εἰς φιλολόγος φίλος μου εἰς ἐν ἐπρότερον τὰ πέντε ἐκεῖνα γράμματα, ἀνέγνω: Μαῦρος Ἀράκης Θάρρεφες Πυλόνουσε Ἀσπρίσει!).*

Αὕτη δὲ ἡ δακτυλολογία ἄπαξ προσδιορισθεῖσα, καὶ ἔχουσα, ἐνοεῖται, δεκαεξί θέσεις τῶν δακτύλων, ὅσα ὑποθέτει ὁ Κ. Βαβρόν ὅτι εἶχε γράμματα ἢ γραμματικὴ τοῦ Καδμου (ἰδ. τὰ σχήματα ταῦτα ἐν Planche III), δὲν μετεβλήθη ποτέ, ἀλλὰ μετὰ τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσῃς ἐπεκράτει καὶ αὕτη ἀπὸ τοῦ Νῶε μέχρι τοῦδε, ἀπὸ Κίνας μέχρι Μεξικῆ καὶ πολυνησίας.

Ἐπομένως, ὅλη ἡ Ἀσσυριακὴ σφηνοειδὴς γραφὴ οὐδὲν ἄλλο εἶναι ἢ δακτυλολογία, αἱ σφηνες παριστώσι δακτύλους διαφόρους συνδυασμένους, καὶ ἐπομένως τοῦν τευθεν εὐκόλως μεταφραζόμενος εἰς Σ. Κ. Τ. Τ. Π. Ο., κτλ. ἄπερ οἱ περὶ τὸν Κ. Βαβρόν προχειρότατα συμπληρώσαντες, θὰ ἔχουσιν ἐν ἐλαχίστῳ χρά-

νῶ ἐξηγημένην πᾶσαν τὴν μέχρι τοῦδε ἀγνωστον ἱστορίαν τῶν ἀρχαίων Ἀσιατῶν ἐθῶν.

Τὴν δακτυλολογίαν δὲ, ἐπομένως καὶ τὴν ἑλληνικὴν γλώσσιν, ἤξυρον ὅλοι οἱ παντὸς χρόνου καὶ τόπου καλλιτέχναι. Ὁ ἀνδρῆς τοῦ Ἀντωνίου φέρ' εἶπεν (ἄρα καὶ ἐπὶ Ῥωμαίων), ἐν Πικισίοις ἔχει οὕτω διατεθειμένους τοὺς δακτύλους, ὥστε διὰ τῆς μιᾶς χειρὸς ἐκφράζει τὸ γράμμα Ρ, διὰ τῆς ἄλλης τὸ Α, ὅπερ δηλοῖ (ὅλα ταῦτα ὁ Κ. Βαβρόν τὰ λέγει) *Ρέζω Αἰὼν!* δηλαδή, *θυσιάζω τὴν ζωὴν μου!* Ὁ Βελθεδέρος Ἀπόλλων δ' ἂ τῶν δακτύλων τῆ μιᾶς χειρὸς λέγει Π, διὰ τῶν τῆς ἄλλης: Υ, ἦτοι Πύθων Ὑδρῖς. Ἐπὶ ἐνὸς ἐπιταρίου ἀγγείου παρίσταται, κατὰ τὸ σῦνθεσ, γυνὴ καθήμενη καὶ ἐμπρὸς αὐτῆς ἀνὴρ ἱστάμενος. Ὁ Κ. Βαβρόν βλέπει εἰς τοὺς δακτύλους ἐκείνης τὸ Γ, τούτου τὸ Ρ, ὅπερ, λέγει, δηλοῖ *Γρῦ; Ραθάμυξ!* δηλαδή ἐρωτᾷ ἢ γυνὴ Γρῦ; τὸσον οἰκίη ἦτον ἢ ζωὴ μου; καὶ ἀποκρίνεται ἐκεῖνος *Ραθάμυξ, μία σταγὼν εἶναι μόνον!* — Ὁ Ἰούλιος Καῖσαρ τοῦ αὐτοῦ Μουσείου διὰ τῆς μιᾶς χειρὸς σημεῖοι Ι, καὶ διὰ τῆς ἄλλης Κ, δηλαδή φέρει εἰς τοὺς δακτύλους του τὴν ὑπογραφήν του. Ὁμοίως καὶ ὁ Σάραπης, ὁμοίως καὶ αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς (Pl. XI) Ὁ Ὅσιρις διὰ τῆς μιᾶς χειρὸς σημεῖοι Ο (τὸ ὄνομά του), διὰ τῆς ἄλλης Α (Αἰτέω!). — ἐνὸς Ἰνδικοῦ ἀγάλματος ἢ μία χεὶρ ἐμφαίνει Δ ἢ ἄλλη Α, δηλαδή *Δίκη, Ἀρχή*. Ἐπὶ τῶν Ἀναγλύφων τῆς Νινευτὶ εἰς Ἀσύριος βετιλεῖς σχηματίζει διὰ τῶν δακτύλων τῶν δύο χειρῶν τὰ γράμματα Γ. Ε. ἦτοι Γεράτω Ἐταῖρον, ἦτοι ἀνταμοῖβωτος συμμάχους μου! Τὸ ἀγαλμα τοῦ Βισνοῦ σχηματίζει διὰ τῶν δύο χειρῶν Μ. Π, ἦτοι Μήτηρ, Πιτήρ. Εἰς Μεξικανικὴν ζωγραφίαν παριστῶσιν δύο ἀνθρωπάκια, δὴθεν νυμφίον καὶ νύμφην, ὁ μὲν δ' ἂ τῶν δακτύλων του σχηματίζει Ι. Α ἦτοι Ἰάω, Ἀνάγκη ἦτοι, εἰμὶ πρόθυμος εἰς τὸν δεσμὸν τοῦ γάμου!, ἢ δὲ Α. Π ἦτοι Αἰρέω Πρύτανιν, ἦτοι ἐκλέγω προστάτην! Ἄλλος Μεξικανὸς δακτυλογεῖ Π (αρθένος), Γ (υἱ), ἄλλος Ἀ (ρουμεῖ) Γ (υνή). Ἀ (ρω), δηλ. συγκατανεύω, Ἀ (νάγκη), κτλ. Ἐπὶ Αἰγυπτιακοῦ ἀναγλύφου παρίσταται ὁ Ὅσιρις καὶ ἡ Ἰσις, καὶ εἰς αὐτοὺς παρτυαίει νεκρὸν ὁ Ἀνουβις, ἐν ᾧ κρατεῖ εἰς τὴν χεῖρα ἄρτον. Εἰς τοὺς δακτύλους αὐτῶν ἀναγινώσκει ὁ Κ. Βαβρόν: *Ε(άω) Δ(εῦρο), λέγει ἡ Ἰσις. Ε(ρύω) λέγει ὁ Ὅσιρις. Α(ρτων) Α(ζω) λέγει ὁ Ἀνουβις Ὑπὸ δὲ τὸ ἀνάγλυφον ὑπάρχει καὶ Φοινικικὴ ἐπιγραφή. Ἀλλ' ἐνοεῖται ὅτι κατὰ τὸν Κ. Βαβρόν ὅλοι αἱ ἐπιγραφαὶ εἰσὶν Ἑλληνικαί, ἀρ' οὗ Ἑλληνικαί εἰσὶν ὅλοι αἱ γλώσσαι. Εἰς τὴν ἐπιγραφήν λοιπὸν ἐκείνην ἀναγινώσκει τὰ γράμματα: ΙΝΚΑΥ ΝΙΣΤ ΣΤ, καὶ ἀναγινώσκει ΙΝ(τευ)Κ(τικ)ΑΥ ΝΙΣ(ο)Τ(ης) ΣΤ(έγει), δηλαδή *Ἐντευκτικὴ νησιώτης στέγω*, δηλαδή Ἰλεσί προστάται τῶν νησιωτῶν!*

Ἄν αὕτη εἶναι ἡ Ἑλληνικὴ εἰς ἣν ὁ Κ. Βαβρόν ἀποδίδει τὴν τιμὴν τῆς ἐπικρατήσεως ἐφ' ὄλης τῆς γῆς, ἕως δικαίωτον ἡμῶν δύνανται νὰ κευχηθῶσιν ἐπ' αὐτῇ οἱ Μεξικανοὶ ἢ οἱ Παταγῶνες.

Ο ΓΕΡΩΝ ΑΜΒΡΟΣΙΟΣ, ἢ περὶ κοινωνικῶν καθηκόντων. Β. βλῖον πρὸς χρῆσιν τοῦ λαοῦ, συνταχθὲν μὲν Ἱταλιστῇ ὑπὸ Κ. Καντοῦ, μεταφραστὴν δὲ ὑπὸ Α. Π., καὶ ἐκδοθὲν ἀναλώματι καὶ τύποις Α. Κορομηλᾶ. Ἐκδ. Β' ἐν Ἀθήναις 1851. Τιμ. λ. 75.

Μὴν ἡ ἐπιγραφή τοῦ πονήματος τούτου, καὶ ἐάν δὲν παρηκολουθεῖτο ὑπὸ τοῦ δυνάματος τοῦ γνωστοῦ ἠθογράφου καὶ ἱστοριογράφου Καίσαρος Καντοῦ, ἀρκεῖ νὰ πείθῃ τὸν ἀναγνώστην περὶ τῆς ὠφελείας τῶν ἐν αὐτῷ Ὁ συγγραφεὺς, ὁμιλῶν περὶ ἐλαττωμάτων καὶ ἀρετῶν, καὶ διδάσκων τὴν πατρίδα, τὴν θρησκείαν καὶ τὰ πρὸς ἀλλήλους καθήκοντα, ἐπιλοτέγηται οἰονεὶ κώδικα κεφαλαῖωδη καὶ εὐληπτον τῶν καθηκόντων τούτων, καταλληλότατον, διὰ τὸ πρακτικὸν πρὸ πάντων τῆς διδασκαλίας, νὰ ἀναγινώσκειται οὐ μόνον ὑπὸ τοῦ λαοῦ, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τῆς φοιτήσεως εἰς τὰ σχολεῖα νεολαίας.

ΠΟΙΗΣΙΣ.

Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΣΩΣΤΗ.

Γιατὶ κτυπᾷ τῆς ἐκκλησιᾶς ἀγάγια ἢ καμπάνα τοῦ Σώστη κλαίγει ὁ πατήρ καὶ ἡ ἀτυχὴ του μάνα; Κλιγῶν τὸν ὦν πού ἔχασαν ἀντὸ λουλοῦδ ὠραῖον; Τὸ ὦν πού ἦτον καύχημα τῶν δημοτικῶν νέων, Τὸ Σώστη κλαίγουν πού ἔπετε μαχόμενος γενναῖος; Πού ἦτον ὁ μόνος των υἱὸς ὁ τελευταῖος. Κλιῶν ὁ λέων πάντοτε εἰς τοὺς ἐλθροὺς ὠρμούσε; Κλι Τούρκους ἀν δὲν σκότωνε χεῖλους, δὲν γυρνοῦσε; Πλὴν ζήλησεν ἢ μοῖρᾶ του τὴν τόστην του ἀνδρεία, Κλι τέλος τὸν παραίτησε με ἄκραν ἀπλαγχνία; Κλι ἐν ᾧ μὴ μῆρα ὠρμησε καὶ Τούρκους ἐπολέμα, Κλι τῶν ἀπίστων ἔτρεχεν ὡς ποταμὸς τὸ αἶμα, Κλι ἐκ τὸν εἰδωκεν με τὸ σπαθὶ στὸ χέρι, Κλι προσκαλοῦσε σ' ὅλους των τὸν θάνατον νὰ φέρῃ, Μὴ τραίρα ἐρχεται, κτυπᾷ τὸν Σώστη σ' τὸ πλευρὸ του, Ἀρχίζει νὰ ζαλιζέται, πέφτει ἀπ' τ' ἀλόγο του, Γὰ παλληκάρια του εὐθὺς τρέχουν νὰ τὸν γλυτώσουν Ἀπὸ τοὺς Τούρκους, ἢ ὀρμῶν νὰ τὸν ἀποσκοτώσουν; Κλι αὐτὸς ὁ Σώστης πολεμᾷ σκυμμένος εἰς τὸ χῶμα; Πλὴν νὰ θαυμάων ἤρχισε τὸ ζωηρὸ του ὄμμα, Τὸν θάνατον ἐνόησεν ὅτι τὸν πλησιάζει, Τὰ παλληκάρια του εὐθὺς στρέφει καὶ τὰ φωνάζει: «Τὰ λέγει, παλληκάρια μου, ἐγὼ πλὴρ ἀποθνήσκω, «Καὶ τὴν πατρίδα μου νὰ διῶ ἐλεύθερον δὲ μνήσκω» Πλὴν σείει κτυπᾷ πάντοτε τοὺς Τούρκους με ἀνδρεία, «Καὶ πρόθυμ' ἀποθνήσκειτε γὰ τὴν ἐλευθερίαν» «Εἰπέτε στὸν πατέρα μου πῶς πέθαναν μεν νέος, «Ἀρ' οὐ πλὴν ἐπολέμησα τοὺς Τούρκους ὡς γενναῖος, «Καὶ τὸ σπαθὶ μου δόστε του τὸ αἷμα τοῦ βουτηγμένου «Εἰς τῶν ἐχθρῶν τόσας φοραὶς τὰ σῆμα βουτηγμένο»

»Νὰ τὸ κρεμάσῃ πέτε τον ἐμπρὸς στὴ Παναγία
 »Σ' αὐτὴν ὅπου μὲ ἔσωσε ἀπὸ δεινὰ μυρία.»
 αὐτὰ εἶπε κ' ἐκόπηκε στὸ στόμα ἢ φωνὴ του
 Καὶ ἡ ἀνδρεία πέταξε στοὺς οὐρανοὺς ψυχὴ του.
 Τὰ κάλληχάρια του εὐθύς τὸ σῶμά του σηκώνουν,
 Ἄρχιζον μὲ εὐλάβεια αὐτὸ νὰ σαβανώνουν,
 Καὶ τὸν πατέρα του εὐθύς τρέχ' ἕνας νὰ μυνήσῃ
 Τὸν υἱόν του ν' ἄλθῃ μὲ αὐτοὺς μαζί νὰ συντηρήσῃ
 Καὶ ἔρχετ' ὁ κακόμοιρος ὁ δύστηνος πατέρας,
 Καὶ βλέπει στὰς ἐσχάτας του τοῦ βίου τὰς ἡμέρας,
 Τὸν υἱόν του ποῦ ἀνέθρεψε καὶ εἶχε γιὰ καμάρι
 Τὸ μόνον ὄλου τοῦ χωριοῦ ἀνδρεῖο κάλληχάρι,
 Νεκρὸν στὸ νεκροκράββατο ἐπάνω ξαπλωμένον
 Ἄπο μιά σφαῖρα τοῦ ἐχθροῦ στὸ στήθος λαβωμένον.
 Πέφτει καὶ κλαίει καὶ θρηνεῖ, τὸ σῶμα τ' ἀγκαλιάζει
 Καὶ γιὰ τοῦ υἱοῦ του τὸν χαμὸν βαρυσναστεναζει.
 Αὐτὸν εἶχε στὸ γῆρας του τὸ μόνον βάσταγμα του
 Ἄφ' οὗ τοῦ πῆρ' ὁ θάνατος τὰ ἄλλα τὰ παιδιὰ του,
 Πλὴν τέλος ἀπ' τὸ λείψανον τὸν δυστυχῆ χωρίζουν!
 Στὴν ἐκκλησίᾳ ὄλοι τους, σιγὰ, σιγὰ, βαδίζουν
 Ἐξὶ πρωτοκαλλήκαρα τὸ λείψανον σηκώνουν,
 Καὶ τ' ἄλα ὅλα κλαίοντας τὸν ἀρχηγὸν τους ζώνουν
 Κι' ἀφοῦ τὸν διάβασ' ὁ παπᾶς αὐτὰ τὸν τάφον σκάπτουν
 Στὸ παρεκκλησίῃ ἐμπροστὰ, κ' ἐκεῖ τὸν Σώστη θάρτουν.
 Κι' ἀφοῦ τὸν ἐκλαψαν, εὐθύς τρέχουν νὰ πολεμήσουν
 Τοῦ ἀρχηγοῦ των τὸν χαμὸν τρέχουν νὰ ἐκδικήσουν!

Πλὴν τ' εἶναι αὐτὸ τὸ φάντασμα ποῦ πρόχωρεῖ τὸ
 (βραδί

Ὅταν τῆς γῆς μας τῆς νυκτὸς σκεπάζει τὸ σκοτάδι,
 Καὶ κλαίει εἰς τὸν τάφον του ἐπὰν ἀκουμισμένον
 Μὲ τὰ μαλλιά του ξέπλεχτα καὶ μαυροφορεμένον;
 Μοναχοκόρη εἶν' αὐτὴ τοῦ Δήμου ἢ Ἑλένη,
 Ποῦ εἰς τὸν Σώστη ἦτονε ἀπὸ μικρῆ ταγμένη,
 Καὶ πρόσμεν' ἀπ' τὸν πόλεμον ὁ Σώστης νὰ γυρίσῃ
 Καὶ εὐθύς μ' αὐτὸν τοὺς γάμους τῆς νὰ τοὺς πανῆ
 (γυρίσῃ.

Πλὴν μίαν ἡμέρα στὸ βουνὸ ἐν ᾧ συλλογισμένη
 Ἐκθούονταν τὸν Σώστη τῆς κ' ἐπρόσμεν' ἡ καύμενη,
 Ἀνθρώπους βλέπει μακρὰ ἀγάγια νὰ προσβαίνουν
 Στὴν ἐκκλησίαν λείψανον παπαδες νὰ πηγαίνουν.
 Τρέχει βρωτὰ ποῖός ἦν αὐτὸς ποῦ πᾶν ὁ πεθαμένος.
 Πλὴν ὅταν βλέπ' ὁ Σώστης τῆς πὼς ἦτο σκοτωμένος,
 Κλονεῖται, πέφτ' ἀναίσθητη καὶ λιγθυμισμένη.
 Κι' ἀφοῦ συνῆλθεν ἐκτοτε πλέον ἀπηλπισμένη,
 Ἐρχεται μόνῃ στῆς νυκτὸς τὸ φοβερὸ σκοτάδι
 Καὶ κλαίει εἰς τοῦ Σώστη τῆς τὸν τάφον κάθε βραδί!!!

K.

Η ΚΟΡΧΥΛΗ.

[Εκ τῶν τοῦ K. Λαμαρτίνου.]

Τῆ Κυρία Πηρεϊόπη **

Come, blue-eyed maid of heaven! [Byron]

I
 Ὅταν εἰς ἀκτὴν θαλάσσης περιφέρεις ἄργον βῆμα,
 Ἐπὶ τῆς σιλιθούσης ἄμμου, ἦν φιλεῖ μαλακὸν κύμα,
 Τὴν ὠραίαν κεφαλὴν σου κλινε, ἀθηρὰ μου φίλη,
 Πρὸ ποδῶν σου ἀρροδόλος σὲ προσμειδῶ κορχύλη.

II
 Ἡ κειμηλιοῦχος κάπη τοῦ ὠκεανοῦ δὲν ἔχει
 Ἄλλην παρομοίαν. Μόλις ἡ γλυκύτης, ἥτις βρέχει
 Τὴν μορφὴν σου, ἐξισοῦται μὲ τὸ ῥοδινὸν τῆς χρωμα.
 Ἀκατάληπτος φωνὴ τις φεύγει τὸ ὑγρὸν τῆς στόμα.

III
 Πότε ἦχον τρικυμίας οἰμωζούσης ἀκροᾶσαι,
 Ἐἴτις πλῆττει μ' ἀφροῦς μαύρους τὴν ἀκτὴν ἐφ' ἧς
 [πλανᾶται,

Πότε τὰς μυστηριώδεις τῶν δαυῶν μας φρικιάσεις,
 Πότε δὲ φωνὰς κρυφίας καὶ συγκεκομμένας φράσεις.

IV
 ὦ! δὲν ἤθελες νομῖσαι, ἄγγελε, πὼς ἡ κορχύλη,
 Τῆς ὁποίας διαφεύγουν φωναὶ ἀγνωστοὶ τὰ χεῖλη,
 Τῶν τῆς φύσεως θορύβων θαυμαστὴν ἤχῳ ἐγκλείει,
 Τὴν ὁποίαν εἰς τὸ οὖς σου μυστηριωδῶς μὴνυει!

V
 Λάβε τὴν, ἀγαθὴ κόρη, καὶ ὁπόταν ἡ ψυχὴ σου
 Παραδίδεται εἰς σκέψεις καὶ εἰς ὄνειρα, βυθίσου
 Καὶ τοὺς κυανοὺς σου κλείτε ὀφθαλμοὺς, ἀκροσμένη
 Τῆς σειρᾶς τῶν ἤχων, ἥτις ἐκ τῆς κόγχης σου ἐκβαίνει.

VI
 Μεταξὺ τῶν φθόγγων, ὄσους ἐκ τοῦ στέριου τῆς ἐκ-
 [βάλλει,

Ἄν τὰ μουσικὰ σου ὦτα ἦχος ἰλαρὸς προσβάλῃ,
 Ὅστις μόλις ἀνυψοῦται ἐκ τῶν λειῶν τῆς χειλέων
 Ὡς ψυχῆς ἐρωτευμένης στέναγγά τι σιγαλέον,

VII
 Ἦχος ὡς τὴν πρωϊνὴν σου προσευχὴν, καρθένη, βέων,
 Ἢ τὴν αὔραν ὁμοιάζων φρίσσουσαν ἐπὶ ἀνθρώπων,
 Καθ' ἣν αὔραν διαχέει ἡ μολπὴ τῆς ἀηθῆνος
 Ὅνειρα χαρᾶς φυγούσης καὶ εὐσέβειαν συγχρόνως:

VIII
 Ἄν καὶ θέλγητρον καὶ φόβον εἶ: τὸ στήθος σου ἐμπνέη,
 Ἄν ἐγειρήται καὶ κάλιν χαμηλοῦται καὶ ἐκπνέη,
 Ἄν εἰς τὴν καρδίαν πίπτῃ μὲ σταλάγματα δακρῶων,
 Ἄν χορδὴν ἐλπίδος σείῃ μετὰ στεναγμῶν μυχιῶν,

IX
 Τὸ μυστήριον μὴ ζῆτει νὰ γνωρίσῃς ἀησύχως
 Εἴμ' ἐγὼ, ἀγνή μου φίλη, ὁ μυστηριώδης ἦχος
 Ποῖα οὐρανιωτέρα ἐπὶ γῆς ἠδονὴ ἄλλη,
 Ἢ ὁ ἦχος τῆς ψυχῆς μου, ὅστις εἰς τὸ οὖς σου πάλλει;

8 Matou, 1851. X. A. PARMENIΔΗΣ.